„Armatele țărilor din centrul și estul Europei sunt ruginite“

ROMÂNIA

Newsweek

19-25.07.2019

Anul 2 ■ Numărul 63 ■ Preț: 11,90 lei

FOTO: EMANUEL TĂNJALĂ

GABRIEL LIICEANU:

Din nou la o răscruce a istoriei

MATINALUL #1 DIN ROMÂNIA

KISS FM

LUNI-VINERI • 06:00-10:00

Newsweek ROMÂNIA

19-25.07.2019 _ ANUL 2 _ NR.63

SUMAR

Periscop

06 **Dezbatere**
Bătălia pe avort

08 **Nepotism**
Neaga de la Drumuri nu și-a lăsat fiica pe drumuri

Opinii

10 SILVIU SERGIU
Nu, nimeni nu-l vrea pe Cioloș

RADU PARASCHIVESCU
De la „Nufărul", cu ipocrizie

11 CRISTIAN PREDA
Penitenciar

Periscop

12 **Impostură**
Plagiatorul Florian Bodog: 1.750 € pentru activitatea didactică

14 Șeful PSD Oradea, profesor plătit de la buget. Verdict, plagiat!

16 **Chimicale**
Fantoma care bântuie prin spitale

Internațional

20 **Diagnostic**
„Armatele țărilor din centrul și estul Europei sunt ruginite"

23 Thomas-Durell Young: „Prioritatea României în cheltuirea banilor trebuie să fie instruirea militarilor"

24 **Opinie**
Dezbaterea falsă asupra socialismului în SUA

Dosar

28 **Interviu**
Gabriel Liiceanu:
Din nou la o răscruce a istoriei

Magazin

36 **Fotbal**
Și fetele vor la Campionatul European

38 Viața în fotbalul feminin nu e ușoară

40 Generația Z merge la lucru

50 **Sănătate**
Cum ne afectează metalele grele

52 **Mediu**
Purificarea aerului

54 **Auto**
Goodwood Festival of speed
Locul în care caii trecutului întâlnesc armăsarii prezentului

58 **Călătorii**
Aventură și relaxare, pe „insula de chihlimbar"

60 **Tehnologie**
40 de ani: Gadget-ul care a schimbat modul în care ascultăm muzică

Calendar

62 „Un salt uriaș pentru omenire"

» P.38

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ȘEF _ Răzvan Chiruță

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ Cătălin Prisacariu

Online manager _ Ștefan Onica
Senior editor _ Mircea Marian
Senior editor _ Silviu Sergiu
Senior editor _ Mihai Duță
Senior editor _ Petre Bădică
Senior editor _ Ramona Ursu
Editor _ Flavia Drăgan
Editor _ Adina Mutăr
Editor _ Răzvan Scăețeanu
Reporter special _ Petru Zoltan
Reporter _ Adelina Sahlean
Contributori _ Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu, Cristian Preda, Iulian Fota

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

TRADUCERE

Monica Ady

GRAFICĂ

Cătălin Zaharia

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress™ Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

PAMPLONA, SPANIA

Au luat taurul de coarne!

Un taur tânăr se repede la un participant la celebrul Festival San Fermin, din orașul spaniol Pamplona, pe 7 iulie 2019. În fiecare an, taurii sunt eliberați pe străzile din centrul orașului, iar curajoșii le ies în cale, pe drumul lor spre coridă. Festivalul a fost făcut celebru de scriitorul american Ernest Hemmingway, cel care, în 1926, a publicat romanul „The Sun Also Rises".

PABLO BLAZQUEZ DOMINGUEZ/GETTY IMAGES

MIAMI, STATELE UNITE

Bikini party

Designerul Liliana Montoya (centru) a fost model în propria prezentare de costume de baie, desfășurată în cadrul „Miami Swim Week", pe 11 iulie 2019. Evenimentul a avut loc la „Faena Forum", din Miami Beach, statul american Florida.

ARUN NEVADER/GETTY IMAGES FOR ART HEARTS FASHION

LONDRA, ANGLIA

Prinzător-șef de șoareci

Motanul Larry, rezident în Downing Street 10, a fost surprins, pe 10 iulie 2019, în timp ce făcea o baie de soare, în fața celebrului cartier general al premierilor britanici. Funcția lui Larry în Exectivul britanic este de „chief mouser". Altfel spus: prinzător-șef de șoareci.

LUKE DRAY/GETTY IMAGES

LYON, FRANȚA

Feminin, dar bărbătesc

Fotbalista americană Alex Morgan este faultată de olandeza Stefanie Van der Gragt, și obține un penalty în finala Campionatului Mondial de Fotbal Feminin. Meciul s-a disputat pe Stade de Lyon, în data de 7 iulie 2019, și s-a încheiat cu victoria SUA, scor 2-0.

MAJA HITIJ/GETTY IMAGES

DEZBATERE

Bătălia pe avort

Întreruperea de sarcină la cerere este legală în România, dar tot mai multe spitale refuză efectuarea procedurii. Pe de altă parte, medicii acuză că, în multe situații, avortul este folosit ca mijloc de contracepție.

ÎN 51 DE SPITALE DE STAT DIN 27 de județe și București nu se efectuează deloc întreruperi de sarcină la cerere, iar în alte 36 de spitale de stat, din 19 județe, nu se fac avorturi la cerere în perioada sărbătorilor religioase. În 40 de spitale din 24 de județe se efectuează avorturi în orice perioadă. Datele apar într-o cercetare publicată recent de organizația FILIA și Centrul Euroregional de Inițiative Publice (ECPI), ONG-uri care luptă pentru respectarea drepturilor omului.

Studiul cuprinde situația a 158 de spitale (dintre care 31 nu au oferit informații), iar acum activiștii vor să obțină date de la toate cele 375 de spitale publice din România.

Găsiți lista spitalelor care nu efectuează întreruperi de sarcină la cerere pe site-ul *newsweek.ro*. Județele în care sunt aceste unități medicale: Alba, Arad, Bacău, Bihor, Brașov, Brăila, Buzău, Călărași, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Iași, Ilfov, Maramureș, Neamț, Olt, Prahova, Sălaj, Suceava, Teleorman, Timiș, Vaslui, Vrancea și București.

Cercetarea arată că medicii invocă, pe lângă motivele religioase și clauza de conștiință, lipsa unui spațiu adecvat în spitale, lipsa asigurărilor în caz de malpraxis, dar și faptul că serviciul nu este decontat de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate. Au fost și medici care au susținut că femeile nu ar trebui să mai facă întreruperi de sarcină, dacă motivul nu este medical, întrucât există metode de contracepție.

Avortul la cerere este un serviciu medical pe care femeile îl plătesc și costă, potrivit studiului, între 100 și 650 de lei.

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

Șeful Colegiului Medicilor: „A face un avort înseamnă a lua o viață"

Oricare ar fi motivele pentru care medicii refuză să efectueze întreruperi de sarcină la cerere, nu li se poate reproșa nimic, spun într-un glas Ministerul Sănătății și Colegiul Medicilor din România.

Ministerul Sănătății a precizat, într-un răspuns pentru *Newsweek România,* că „refuzul acordării se regăsește la articolul 34 din Codul de Deontologie Medicală al Colegiului Medicilor", precum și că modul în care este reglementată activitatea tuturor medicilor intră în atribuțiile Colegiului Medicilor din România (CMR).

„Refuzul acordării asistenței medicale poate avea loc strict în condițiile legii sau dacă, prin solicitarea formulată, persoana în cauză îi cere medicului acte de natură a-i știrbi independența profesională, a-i afecta imaginea sau valorile morale ori solicitarea nu este conformă cu principiile fundamentale ale exercitării profesiei de medic, cu scopul și rolul social al profesiei medicale", spune articolul 34 din Codul Deontologic.

De altfel, președintele CMR, chirurgul Gheorghe Borcean, și-a exprimat îndoiala privind datele din cercetare, dar a subliniat, într-o declarație pentru *Newsweek România,* că nu există o sancțiune pentru doctorii care refuză să facă avorturi la cerere pentru că „medicina nu este la cerere", iar „a face un avort înseamnă a lua o viață".

IMPOSTURĂ
Plagiatorul Florian Bodog:
1.750 € pentru activitatea didactică » P.12

ÎN CONTRADICTORIU
Doctorul Gheorghe Borcean, președintele Colegiului Medicilor, consideră că a face un avort la cererea femeii reprezintă o crimă (stânga). Activista Andrada Cilibiu (FILIA) îi acuză pe medicii care refuză să facă întreruperi de sarcină la cerere că le fac pe femei să devină mame cu forța (dreapta). Prin Decretul 770 din 1966, regimul Ceaușescu a interzis avorturile. În 2012, s-a discutat din nou despre restrângerea dreptului la avort, după ce un ex-deputat PDL, pastorul Marius Dugulescu, a depus un proiect de lege care prevedea consilierea obligatorie a femeilor. Activiștii au reclamat atunci că, până la obținerea dovezii că femeia a făcut orele de consiliere, sarcina putea depăși termenul legal pentru intervenție (jos).

Medicul a mai spus și că, deși întreruperea de sarcină este un gest medical, „profanează profund spiritul medicinei".

„Dreptul femeii asupra corpului său este un drept consfințit, dar se întinde doar asupra corpului său, nu și asupra altei vieți", a susținut șeful Colegiului Medicilor, care a mai spus că nu știe dacă există contracepție gratuită în România, dar că, „dacă îi dai legitimitate femeii care solicită întreruperea de sarcină, care se face contra cost, la fel și contracepția se face contra cost".

Medicul a adăugat că nu prețul este cel care îi împiedică pe oameni să folosească mijloace contraceptive, ci lipsa de educație. În acest sens, Gheorghe Borcean a arătat că, în contextul în care tot mai multe fete de 13-14 ani nasc (România are cea mai mare rată a mamelor adolescente din UE, cu peste 12.600 de nașteri și 5.200 de avorturi - n.r.), ar fi benefică introducerea educației sexuale în școli.

Totuși, educația sexuală în școli este un subiect sensibil în România, fiind contestată puternic de grupurile conservatoare care alcătuiesc Coaliția pentru Familie, care a împins pe agenda publică referendumul pentru redefinirea căsătoriei în Constituție. A existat inclusiv o inițiativă legislativă a ex-deputatului PSD Ninel Peia, care urmărea interzicerea predării educației sexuale în școli și condamnarea la închisoare a profesorilor care predau materia. De asemenea, primele anunțuri privind refuzul spitalelor de a face întreruperi de sarcină au apărut în perioada campaniei pentru referendum, în toamna anului trecut, când discursul conservator a devenit extrem de vizibil în societate.

Activistă: „Mame cu forța"

Andrada Cilibiu (FILIA), autoarea cercetării, a declarat, pentru *Newsweek România,* că refuzul spitalelor afectează femeile cele mai vulnerabile socio-economic, care, pe lângă faptul că trebuie să strângă bani pentru a plăti intervenția, nu găsesc nici măcar o unitate medicală în apropiere de casă, nici măcar în județ.

„Practic, aceste femei ajung să devină mame cu forța. Statul român nu le acordă mijloace contraceptive gratuite, nu face prevenție, iar avortul devine pentru ele ultima metodă contraceptivă. Niciuna dintre femeile întâlnite în comunități (FILIA derulează programul „Bona Dea", prin care activistele merg în comunități din mediul urban și rural și le vorbesc femeilor despre sănătatea reproducerii și despre violența domestică -n.r.) nu ne-a spus: «Am 10 copii, aș vrea să mai fac unul». Discursul este: «Nu mai pot să mai cresc încă un copil, deja am 10 și nu-mi permit să-i dau pe toți la școală, nu i-am abandonat, dar a devenit imposibil să mai cresc încă unul». Noi întâlnim femei care duc o sarcină fără să meargă deloc la ginecolog", a explicat Andrada Cilibiu.

190.170 de nașteri s-au înregistrat în 2018 (media ultimilor trei ani este 200.000 de nașteri), iar numărul avorturilor se ridică la 52.018 (media ultimilor trei ani este circa 55.000 de avorturi), arată datele provizorii oferite de Institutul Național de Statistică.

„În momentul în care accesul la întreruperi de sarcină sigure este îngrădit, fie el de facto sau de jure, crește numărul de avorturi provocate în afara sistemului medical, care pun în pericol viața femeilor", atrage atenția studiul, care recomandă statului să dezvolte programe de prevenție, dar și să ia măsuri pentru a se asigura că în fiecare spital există un obstetrician care poate efectua și avorturi la cerere.

Totodată, activiștii propun autorităților publice adoptarea unei noi strategii privind sănătatea reproducerii, în condițiile în care România nu a mai avut o astfel de strategie din 2011.

FOTO: ANDRADA CILIBIU - ARHIVA PERSONALĂ; COLEGIUL MEDICILOR DIN ROMÂNIA; FEMINISM ROMÂNIA.

NEPOTISM

Neaga de la Drumuri nu și-a lăsat fiica pe drumuri

Fiica fostului șef al CNAIR a lucrat și la privați plătiți de CNAIR, și la Guvern.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

FIICA LUI NARCIS NEAGA, șef până curând al drumurilor românești, a lucrat la compania SSF Germania, a cărei filială din România a proiectat grinzi care s-au prăbușit pe șantierul Autostrăzii 10 Șebeș – Turda, provocând căderea unui muncitor.

De la compania germană, tânăra Patricia Neaga a ajuns consilier la cabinetul consilierului de stat Costin Mihalache, fostul președinte al Consiliului de Administrație al Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) și actualul șef al Cancelariei Primului Ministru.

Dosar penal

Pe 29 mai 2019, două grinzi de pe șantierul autostrăzii A 10 Sebeș – Turda s-au prăbușit. Din primele cercetări efectuate de polițiști, împreună cu reprezentanți ai Inspectoratului Teritorial de Munca Alba, a rezultat că un muncitor, în vârstă de 28 de ani, angajat al unei societăți comerciale care făcea lucrări pe șantierul autostrăzii, s-a dezechilibrat în timp ce executa lucrări pentru montarea unei grinzi de beton și a căzut de la o înălțime de 5,5 metri. În urma accidentului, bărbatul a suferit leziuni și a fost transportat la spital. Autoritățile au deschis un dosar penal în cadrul căruia se fac cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă.

Nici ministrul Transporturilor, Răzvan Cuc, nu a stat degeaba. Conform unui comunicat de presă emis de Ministerul Transporturilor, ministrul Răzvan Cuc l-a convocat pe directorul general al CNAIR, Narcis Neaga, și i-a solicitat constituirea, în regim de urgență, a unei comisii pentru a se deplasa la fața locului să cerceteze împrejurările în care a avut loc incidentul din data de 29 mai 2019, de pe șantierul autostrăzii Sebeș-Turda, de la supratraversarea DN 14B.

22,6 milioane lei pe km de autostradă

CNAIR a atribuit în noiembrie 2014 contractul pentru proiectarea și execuția lotului 2 al Autostrăzii Sebeș – Turda asocierii dintre firmele Aktor Technical Societe Anonyme și EuroConstruct Trading 98. Valoarea contractului a fost de aproximativ 550 de milioane de lei pentru 24,25 km. Adică, în jur de 22,6 milioane de lei pe kilometru. Compania Aktor este una dintre cele mai mari societăți de construcții din Grecia, membră a grupului Ellaktor. În România și-au deschis două sucursale, una la București și alta în Caraș-Severin. Cealaltă companie, EuroConstruct Trading 98, este controlată de Sorin Vulpescu și Dan Beșciu, celebrul patron de la Golden Blitz. În decembrie 2014, Beșciu a fost reținut de procurorii DIICOT într-un dosar de evaziune, spălare de bani și delapidare. Partea de proiectare specială a revenit firmelor D.P-Consult SA și SSF-RO SRL. Prima este controlată de Mircea Pop, fostul șef al CNADNR, actuala CNAIR. În schimb, SSF-RO este o societate de proiectare, expertizare și consultanță în domeniul ingineriei construcțiilor și al proiectării de structuri inginerești, ce a fost înființată de către firma mamă SSF Ingenieure AG München în anul 2006, în Timișoara. Filiala românească a firmei din Germania s-a ocupat de proiectarea celor două grinzi care au căzut pe șantierul de pe autostrada Sebeș-Turda.

Coincidențe: cum mai urca Narcis Neaga o treaptă în CNAIR, cum se angaja fiica sa la instituții care se ocupă de drumuri

Fiica lui Neaga, consiliera lui Mihalache

În ianuarie 2017, ministrul Transporturilor Răzvan Cuc l-a angajat pe Narcis Neaga pe funcția de consilier personal. Tot în ianuarie 2017, nemții de la SSF Ingenieure AG au angajat-o pe fiica lui Narcis Neaga, Patricia Neaga, ca proiectant/desenator. A fost angajată timp de cinci luni, perioadă pentru care a fost plătită cu un salariu de 8.572 euro. În schimb, Narcis Neaga a stat pe funcție până în mai 2018, atunci când a fost numit în funcția de director general al CNAIR. Întâmplător sau nu, tot în mai 2018, pe

INFLUENȚĂ
Narcis Neaga (sus) a fost ținut la șefia CNAIR de către Liviu Dragnea

funcția de președinte al Consiliului de Administrație al CNAIR a fost pus Costin Mihalache. O lună mai târziu, Mihalache a mai primit și funcția de consilier de stat în cadrul Guvernului României. Adică premierul Viorica Dăncilă l-a angajat să coordoneze activitatea din domeniul infrastructurii.

Costin Mihalache nu a stat pe gânduri și a decis să o angajeze la cabinetul său de demnitar pe Patricia Neaga, pe funcția de consilier. Conform declarației de avere depusă la numirea în funcție, Patricia Neaga deține un teren de 250 mp și o vilă de 119 mp în localitatea sibiană Șelimbăr. Pe numele ei se mai află un Audi A3 fabricat în 2010. În data de 8 iunie 2019, Patricia Neaga a fost eliberată din funcție.

„Cancelarul" și prietenul său

Contactat de *Newsweek România*, Narcis Neaga a declarat așa: „Fiica mea a lucrat pentru SSF, în Germania, München, imediat după terminarea facultății, facultate terminată tot la Munchen. A aplicat pentru mai multe job-uri și a fost acceptată acolo. În perioada respectivă nu eram Director General și nici nu lucram în CNAIR. Menționez că nu este singura firmă la care a lucrat în Germania. În rest, nu dau explicații despre viața privată a fiicei mele". Neaga, însă, nu a vrut să spună cum a ajuns să lucreze fiica lui la cabinetul lui Costin Mihalache. La solicitarea *Newsweek România,* șeful cancelariei guvernamentale, Costin Mihalache, a precizat că fiica lui Neaga este inginer transporturi/construcții. „I-am dat să se ocupe de studierea modului în care o structură de tip holding ar putea salva CFR. A plecat după 38 de zile. A făcut lucrarea pe care am dat-o CFR și recent ministrului", a declarat Mihalache.

Neaga a fost demis de Dăncilă

Premierul Viorica Dăncilă a cerut ministrului Transporturilor, Răzvan Cuc, să-l revoce pe Narcis Neaga din funcția de director general interimar al CNAIR. Se întâmpla pe 8 iulie 2019. Premierul i-a reproșat întârzieri nejustificate și un management slab în implementarea proiectelor de infrastructură de transport. Practic, solicitarea premierului a venit după ce directorul companiei Ford, Ian Pearson, a vizitat drumul expres Craiova – Pitești, drum inaugurat cu surle și trâmbițe de Liviu Dragnea și Răzvan Cuc în urmă cu aproximativ două luni. Directorul Ford a verificat stadiul lucrărilor și concluzia a fost că nu s-a făcut nimic. Ministrul Răzvan Cuc nu a avut curajul să îl demită pe Narcis Neaga. Dar, o zi mai târziu,acesta a decis să renunțe la funcție. „Având în vedere importanța dezvoltării infrastructurii rutiere pentru bunul mers al economiei românești și faptul că pentru a reuși să atingem cu succes acest obiectiv este nevoie de bună-credință și de colaborarea necondiționată a tuturor factorilor de decizie din România, precum și în urma unei discuții pe care am avut-o cu Președintele Consiliului de Administrație, Costin Mihalache, am decis să renunț la funcția de Director General al CNAIR S.A", a anunțat Narcis Neaga.

Practic, Neaga a demisionat în urma discuțiilor purtate cu Costin Mihalache, șeful cancelariei premierului. N

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; FACEBOOK

SILVIU SERGIU

Nu, nimeni nu-l vrea pe Cioloș

Impresionantă desfășurarea de forțe împotriva lui Dacian Cioloș din ultima vreme. Pare că fostul premier este un pericol letal pentru foarte mulți din politică, dacă judecăm după energia consumată pentru macularea imaginii sale. Suntem în plină campanie a adversarilor lui Dacian Cioloș de a demonstra că nu este decât băiatul de mingi al președintelui Franței, Emmanuel Macron. Cine sunt cei care-l atacă pe Dacian Cioloș? În primul rând, este vorba de cei exasperați de eforturile fostului premier de a obține pentru Laura Codruța Kovesi funcția de Procuror European. Cioloș a anunțat fățiș că va face lobby în această direcție, profitând de relația foarte bună pe care o are cu Emmanuel Macron.

„Am discutat cu președintele Franței despre finalizarea procedurii de desemnare a procurorului-șef european. Am convenit să lucrăm împreună pentru a realiza cât mai repede nominalizarea șefului Parchetului European, pornind de la sprijinul pe care Laura Codruța Kovesi l-a obținut în Parlamentul European", a punctat Cioloș. Altfel spus, i-a cerut lui Macron să-l retragă din cursă pe Jean-François Bohnert, contracandidatul fostei șefe a DNA. De altfel, există informații că Bohnert va fi numit de Macron în fruntea Parchetului Național Financiar, echivalentul francez al DNA.

Apoi, este tabăra celor care știu că numirea lui Kovesi în fruntea Parchetului European va fi capitalizată electoral de Dacian Cioloș. În această categorie intră atât Dan Barna, cât și Klaus Iohannis. Niciunul dintre cei doi nu vrea ca fostul premier să candideze la Președinție. Dan Barna pentru că își dorește el nominalizarea, Klaus Iohannis pentru că-l consideră pe Cioloș mai periculos decât Barna. De altfel, la începutul lunii iulie, un sondaj de opinie realizat de IMAS la comanda Europa FM a relevat că Cioloș are un scor dublu față de Dan Barna, 12,7% vs. 5,3%, în clasamentul prezidențiabililor. Interesant este că atât Barna, cât și Iohannis folosesc Antena 3 împotriva lui Cioloș. Când Dan Barna s-a dus în emisiunea lui Mihai Gâdea, imediat după scorul excelent al USR-PLUS din alegerile europarlamentare, a făcut-o exasperat de notorietatea mică comparativ cu cea a lui Cioloș. Barna a vrut să se urce pe valul de simpatie de la alegeri pentru a se face vizibil. La rândul său, Klaus Iohannis joacă prin intermediul lui Rareș Bogdan. Proaspăt ales europarlamentar, el s-a dus la Antena 3, într-o emisune cu Carmen Avram, de la PSD, și a anunțat că va lupta cot la cot cu aceasta, în Comisia pentru agricultură a Parlamentul European, pentru a împiedica tandemul Macron - Cioloș să distrugă agricultura românească. Strategia este riscantă, pentru că asocierea cu PSD sau Antena 3 are mai degrabă potențialul de a îngropa un prezidențiabil, decât a-l ajuta să câștige. Sintagma „premierul GRIVCO" ar putea căpăta substanță, dacă Klaus Iohannis se lipește prea tare de PSD-Antena 3, în speranța că va obține voturile telespectatorilor lui Gâdea. În politică, de multe ori 1+1 poate fi egal cu 0.

SILVIU SERGIU
este senior editor al *Newsweek România*

De la „Nufărul", cu ipocrizie

„Despre morți, numai de bine". Chiar și atunci când vine din Antichitate, de la Diogene Laerțiu sau de la Chilon din Sparta, invitația e la fel de nocivă. De ce? Fiindcă instituie obligația fățărniciei sub paravanul bunelor maniere. Lucrul ocolit aici, la fiecare operație pe caracter deschis, e adevărul. Adică exact valoarea care ar trebui să marcheze drumul omului prin viață. În locul lui se pune în joc un limbaj flausat, doldora de platitudini și – mai grav – de scorneli. Nu s-a ostenit nimeni să spună de ce e preferabil să minți decât să spui adevărul (sau măcar să taci) la mormânt. Și nici n-ar putea s-o facă. Obiceiul acesta cu rădăcini străvechi ni s-a înșurubat în minte și a ajuns să treacă drept bună creștere, delicatețe sau tact. Ne simțim obligați să însoțim relele palpabile pe care le comite răposatul cu un bine imaginar, rod al ușurinței cu care așternem elogii pe hârtie și îngânăm clișee la microfon. Ce vom face, așa stând lucrurile, când se va săvârși din rândul viilor Ion Iliescu? Vom merge cu el la „Nufărul" pentru manevrele de înălbire și-l vom restitui apoi opiniei publice pudrat cu toate fardurile jovialității tandre, ale căldurii de bunic (sau bunicuță), ale recunoștinței pioase? N-ar fi de mirare, câtă vreme precedentul există. Ni-l amintim? Nu? Nici măcar așa, puțin? Ia să vedem, Iulian Vlad vă spune ceva? Ar trebui, mai ales celor care au avut de pătimit din cauza Securității lui Ceaușescu. Dar iată că există oameni pentru care Iulian Vlad

RADU PARASCHIVESCU

merită mai degrabă monumente decât oprobriu. Unul dintre ei, o doamnă care conduce o revistă, e de părere că fostul șef peste torționari merită canonizat peste rând, în procedură de urgență, și se declară topită de bunătatea lui legendară: „A fost un personaj solar, un personaj care avea o lumină a lui, un om deasupra timpului său, de o bunătate și o generozitate incredibile, un făcător de istorie". Un alt cetățean, patron de televiziune, licitează cu aerul că vorbește, și el, cât se poate de serios: „A fost un mare român, a fost un mare profesor și a fost un om de o bunătate pe care eu n-am mai întâlnit-o". Insist, vorbim despre un general de securitate de pe vremea lui Nicolae Ceaușescu, nu despre Doina Cornea sau Alexandru Pesamosca.

Nu se știe ce anume declanșează în noi reflexul de înnobilare postumă a unor inși profund discutabili. Dar fenomenul e de găsit pe toate palierele. Ferparele din pagina de ziar o confirmă apăsat. Odată cu cea din urmă respirație, răposatul trece din spațiul răului în cel al binelui. Nu există, în ferpare, defuncți respingători, mediocri sau măcar nesuferiți. Toate amintirile despre ei se scaldă în evlavie și veselie. Mortul e, fără excepție, un om exemplar, un bronz al dreptei cumpene, un simbol al mărinimiei și al spinării necurbate. Hoțul de mașini, șpăgarul de profesie, politicianul corupt, alcoolicul care-și terorizează vecinii și-și snopește nevasta – toți se metamorfozează în creaturi fără pată din chiar secunda despărțirii de lumea asta. „Hoașca împuțită care nu mi-a lăsat nimic în testament" devine, în pagina de ziar, „Neuitata noastră mătușă, un ocean de înțelepciune și blândețe". Îmbălsămarea e și concretă, și metaforică. Salonul de cosmetică atitudinală lucrează la foc continuu, fiindcă există multe canalii care trebuie promovate la rangul de (măcar) statuete. Așa e frumos și creștinește. Fericiți cei fățarnici, căci veni-le-va și lor rândul în salonul de chirurgie etică și reparatorie. Vor intra acolo bălării și vor ieși nuferi. Iar lumea le va purta amintiri duioase, chiar dacă au schingiuit destinele unor semeni fără apărare. Își vor dormi somnul de veci vegheați neîntrerupt de ipocrizia celor vii, generație după generație, secol după secol, rușine după rușine. N

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

CRISTIAN PREDA

Penitenciar

Nu e zi lăsată de la Dumnezeu în care un român să nu audă – mai ales la TV – cuvântul penitenciar. Sub această formă sau sub sinonimele „închisoare", „răcoare", „bulău", „carceră", „beci domnesc" etc. termenul a ajuns vedeta știrilor, comentariilor și speculațiilor care alcătuiesc fluxul zilnic ce parcurge ecranele noastre și pe care mulți îl iau drept nucleul dur al realității politice.

Ascensiunea termenului nu e greu de explicat: lupta anti-corupție a transformat politicienii condamnați în personaje de un tip special. Aproape toți s-au victimizat și, pentru a convinge audiența, au ținut cu tot dinadinsul să ocupe spațiul public. Așa se face că unii sunt prezenți pe micile ecrane sau în paginile ziarelor chiar mai des decât atunci când erau liberi.

Mijloacele folosite de ei sunt felurite. Unii redactează scrisori deschise în care își deplâng soarta. Alții au ajuns pe prima pagină a gazetelor pentru noi fraude, mai precis ca autori ai unor lucrări declarate „științifice", care îi ajută la scăderea pedepsei primite, dar care sunt plagiate sau scrise de „negri". Tot mai mulți își înfățișează public viața amoroasă: cutare s-a însurat, așa că-i vedem soția în rochie de mireasă intrând pe poarta de la Rahova, un altul a devenit tată în perioada cât e după gratii, o fostă ministră e mândră de copilul născut peste mări și țări, pe când ea fugea de decizii definitive ale justiției, recent invalidate de Curtea constituțională ș.a.m.d.

Ai toate șansele să afli mai multe detalii despre soarta pușcăriașilor decât lucruri generale despre viața oamenilor liberi. Retoricile sunt și ele stranii. Dacă orice politică și orice politician sunt supuși unui tir necruțător, dacă profesorii, medicii, preoții și șoferii sunt criticați pentru ce fac și chiar pentru ce nu fac, dacă sportivii, actorii și alte vedete sunt mitraliate de orice cronicar, pușcăriașii sunt singurii priviți cu îngăduință, cu compasiune și, uneori, chiar cu simpatie. Poți ajunge să crezi că funcția critică a minții amuțește când dă de condamnați.

Operațiunea e rodul stimulării unei solidarități oarbe cu cei aflați după gratii. Spectacolul mediatic are ceva grotesc: în studiouri TV, „experți" guralivi deapănă ficțiuni convenabile pentru o armată de pungași plângăcioși. Nu contează că toate lamentațiile sunt cusute cu ață albă. Foamea de povești e mare.

Alexis de Tocqueville a scris o carte clasică despre democrația americană după ce ajunsese în Lumea nouă ca să studieze închisorile din SUA. La noi, discursul despre carceră și cei care o populează a îngropat dezbaterea democratică. Pasiunile politice sunt stinse, iar cultura populară a secretat un soi de foileton în care toți eroii sunt escroci. N

CRISTIAN PREDA
este profesor de științe politice la Universitatea București

IMPOSTURĂ

Plagiatorul Florian Bodog: 1.750 € pentru activitatea didactică

Florian Bodog, fost ministru al Sănătății și actual senator PSD, are un verdict de plagiat de la universitatea unde și-a luat doctoratul. Cu toate acestea, continuă să predea la o universitate de stat, fiind plătit și din bani de la buget.

ÎN IULIE 2018, UNIVERSITATEA de Vest din Timișoara a anunțat că fostul ministru al Sănătății, Florian Bodog, a plagiat aproape o treime din teza de doctorat, încălcând standardele de calitate academice. Raportul experților de la Universitatea din Timișoara arătau că „în teza de doctorat analizată, există un procent de 20,73% similaritate cu alte surse ce nu sunt menționate conform practicilor academice (1.208 rânduri din cele 5.826 rânduri menționate ale tezei de doctorat analizate)".

O decizie amânată ilegal

Experții arătau că software-ul iThenticate a identificat un procent de similaritate de 24%, din care 6% reprezintă similitudini relevate în lista bibliografică și citările cu ghilimele.

Potrivit legii, Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare ar fi trebuit să ia act de acest verdict, pe care (cel mai probabil) să îl valideze într-un interval de două luni.

La data la care scriu aceste rânduri, nu există o decizie definitivă a CNATDCU în cazul Bodog, deși toate termenele legale au fost depășite. Sesizarea oficială în cazul fostului ministru al Sănătății există din decembrie 2017.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

Florian Bodog este prodecan al Universității Oradea, unde predă două cursuri. Este senator PSD și plagiator confirmat de Universitatea de Vest

VII. Venituri ale declarantului și ale membrilor săi de familie, realizate în ultimul an fiscal încheiat (potrivit art. 41 din Legea nr. 571/2003 - Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare)
Notă: se vor declara inclusiv veniturile provenite din străinătate

CINE A REALIZAT VENITUL	SURSA VENITULUI: NUME, ADRESĂ	SERVICIUL PRESTAT / OBIECTUL GENERATOR DE VENIT	VENIT ANUAL ÎNCASAT
1. Venituri din salarii			
I.1. Titular			
Bodog Florian-Dorel	Ministerul Sănătății	Ministru	10.503
	Universitatea Oradea	Activitate didactică	97.016
	Senatul Romaniei	Indemnizație	111.615
I.2. Soț/soție			
Bodog Simona-Aurelia	Universitatea Oradea	Activitate didactică (inclusiv proiecte)	75.350
I.3. Copii			
2. Venituri din activități independente			
I.1. Titular			
....			
I.2. Soț/soție			
....			
3. Venituri din cedarea folosinței bunurilor			
I.1. Titular			
....			

Predă două cursuri

Cum verdictul de plagiat a venit chiar de la universitatea unde Bodog și-a dat doctoratul, actualul senator PSD ar fi trebuit să își suspende activitatea academică. Lucru care nu s-a întâmplat. Bodog este prodecan, responsabil cu managementul resurselor materiale, financiare și de patrimoniu la Facultatea de medicină a Universității din Oradea.

Plagiatorul dovedit Florian Bodog a câștigat, în 2018, de la Universitatea de stat din Oradea suma de 97.016 lei din „activitatea didactică".

Bodog a câștigat 1.750 de euro pe lună. Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, Universitatea Oradea confirmă că ministrul - plagiator predă și în acest moment două cursuri la Facultatea de Medicină și Farmacie: „Semiologie chirurgicală" și „Chirugie plastică și estetică". Florian Bodog nu a fost îndepărtat din corpul profesoral al Universității din Oradea pentru că, „până la această dată nu există nicio decizie oficială de retragere a titlului de doctor în economie pe numele domnului Florian Bodog".

Să ne amintim că, în cazul lui Victor Ponta, tergiversarea cazului de către CNATDCU a făcut ca acesta să primească un verdict final de plagiat abia după patru ani. Asta, deși Universitatea din București a recunoscut plagiatul la scurt timp după apariția acuzațiilor.

Moral, are dreptate. Pe lege, nu îl putem ajuta

Din punct de vedere moral, Florian Bodog ar fi trebuit să facă un pas înapoi. Sau, invocând motive ce țin de integritatea academică, Universitatea Oradea l-ar fi putut suspenda până la lămurirea acestei spețe. Dar aceste valori nu există la Universitatea din Oradea. Aspect care

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

ANEXA 1

UNIVERSITATEA DIN ORADEA
Biroul de Comunicare
Adresa: Str.Universităţii, nr.1, 410087 Oradea, România
Telefon: +40 259 408 431; Fax: +40 259 432 789
Pagina web: www.uoradea.ro https://media.uoradea.ro

Nr. B.C. 81 / 14.05.2019

UNIVERSITATEA DIN ORADEA
REGISTRATURA
Intrări / Ieşiri
Nr. 7498 din 14.05.2019

Către
Biroul Juridic al Universităţii din Oradea

Având în vedere cererea formulată de către publicaţia Newsweek România nr. 7102/08.05.2019, anexată prezentei adresei, vă solicităm să ne comunicaţi dacă toate datele cerute fac parte din categoria informaţiilor de interes public, în conformitate cu prevederile Legii 544 din 2001 privind accesul liber la informaţiile de interes public.

Pentru a respecta termenele de răspuns prevăzute în Legea 544/2001, răspunsul va fi transmis la Rectorat până la data de **17.05.2019.**

Cu stimă,

Rector
Prof.univ.dr. Constantin Bungău

Şef Birou Comunicare
Adela Ardelean

ROMÂNIA RECTORAT UNIVERSITATEA DIN ORADEA MINISTERUL EDUCAŢIEI NAŢIONALE

Birou Juridic
Datele solicitate nu intră sub incidenţa legii 544/2001; de altfel solicitantul nu invocă ca temei al cererii sale textul acestei legi. Aprecierea acestuia că informaţiile solicitate sunt de interes public trebuie înţeleasă din punct de vedere etic, moral! Dar cine mai pierde vremea astăzi cu aşa ceva?

reiese dintr-un dialog între două instituţii ale Universităţii Oradea pe marginea solicitării mele de a afla mai multe informaţii despre situaţia profesorului Bodog. Rectorul Constantin Bungău cere lămuriri: „Având în vedere cererea formulată de către publicaţia *Newsweek România*, anexată prezentei adrese, vă solicităm să ne comunicaţi dacă toate datele cerute fac parte din categoria informaţiilor de interes public, în conformitate cu prevederile Legii 544 din 2001 privind accesul liber la informaţiile de interes public".

Departamentul juridic răspunde cu pixul pe marginea solicitării: „datele solicitate nu intră sub incidenţa legii 544/2001. De altfel, solicitantul nu invocă ca temei al cererii sale textul acestei legi. Aprecierea acestuia că informaţiile solicitate sunt de interes public trebuie înţeleasă din punct de vedere etic, moral! Dar cine mai pierde vremea astăzi cu aşa ceva?".

Întrebarea nu este deloc retorică, ci este o constatare. Universitatea Oradea nu pierde vremea cu abordări de natură etică în cazul plagiatorului Bodog pe care îl ţine prodecan şi profesor la Facultatea de Medicină.

FLORIAN BODOG, examinat de doctor pe când era ministru al Sănătăţii (stânga sus). Ultima declaraţie de avere din care reiese că senatorul PSD câştigă 4.000 de euro pe lună. Documentul în care Biroul juridic al Universităţii Oradea admite că, moral, am acces la informaţiile despre profesorul Bodog (dreaptasus)

Miliardar de la universitatea de stat

Florian Bodog a fost ministru al Sănătăţii în perioada 4 ianuarie 2017 – 29 ianuarie 2018. Este senator PSD de şapte ani. Anul trecut, a câştigat 21.000 de euro de la Universitatea Oradea şi 26.300 de euro ca senator. A câştigat lunar, de la două instituţii de stat, suma de 4.000 euro. În 2017, a câştigat de la Universitatea Oradea suma de 18.000 euro, în 2016 – 21.000 euro, în 2015 – 16.000 euro, în 2014 – 14.000 euro, în 2013 – 12.000 euro. În şase ani, Bodog a câştigat 92.000 de euro de la Universitatea Oradea. Un ultim aspect controversat. Fişa postului îl obligă pe Florian Bodog să fie prezent patru zile la Bucureşti, iar vineri să fie în teritoriu şi să dea audienţe. Când mai are timp Bodog să mai predea şi două cursuri, dat fiind că între Bucureşti şi Oradea sunt 600 de kilometri?

Bodog nu răspunde

Imediat după verdictul de plagiat, l-am întrebat pe Florian Bodog cum comentează această decizie. Bodog a spus că aşteaptă să vadă motivarea. Apoi, s-a cufundat în tăcere. Am rugat Universitatea Oradea să îi ceară prodecanului Bodog o reacţie oficială. Am rămas fără răspuns. N

Investigat pentru fals

Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a solicitat Senatului României să formuleze cererea de urmărire penală faţă de un fost ministru, în prezent senator în Parlamentul României - Senat, cu privire la săvârşirea infracţiunilor de abuz în serviciu dacă funcţionarul public a obţinut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, în formă continuată şi fals intelectual, în formă continuată, în exerciţiul funcţiei de membru al Guvernului României în perioada ianuarie 2017 – ianuarie 2018, anunţă Ministerul Public. Bodog este acuzat că şi-a angajat fictiv o consilieră.

Șeful PSD Oradea, profesor plătit de la buget. Verdict, plagiat!

IOAN MANG (stânga), alături de ministerul de interne, Gabriel Leș

Ioan Mang este președintele PSD Bihor și vicepreședinte al Consiliul Județean. Dovedit că a plagiat, Mang este cadru didactic la Universitatea de stat din Oradea și plătit din bani de la buget.

ÎN ULTIMA DECLARAȚIE DE AVERE, publicată în 2018, Ioan Mang arată că a câștigat 67.994 de lei de la Universitatea Oradea (1.230 euro pe lună). Mang a mai câștigat de la Consiliul Județean 90.000 de lei, echivalentul a 1.650 de euro pe lună. Mang a încasat, lunar, aproape 3.000 de euro. În 2016, Mang a câștigat de la Universitatea din Oradea suma de 72.000 de lei (1.300 euro pe lună). În 2015 a câștigat 58.000 de lei (1.100 euro pe lună).

Ministru, doar câteva zile

În 2012, Mang a fost acuzat că a plagiat pagini întregi din mai multe articole, la scurt timp după ca a preluat funcția de ministru al Educației. La audierile din comisiile de specialitate din Parlament, Mang a spus: "în momentul în care voi fi acuzat de plagiat, mă voi retrage din orice funcție publica". După numai câteva zile, premierul Victor Ponta a anunțat că Ioan Mang a solicitat să fie eliberat din postul de ministru al Educației, cerere pe care a acceptat-o pentru a-i permite acestuia ca, fără presiunea portofoliului, să „restabilească adevărul" în urma acuzațiilor de plagiat. Dar Mang nu a ieșit din viața publică nici măcar după ce, în 2015, a primit verdict oficial de plagiat. Consiliul Național de Etică a cerut, atunci, retragerea a trei articole semnate de Mang și suspendarea pe 3 ani a dreptului de înscriere la un concurs în învățământul superior.

Mai întâi profesor, apoi plagiator

Ioan Mang a continuat să fie profesor la Universitatea Oradea.

Potrivit unui răspuns al Universității pentru *Newsweek România*, instituția admite că „în postul dânsului din statul de funcții, aprobat la începutul anului universitar 2018-2019, sunt următoarele discipline: ingineria programării, tehnici de securitate a datelor și securitate în e-business".

Cum se explică menținerea la catedră a profesorului Mang, dovedit plagiator? „Domnul profesor universitar doctor Ioan Mang este cadru didicatic la Universitatea din Oradea din anul 1990 când a ocupat postul prin concurs. De atunci, a parcurs toate treptele ierarhiei didactice în mod legal, prin concurs pe post, respectând toate cerințele și criteriile legal valabile în acel moment pentru ocuparea postului respectiv. Lucrările acuzate de plagiat în anul 2012 nu au influențat concursurile susținute de dl Profesor Ioan Mang pentru ocuparea posturilor didactice", iar „domnul Ioan Mang a obținut titlul de profesor universitar înaintea publicării articolelor incriminate în cele trei sesizări", arată Universitatea Oradea. Mang s-a auto suspendat din activitatea didactică.

Ioan Mang susține că subiectul plagiatului a fost clarificat, iar el a fost șef de promoție

Dragnea nu a furat nimic

Imediat după condamnarea lui Dragnea și după scorul mic obținut de PSD la alegerile europarlamentare, președintele PSD Bihor a oferit explicații. „Îmi este foarte greu să comentez. Constat, însă, că abuzul în serviciul în sine nu a fost condamnat, ci instigarea la abuz în serviciu. Cei care au făcut abuz, fapta în sine, de abuz, nu a fost condamnată, dar fapta de instigare a fost condamnată... Îmi pare foarte rău, nu cred că Liviu Dragnea merita așa ceva, dar... Președintele Liviu Dragnea a fost demonizat într-un hal cum nu s-a mai întâmplat în politica românească. Asta a creat un val de emoție împotrivă. Cred că sunt oameni care, independent de cât de bine o duc, se lasă influențați de ideea aceasta, de „fără hoți". Deși Liviu Dragnea nu a furat nimic", potrivit bihon.ro. Îi reamitim lui Mang că și plagiatul e tot o hoție.

FOTO: INQUAM PHOTOS / SILVIU FILIP

It Rocks!

www.rockfm.ro

CHIMICALE

Fantoma care bântuie prin spitale

O fabrică de produse medicale pentru zeci de spitale, fără autorizație de construire și de incendiu.

DE SORIN SEMENIUC

O NOUĂ TRAGEDIE DE TIPUL celei din Clubul Colectiv este posibilă la Iași de mai mulți ani, fără ca instituțiile statului să aibă habar de acest lucru. Firma SC Chemical Company SA administrează o fabrică de produse medicale care a încheiat contracte de zeci de milioane de lei cu spitalele din țară, fără ca spațiile în care își desfășoară activitatea să aibă autorizație de construcție și de incendiu.

Când *Newsweek România* i-a întrebat despre lipsa celei din urmă autorizații pe cei de la Inspectoratul pentru Situații de Urgență din Iași, aceștia ne-au spus să așteptăm puțin: s-au dus la fața locului, au aflat că firma nu deține un astfel de document și i-au amendat pe șefii firmei cu 20.500 de lei.

Reprezentanții SC Chemical Company SA susțin că dețin „toate avizele și autorizațiile necesare funcționării", dar au evitat să răspundă la întrebări-cheie derivate din acest caz.

Teoretic, riscă demolarea

La începutul lunii aprilie 2019, SC Chemical Company SA Iași a depus la Primăria Iași o cerere de intrare în legalitate pentru patru corpuri de clădire situate în Iași, pe Bulevardul Chimiei numărul 14. Procedează astfel persoanele fizice și juridice care au ridicat imobile fără acte și doresc să corecteze această situație. Uneori răspunsul autorității este pozitiv, alteori negativ – în cazul din urmă, se riscă demolarea.

Newsweek România i-a întrebat pe reprezentanții firmei dacă li s-a aprobat cererea, dar aceștia nu au răspuns la întrebare.

Ilegalitatea este confirmată și de un extras de Carte Funciară eliberat, la sfârșitul lunii aprilie, de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

În document se menționează că două dintre cele două imobile sunt „fără acte", „în curs de autorizare". Celelalte două sunt intabulate, prezența lor pe lista din aprilie, de la Primăria Iași, fiind justificată, cel mai probabil, de faptul că anterior primiseră o autorizație care nu a fost respectată – de obicei, se construiește mai mult decât permisese autoritatea publică.

Primarul Chirica de la Iași are acum fie posibilitatea să autorizeze construcția fabricii, fie să ceară demolarea

Amenzi de la ISU

Mergând pe acest fir, *Newsweek România* și-a pus întrebarea dacă Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență (ISU) din Iași a acordat autorizație de securitate la incendiu acestui obiectiv cu grad de risc, având activitate în industria chimică.

Deși reporterul a scris în e-mail că este vorba de o solicitare a unui jurnalist, în baza Legii de acces la informațiile de interes public, după câteva zile acesta a constatat că fusese confundat cu un cetățean care face o sesizare și i s-a cerut să respecte cerințele pentru întocmirea unei astfel de sesizări. Ulterior, purtătorul de cuvânt al instituției și-a cerut scuze și i-a transmis că un coleg va merge la fața locului.

Răspunsul primit pe 22 mai: pentru nici unul dintre cele patru corpuri de clădire societatea SC Chemical Company SA nu deținea autorizație de securitate la incendiu: „Pe timpul executării controalelor specifice la SC Chemical Company, conducerii unității i-au fost aplicate mai multe sancțiuni contravenționale în cuantum total de 20.500 lei, inclusiv pentru funcționarea fără deținerea autorizației de securitate la incendiu".

Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, reprezentanții fabricii au catalogat constatările ISU drept „minore, societatea noastră fiind în termenul acordat pentru remedierea acestora".

AMPLASARE
Clădirea neautorizată a Chemical Company SA se află pe Bulevardul Chimiei din Iași

FOTO: FACEBOOK; NEWSWEEK ROMÂNIA; GOOGLE MAPS

Livrează în toate județele

Este curios, însă, ce au păzit până acum cei de la ISU Iași, mai ales că obiective de genul celui deținut de SC Chemical Company SA le numeri pe degetele de la o mână. Activitatea societății este notorie iar înșiruirea domeniilor ar fi trebuit să atragă atenția. Pe site-ul firmei, la capitolul activitate, sunt menționate, printre altele, industriile farmaceutică, chimică și petrochimică, sănătate publică, industrie alimentară, sanitar-veterinară, termică și a tratării apei.

Conform site-ului www.hartabanilorpublici.ro, în ultimii zece ani, societatea a avut circa 19.000 de contracte cu instituții publice din toate județele țării, în valoare de peste 30 de milioane de lei. În București le-a avut pe cele mai multe, de circa 9,3 milioane de lei în total.

Cele mai recente contracte de pe portalul achizițiilor publice SICAP arată cam ce vinde SC Chemical Company SA spitalelor, direcțiilor sanitare-veterinare, institutelor naționale de cercetare-dezvoltare, Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor sau unităților militare din subordinea Ministerului Apărării Naționale: alcool etilic (etanol), acid boric, parafină histologică, reactivi de laborator, acid formic, acid sulfuric, acid clorhidric, apă oxigenată, formaldehidă (formol), albastru de metil, sulfat de cupru, azotat de amoniu.

În plus, tot la sediul din Iași sunt neutralizate deșeuri chimice periculoase de la spitale cu care firma are contracte în acest sens.

Ministerul Sănătății și-a declinat competența

Ministerul Sănătății și Agenția Națională a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale nu au intrat deloc în panică atunci când *Newsweek România* a întrebat, cu dovezi atașate, ce părere au despre faptul că în România funcționează o fabrică de produse medicale care își desfășoară activitatea în clădiri fără autorizație de construcție. Ministerului i s-a trimis solicitare pe e-mail, pe 16 mai, aceasta fiind declinată către Direcția de Sănătate Publică Iași, instituție care a răspuns pe 20 iunie.

Direcția a transmis că firma activează, în special, în producerea reactivilor chimici folosiți în laboratoarele din spitale pentru care a primit autorizație în anul 2000, dar, de-a lungul timpului, DSP Iași a autorizat funcționarea societății și pentru alte activități:

- Deținerea și utilizarea de produse și substanțe toxice (autorizație tot din anul 2000)
- Colectarea deșeurilor nepericuloase, tratarea și eliminarea deșeurilor nepericuloase (2014).

În continuare, în adresa DSP se menționează că „societatea privată S.C. CHEMICAL COMPANY S.A a solicitat notificări de respectare a legalității, notificări de certificare a conformității sau asistență de specialitate de sănătate publică pentru activități/proiecte noi sau activități/clădiri existente (construcții noi, modificare construcții vechi, modificări circuite funcționale, etc. după cum urmează:

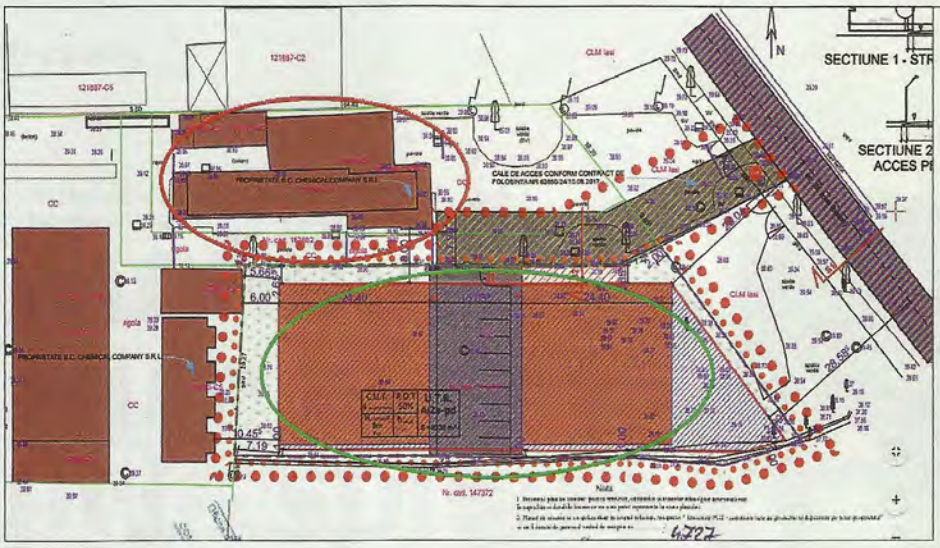

PLANURI
Clădirea fabricii de substanțe medicale nu a fost deranjată nici de ministrul Sănătății, Sorina Pintea, nici de șeful Agenției Medicamentului, Daniel Șișu

1. Notificarea nr. 6084/22.03.2016 pentru construire spații producție și depozitare;

2. Notificarea nr. 27709/14.12.2018 pentru intrare în legalitate imobile 157883 – C3, C4, C5, C6;

3. Notificarea nr. 399/26.02.2019 pentru construire hale de producție și depozitare pe teren proprietate;

4. Notificarea nr. 6261/09.04.2019 pentru construire spații de producție și depozitare (conform PUZ aprobat prin HCL nr.235/31.08.2016).

În consecință, spațiile de producție și activitățile societății private S.C. CHEMICAL COMPANY S.A au fost autorizate/avizate/notificate din punct de vedere al legislației sanitare". În ceea ce privește situația clădirilor, DSP ne-a îndrumat spre autoritățile competente în eliberarea autorizațiilor de construcție.

Agenția Medicamentului: „Este răspunderea firmei"

La fel de pasivă în reacție a fost Agenția Națională a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale. Inițial, la e-mail-ul trimis purtătoarei de cuvânt, *Newsweek România* a primit răspunsul că nu este în instituție (era plecată în Germania), pentru ca, după câteva zile, întoarsă la serviciu, aceasta să spună că nu știa de solicitare. În final, Agenția a răspuns că, în baza sa de date, SC Chemical Company SA figurează că a notificat că „introduce pe piață dispozitive medicale pentru diagnostic in vitro".

„Ca producător de astfel de DM (dispozitive medicale - n.r.) aceasta emite declarație de conformitate, aplică marcajul CE și introduce pe piață produsele sub propria răspundere (sublinierea aparține Agenției - n.r.). Nu este implicat un organism notificat dată fiind clasa de risc scăzută, iar ANMDM nu autorizează/avizează activitatea de producție, ci doar este înștiințată că SC Chemical Company SA produce tipurile respective de dispozitive medicale".

Au răspuns doar la ce au vrut

Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, societatea SC Chemical Company a transmis că „deține toate avizele și autorizațiile necesare funcționării, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile".

Firma nu a răspuns, însă, la următoarele întrebări, foarte importante:

1. De ce ați ridicat/funcționat în clădiri fără autorizație la adresa de pe Bd. Chimiei nr. 14?

2. De ce ați funcționat în clădiri fără autorizație de incendiu, lucru confirmat recent de amenzile ISU?

3. Ce activități au fost desfășurate în acele spații și în ce perioadă?

4. Au fost în pericol pacienții din spitalele unde ați furnizat produse?

5. Ați obținut de la Primărie intrarea în legalitate a clădirilor ridicate fără autorizație sau procedura este în curs?

În 2018, Chemical Company a avut cifră de afaceri de 12 milioane de lei, cu un profit net de 1,9 milioane de lei și 73 de angajați. A fost cel mai bun an din tot istoricul financiar al firmei înregistrat după anul 2000.

În prezent, firma are un proiect de extindere a spațiilor de producție, cu un corp nou, al cincilea.

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA; FACEBOOK

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

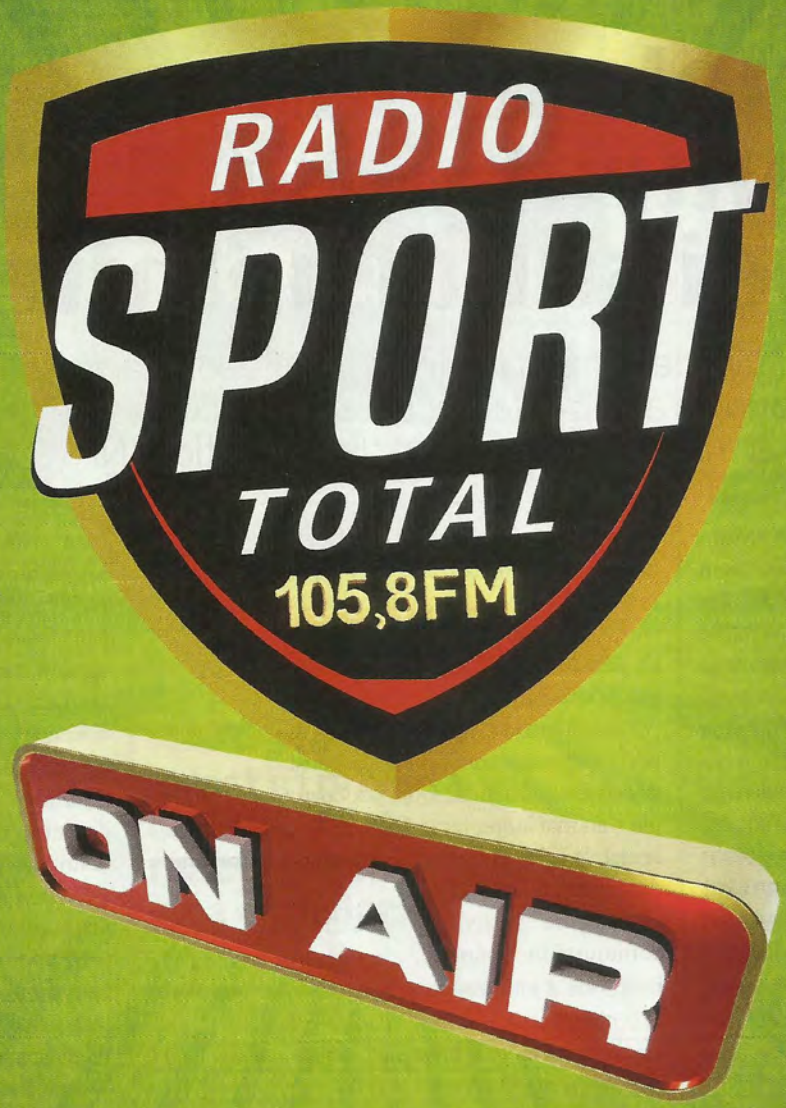

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

DIAGNOSTIC

„Armatele țărilor din centrul și estul Europei sunt ruginite"

Părintele conceptului de „apărare onestă", profesorul american Thomas-Durell Young a analizat la București capacitatea de reacție a forțelor armate din țările de pe flancul estic al NATO

PRIN ANII '90, PE CÂND ROMÂNIA se chinuia să intre în NATO și era refuzată politicos de președintele american Bill Clinton, venit la București în vizită de consolare, circula un banc amuzant, dar trist în același timp. „De ce iese submarinul albanez din 5 în 5 minute la suprafață? Ca să respire vâslașii".

Bancul își propunea să ia în derâdere armatele din fostele țări ale Pactului de la Varșovia, mult mai slab dotate comparativ cu cele din NATO, un ideal la care românii tânjeau, în primul rând emoțional și abia apoi rațional. Desigur, bancul putea fi despre Armata Română, la fel de deficitară la capitolul logistică. Românii refuzau, însă, autoironia, preferând să găsească o țară mai săracă, cu o armată mai puțin performantă, pentru a-și alimenta proverbialul excepționalism.

Timpul a trecut, România a intrat în NATO, Albania a urmat-o, ceea ce părea de neconceput în tulburii ani '90. Lucrurile s-au mai îndreptat în armatele celor două țări, dar nu atât de mult cum ar fi trebuit. Moștenirea comunistă încă bântuie. România a ajuns să se bată cu Albania în subsolul clasamentului țărilor membre NATO, la capitolul eficiență în domeniul apărării. Bancul cu submarinul albanez a dispărut.

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

Recent, a susținut o conferință în România profesorul american Thomas-Durell Young, autorul uneia dintre cele mai oneste și dure radiografii a armatelor țărilor central și est-europene.

Este vorba de cartea „Anatomia instituțiilor de apărare din țările europene post-comuniste. Mirajul modernizării militare", lucrare publicată în 2017 și devenită o referință în domeniu. Valoarea acestei cărți este dată de faptul că prof. Young nu este doar un tehnician, ci și un practician. El a fost ofițer de marină în Armata SUA, iar, ulterior, a trecut în spatele catedrei, ca cercetător și consultant militar al Naval Postgraduate School (Monterrey, SUA). Este autorul a peste 100 de analize și studii pentru

ROMÂNIA
ocupă un rușinos penultim loc în clasamentul sumelor alocate pentru antrenamentul fiecărui soldat în parte

	Buget operațiuni %	Buget apărare	Buget operațiuni	Personal	Cheltuieli per soldat
Marea Britanie	39.76%	$61,662,000,000.00	$24,516,811,200.00	145,000	$169,081.46
Belgia	16.65%	$5,029,000,000.00	$837,328,500.00	28,800	$29,073.91
Estonia	42.12%	$627,000,000.00	$264,092,400.00	6,200	$42,595.55
Ungaria	34.82%	$1,820,000,000.00	$633,724,000.00	19,000	$33,353.89
Cehia	27.37%	$2,754,000,000.00	$753,769,800.00	25,000	$30,150.79
Letonia	24.42%	$711,000,000.00	$173,626,200.00	6,310	$27,516.04
Polonia	23.85%	$12,156,000,000.00	$2,899,206,000.00	118,000	$24,569.54
Slovacia	20.99%	$1,316,000,000.00	$276,228,400.00	13,000	$21,248.34
Lituania	23.94%	$1,071,000,000.00	$256,397,400.00	15,000	$17,093.16
Slovenia	18.87%	$558,000,000.00	$105,294,600.00	6,800	$15,484.50
Croația	18.17%	$1,057,000,000.00	$192,056,900.00	15,000	$12,803.79
Muntenegru	16.01%	$85,000,000.00	$13,608,500.00	1,500	$9,072.33
Bulgaria	21.19%	$937,000,000.00	$198,550,300.00	25,000	$7,942.01
România	9.46%	$4,678,000,000.00	$442,538,800.00	69,000	$6,413.61
Albania	20.01%	$181,000,000.00	$36,218,100.00	6,800	$5,326.19

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

RAND Corporation, celebru think-tank american, Pentagon, NATO sau alte țări europene.

Am avut prilejul să asist la conferința lui Thomas-Durell Young, ținută în calitate de visiting profesor al Institutului de Cercetări al Universității București (ICUB)/Black Sea Area Program. Venirea sa în România a fost datorată prof. Dragoș Paul Aligică („George Mason University" din SUA) și Marian Zulean (Facultatea de Sociologie din cadrul Universității București).

„Follow the money!"

O contribuție importantă a lui Thomas-Durell Young a fost lansarea conceptului de „apărare onestă", prin care a invitat țările-membre NATO, atât din Occident, cât și din Est, să iasă din ipocrizie și să recunoască incoerența strategică și problemele de interoperabilitate între armatele lor. Cu franchețe, autorul punctează că admiterea în

NATO stă foarte prost în privința capacității de reacție. Și nu e doar vina esticilor

NATO a țărilor central și est-europene are în spate rațiuni de natură politică și geopolitică, armatele lor neatingând nici până în prezent standardele vestice, nefiind pregătite să facă față agresivității crescute a Rusiei în jurul Mării Negre, care a complicat contextul regional de securitate.

După publicarea cărții, prof. Young a continuat cercetările în acest domeniu, ele fiind reunite într-o serie de articole dedicate domeniului apărării. Un astfel de articol a fost publicat recent în „The RUSI Journal", celebră publicație internațională din domeniul apărării, și este dedicat conceptului de „readiness"/„capacitate de reacție" a armatelor provenite din fostul bloc sovietic.

Astfel, dintre țările membre NATO, România are unul dintre cele mai mari bugete destinate Apărării: aproape 4,7 miliarde de dolari. Tabelul 1 este lămuritor în această privință. Nu este surprinzător, având în vedere dimensiunea teritoriului și a populației României, comparativ cu alte țări-membre NATO. Dintre țările situate pe flancul estic al NATO, avem al doilea buget după Polonia, care alocă anual 12,1 miliarde de dolari. Practic, România alocă anual Apărării o sumă aproape egală cu cea alocată de Belgia.

Cum cantitatea nu înseamnă neapărat calitate, bugetul Apărării este dezechilibrat. Aceste dezechilibre ne împiedică să avem o armată bine antrenată, capabilă să se deplaseze rapid și să intervină unde este nevoie. În opinia prof. Thomas-Durell Young, componenta de „readiness" este esențială pentru o armată modernă. Este vorba de acea capacitate a unei armate de a fi oricând gata de luptă, cu o mobilitate crescută. Din păcate, NATO stă destul de prost în această privință. Și nu este doar cazul noilor veniți, ci și al țărilor occidentale.

Revenind, cea mai mare parte din bugetul MApN este cheltuită pe salarii și pensii. Doar 9,46% din bani se cheltuiesc pentru antrenamentul militarilor și întreținerea echipamentelor. Până și Bulgaria ne depășește net la acest capitol, alocând 20% din bugetul apărării la capitolul „Operațiuni și Mentenanță" (O&M).

În 2018, 51,3% din bugetul MApN a fost cheltuit pe salarii și pensii, 38,6% pe investiții/achiziții și doar 9,5% pe operațiuni și mentenanță. O îmbunătățire s-a petrecut în timp. În 2012, proporțiile erau dezastruoase: 84% - personal, 5,3% - achiziții și 10,7% - operațiuni și mentenanță.

Thomas-Durell Young susține că, în mod ideal, un buget modern se con-

Dezechilibre majore

Tabelul este extrem de relevant pentru dezechilibrele din bugetele destinate apărării, alocate de România și de vecinii săi central și est-europeni. Cifrele reprezintă procentele din bugetele apărării destinate plății salariilor și pensiilor, achiziției de armament, precum și antrenamentului soldaților și operațiunilor militare

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018e
Polonia	Personal	56.8	57.8	57.3	57.7	51.5	42.0	47.2	50.0	48.5
	Achiziții	22.1	20.9	19.9	19.5	24.3	37.9	26.2	26.3	27.6
	Antrenament	21.1	21.3	22.7	22.8	24.2	20.1	26.6	23.8	23.9
Cehia	Personal	50.7	56.3	61.7	62.0	61.4	55.3	62.0	56.2	55.3
	Achiziții	18.2	15.8	16.4	12.2	8.9	15.1	10.6	15.1	17.4
	Antrenament	31.1	27.9	22.0	25.8	29.7	29.7	27.4	28.7	27.4
Solvacia	Personal	62.4	69.5	66.5	70.1	69.1	56.2	58.7	58.2	52.7
	Achiziții	14.0	8.2	9.9	7.7	11.7	20.3	19.1	20.7	26.0
	Antrenament	23.6	22.4	23.6	22.2	19.2	23.5	22.2	21.1	21.3
Ungaria	Personal	56.4	50.6	47.7	49.0	49.8	48.2	49.7	42.4	43.6
	Achiziții	14.2	13.6	8.0	13.4	8.8	11.0	14.5	17.0	19.6
	Antrenament	29.5	35.8	44.4	37.6	41.4	40.8	35.8	40.6	36.8
Bulgaria	Personal	64.3	67.4	64.7	65.4	72.8	73.7	65.6	68.3	58.0
	Achiziții	17.8	7.9	4.4	5.0	1.7	4.7	9.8	8.9	29.3
	Antrenament	17.9	24.8	30.9	29.6	25.5	21.6	24.6	22.7	12.6
România	Personal	79.1	79.1	84.0	79.0	71.2	63.3	65.0	54.7	51.3
	Achiziții	10.6	9.0	5.3	11.9	16.9	20.9	23.2	35.3	38.6
	Antrenament	10.3	11.9	10.7	9.1	12.0	15.8	11.8	10.0	9.5
Slovenia	Personal	61.7	74.6	78.9	80.5	82.3	82.2	76.0	75.1	72.4
	Achiziții	20.7	8.3	3.2	2.6	1.3	2.5	2.2	4.5	8.7
	Antrenament	17.6	17.1	17.9	16.9	16.4	15.3	21.8	20.5	18.9
Estonia	Personal	34.5	32.3	29.8	39.8	38.6	39.6	38.7	34.9	31.8
	Achiziții	25.6	23.7	22.5	26.0	30.4	21.3	30.0	30.5	26.1
	Antrenament	39.9	44.0	47.7	34.1	31.0	39.2	31.3	34.6	42.1
Letonia	Personal	55.9	51.3	56.2	53.0	53.0	50.1	43.9	36.5	32.9
	Achiziții	21.4	20.1	14.6	18.4	16.4	20.2	31.9	33.8	42.7
	Antrenament	22.7	28.6	29.2	28.7	30.6	29.7	24.3	29.7	24.4
Lituania	Personal	65.6	66.9	66.8	66.5	57.5	48.5	45.5	40.8	41.5
	Achiziții	12.0	10.8	12.7	11.3	16.2	23.7	33.7	35.5	34.0
	Antrenament	22.4	22.4	20.6	22.2	26.2	27.8	20.9	23.7	24.5
Albania	Personal	75.7	77.1	70.0	75.3	68.1	78.2	68.1	68.2	68.2
	Achiziții	17.5	14.1	15.1	17.5	17.5	10.3	9.4	7.9	11.8
	Antrenament	6.8	8.8	15.0	7.3	14.4	11.5	22.6	23.9	20.0
Croația	Personal	71.6	67.2	68.1	68.1	69.3	63.6	67.1	62.7	61.9
	Achiziții	9.5	16.5	15.3	11.9	9.0	13.2	11.8	12.3	15.1
	Antrenament	18.9	16.3	16.6	20.0	21.8	23.2	21.1	25.0	23.0
Muntenegru	Personal	73.6	82.9	82.7	87.7	78.5	78.0	75.3	79.6	71.7
	Achiziții	9.5	4.2	4.5	1.4	8.4	7.9	6.9	5.8	12.3
	Antrenament	16.8	12.9	12.9	10.9	13.1	14.1	17.8	14.7	16.1

struiește după modelul: 33%- 33%- 33%. O treime personal, o treme achiziții, o treime operațiuni.

„E un cerc vicios. Dacă alegi să cumperi armament, costurile cu antrenamentele vor fi mai mari. Nu poți cheltui cu nemiluita pe armanent pentru că antrenamentele vor costa foarte mult. Dacă le cumperi fără antrenament, le cumperi degeaba. Dacă nu plătești antrenamente, nu vei avea soldați pregătiți. Cheltuielile trebuie echilibrate. Dacă nu cheltuiești banii după proporția 33/33/33 vei dezechilibra sistemul de apărare națională. Veți spune că ați cumpărat avioane F 16, de ce e nevoie de operațiuni? E ca și cum ai cumpăra un Porsche cu care nu mergi niciodată", spune prof. Durell.

E drept că doar trei țări-membre NATO reușesc să depășească 33% în materie de alocări bugetare O&M: Ungaria - 34,82%, Marea Britanie - 39,76% și Estonia - 42.12%. „Ungaria cheltuiește aproape 35% pentru operațiuni și mentenanță, dar nu desfășoară o pregătire colectivă a unităților militare, iar piloții zboară doar 50 de ore pe an. Capacitatea de reacție este afectată, iar investițiile în domeniul apărării nu produc încă efecte importante", spune prof. Young.

Dintre țările occidentale, Belgia stă destul de prost la acest capitol: 16,65% pentru O&M. Procentual, Belgia alocă un pic mai mult decât Muntenegru (16,01%), chiar dacă are un buget de apărare de 60 de ori mai mare decât fosta republică iugoslavă.

Pe de altă parte, România cheltuiește puțin peste 6.400 de dolari pe antrenamentul fiecărui soldat în parte și mentenanța echipamentului pe care acesta îl folosește. Țara noastră se clasează pe penultimul loc, reușind, practic, să depășească doar... Albania. Aceeași Albanie din bancul cu submarinul.

O privire de ansamblu

Concluziile lui Thomas-Durell Young referitoare la armatele țărilor din Europa Centrală și de Est sunt dure:

- armatele sunt sub-dezvoltate și departe de standardele occidentale;
- focusul pe operațiuni din perioada Războiului Rece a fost pierdut;
- piedicile în calea reformării armatelor au fost de natură politică și conceptuală;
- moștenirea comunistă își face în continuare simțită prezența;
- ministerele apărării nu sunt capabile să elaboreze politici de apărare coerente;
- consilierea și asistența occidentală nu și-au atins scopurile;
- soluțiile nu pot fi exclusiv tehnice;
- modelele naționale nu funcționează;
- politicile trebuie schimbate rapid;
- armatele țărilor central și est-europene sunt, practic, „ruginite".

Nefiind preocupate să mențină un nivel ridicat de alertă, ministerele apărării din țările de pe flancul estic sunt încurajate să cheltuiască bani doar atunci când soldații participă la antrenamente internaționale sau țara respectivă trebuie să obțină certificările necesare, pentru a derula misiuni militare specifice.

Implicațiile unui asemenea tip de comportament sunt un grad scăzut de pregătire a militarilor (soldați și ofițeri), incapacitatea de a răspunde rapid / eficient din punct de vedere militar.

„Probabil cea mai gravă problemă este gradul redus de autonomie acordat comandanților și faptul că aceștia nu au pe mână bugete pentru operațiuni și mentenanță", spune prof. Young.

„Din păcate, ministerele nu percep conceptul de «readiness» ca fiind sângele din organismul Armatei. În unele țări nici nu există buget pentru operațiuni și mentenanță. Această realitate subminează autoritatea și abilitatea comandanților de a-și antrena unitățile. Efectul general este că armatele țărilor central și est-europene au rămas supra-dimensionate și subperformante", adaugă el.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES; NPS.EDU

Thomas-Durell Young: „Prioritatea României în cheltuirea banilor trebuie să fie instruirea militarilor"

PROFESORUL THOMAS-DURELL Young *(foto)* a acordat *Newsweek România* un scurt interviu în exclusivitate, în care s-a referit, în mod particular, la situația Armatei Române, la nivelul actual de performanță al acesteia și la soluțiile de viitor.

***Newsweek România*: România este pregătită să facă față provocării militare a Rusiei?**
Thomas-Durell Young: Este puțin probabil, dată fiind capacitatea de reacție scăzută a tuturor forțelor sale armate.

Puteți detalia?
Forța de modernizare este lentă, dar progresează. Ceea ce lipsește este un angajament financiar mai consistent al guvernului și al celor din Ministerul Apărării pentru a sprijini pregătirea forțelor armate. În primul rând prin instruirea militarilor.

NATO, SUA au investit o sumă mare de bani în modernizarea armatelor țărilor central și est-europene? Puteți estima suma?
Circa 5 miliarde de dolari, din 1992 încoace. Dacă adăugăm alte surse de finanțare, aș da o estimare brută de aproximativ 10 miliarde de dolari.

Rezultatele sunt satisfăcătoare?
Nu, deloc. De aceea am scris cartea, ca să aduc în atenția publicului și a oficialilor faptul că, în multe cazuri, aceste armate sunt sub-performante, raportat la câți bani cheltuie aceste țări pentru apărare. De aceea, mi-e greu să cred că aceste armate au un grad ridicat de letalitate, sau că pot descuraja Rusia din punct de vedere militar.

Care au fost greșelile ce pot fi imputate autorităților române în modernizarea Armatei?
În primul rând, adoptarea modelelor occidentale. Adevărata vină aparține guvernelor țărilor occidentale, care se fac vinovate de un comportament inadecvat, care nu au fost capabile să realizeze o analiză critică a problemelor cu care s-au confruntat forțele armate din țările fost comuniste, în primii ani de post-comunism. Cel mai rău lucru este că guvernanții nu și-au modificat nici până în momentul de față politicile și programele, pentru a răspunde nevoilor reale ale acestor instituții.

Care sunt soluțiile pentru viitor?
Susțin în cartea mea că ceea ce are nevoie o alianță militară precum NATO este o inițiativă de „apărare cinstită", în care puterile occidentale și oficialii militari să interacționeze în mod cinstit cu aliații și partenerii din regiune, să le spună că nu conduc armate reformate. De asemenea, oficialii din această parte a Europei trebuie să reacționeze atunci când primesc false complimente, atunci când li se spune că fac o treabă bună. Articolele mele au clarificat deja faptul că actuala abordare nu mai funcționează.

Credeți că NATO este o alianță militară funcțională?
NATO a fost creată cu scopul de a descuraja orice agresiune și reușește să și-l atingă. În lipsa unor forțe armate predictibile, fiabile și durabile, care pot produce letalitate, Alianța se află într-o situație dificilă de a demonstra că este capabilă să genereze apărare colectivă. Numai acest lucru în sine ar trebui să fie un motiv de îngrijorare la cele mai înalte niveluri ale NATO și ale guvernelor din țările-membre.

Cum poate NATO să compenseze întârzierile țărilor de pe flancul de est în a avea o armată performantă?
Aceasta este o întrebare bună. Este dificil să vedem ce s-ar putea face în viitor. Cred că ar trebui să cheltuim mult mai înțelept. În regiune, majoritatea țărilor au mult mai multă infrastructură și instituții (școli de învățământ militar, colegii, universități) decât este necesar. Partenerii occidentali trebuie să-i încurajeze pe omologii lor din regiune să investească mai degrabă în creșterea și modernizarea capabilităților militare.

OPINIE

Dezbaterea falsă asupra socialismului în SUA

În ceea ce privește politica economică, SUA se situează la un nivel egal cu Danemarca și Suedia, țări pe care Bernie Sanders le numește idealul său de socialism.

O FEMEIE DIN GRUPA MEA DE FITNESS a proclamat cu mândrie săptămâna trecută că e socialistă. Ea știe de ce! Dar a început o dezbatere aprigă despre socialism și capitalism. Aprigă, dar puțin confuză. Și există un motiv pentru asta: Argumentele sunt proaste.

În cariera mea de afaceri am lucrat în 26 de țări. Am aflat cât de înșelătoare sunt etichetele „socialism" și „capitalism". Toate economiile moderne sunt un amestec de ambele, iar SUA sunt la fel de socialiste ca orice altă țară.

Timp de 25 de ani, Fundația Heritage, un think-tank conservator cu sediul la Washington, a stabilit Indexul Libertății Economice. Fiecare țară din lume se situează între 0 și 100. O economie complet liberă de intervenție guvernamentală, în esență „cel mai puțin socialistă", ar puncta 100. Conform indicelui din 2019, cea mai socialistă țară din lume este Coreea de Nord, cu 5,9 - 20 de puncte mai jos de țara următoare din listă. Iar cea mai puțin socialistă sau cea mai liberă țară din lume nu este America. Nici măcar pe aproape.

Statele Unite ale Americii sunt în josul listei la poziția 12, cu un scor de 77. Același scor ca Olanda. Este doar o fracțiune peste Danemarca și mai puțin de două puncte deasupra Suediei, țări pe care Bernie Sanders le-a numit idealurile sale socialiste.

Apropierea acestor scoruri probabil i-ar surprinde pe progresiști - de asemenea, și pe conservatori, care se tem că vor sfârși ca Suedia, chestiune mai puțin probabilă decât să se găsească în același lift cu Alexandria Ocasio-Cortez, membră a partidului Socialiștii Democrați ai Americii, care la 29 de ani a devenit cea mai tânără femeie care a servit vreodată în Congresul Statelor Unite.

De fapt, aproape toate țările occidentale se află între scorurile 65 și 80. Când ne certăm pe tema „socialism contra capitalism" în contextul Statelor Unite, este ca și când ne-am certa dacă să punem termostatul în sus sau în jos, nu dacă ar trebui să oprim furnalul.

Indexul urmărește 12 valori. Dintre acestea, singura în care SUA sunt în mod special „mai libere" decât majoritatea țărilor similare este sarcina fiscală. Este adevărat că unii definesc socialismul funcție de rata marginală de impozitare. Într-un recent interviu pentru *Newsweek*, John McAfee, fost antreprenor, CEO și suspect de crimă, a numit taxele o for-

DE

SAM HILL

Ilustrație BRITT SPENCER

mă de „sclavie". Evident, McAfee nu s-a referit la sclavie în adevăratul sens al cuvântului, ci mai degrabă la faptul că impozitele reprezintă o încălcare a libertății personale. Și ce dacă? La fel sunt și luminile semaforului, centura de siguranță și legile care îți interzic să conduci după cinci shot-uri de tequila. După cum a spus Oliver Wendell Holmes, taxele sunt prețul pe care îl plătim pentru civilizație, iar americanii plătesc mai puțin decât cea mai mare parte a lumii dezvoltate.

Spunând că SUA sunt deja la fel de socialiste ca oricare alte țări nu înseamnă că SUA nu au nevoie de schimbare. Da. Statele Unite ale Americii stau relativ prost în privința locurilor de muncă, raportându-ne la rețeaua de protecție socială. Am o experiență bogată în privința asta. Am crescut sub pragul sărăciei în proiectele de locuințe din Waycross, Georgia. Sărăcia este insuportabilă. Sărăcia nu înseamnă doar să trăiești fără să ai necesarul zilnic. Înseamnă să trăiești într-o teamă constantă. Cei săraci suferă de „hemofilie economică". O zgârietură le poate fi fatală. Oamenii bogați și chiar cei din clasa mijlocie cred că au ajuns așa pentru că au rămas lefteri pe drumul spre colegiu. Nu ăsta este motivul.

Dar putem face multe schimbări fără a risca întregul sistem. Niciuna dintre părți nu ar trebui să se teamă de schimbare. Putem crește ratele impozitelor celor bogați sau să avem asistență medicală universală fără a risca un dezastru. Și dacă am greși? Experții ar vrea să ne facă să credem că dacă ne-am abate, fie și foarte puțin, de la calea progresului, vom aluneca printre parapeții de siguranță și ne vom prăbuși de pe stânca economiei. Dar ar fi mai degrabă ca atunci când depășești linia de centru și manevrezi volanul ca să revii pe banda ta.

Economiile moderne se adaptează tot timpul. Trebuie să mergi la „ciupeală". Uitați-vă la Noua Zeelandă, care a fost socialistă în anii '70. Dar, în timp, cheltuielile ca procent din PIB au crescut prea mult și creșterea economică s-a oprit. Roger Douglas a condus o liberalizare a economiei. Am petrecut șase ani în Noua Zeelandă ajutând companiile să treacă de la socialism la o economie mai bazată pe piață. În decursul următorului deceniu, cheltuielile guvernamentale ca parte a economiei au scăzut și creșterea economică a fost tot mai evidentă. A continuat să meargă în sus și în jos în deceniile următoare.

Cei săraci suferă de „hemofilie economică". O zgârietură le poate fi fatală

LA DEPĂRTARE
În indexul Libertății Economice al Fundației Heritage, Cuba se află în josul listei, la 178. SUA este doar pe locul 12

Observația mea este că țările occidentale tind să aibă cât de mult socialism își pot permite. Atunci când factura devine prea mare, o micșorează. Mare lucru! Ghici cine este astăzi mai sus decât S.U.A. în indicele „Libertății economice"? Da! Noua Zeelandă! Este a treia economie liberă din lume.

Este un nonsens să ne propunem să ne distrugem sistemul economic în favoarea celui care a eșuat și continuă să eșueze în locuri precum Coreea de Nord, Cuba și Venezuela. Este la fel de prostește să sugerăm că orice modificări ne vor face să ajungem la socialismul distopian.

În schimb, hai să ne concentrăm dezbaterea asupra problemei reale – pe ce sunt cheltuiți banii noștri din taxe. Hai să ne certăm într-un alt mod. Iar argumentele să fie mai eficiente și mai productive. În acest caz, dezbaterea „socialism contra capitalism" nu ajută.

➤ **Sam Hill** *este scriitor și fost director executiv. A ocupat funcția de director pentru strategie internațională la Kraft Foods și a fost vicepreședinte și director general de strategie la DMB & B (cunoscută sub numele de Publicis). De asemenea, a fost partener la firma de consultanță în management Booz Allen & Hamilton. Opiniile exprimate în acest articol sunt ale autorului.*

TRAVEL MIX
HD
Hai în vacanță!
www.travelmix.ro

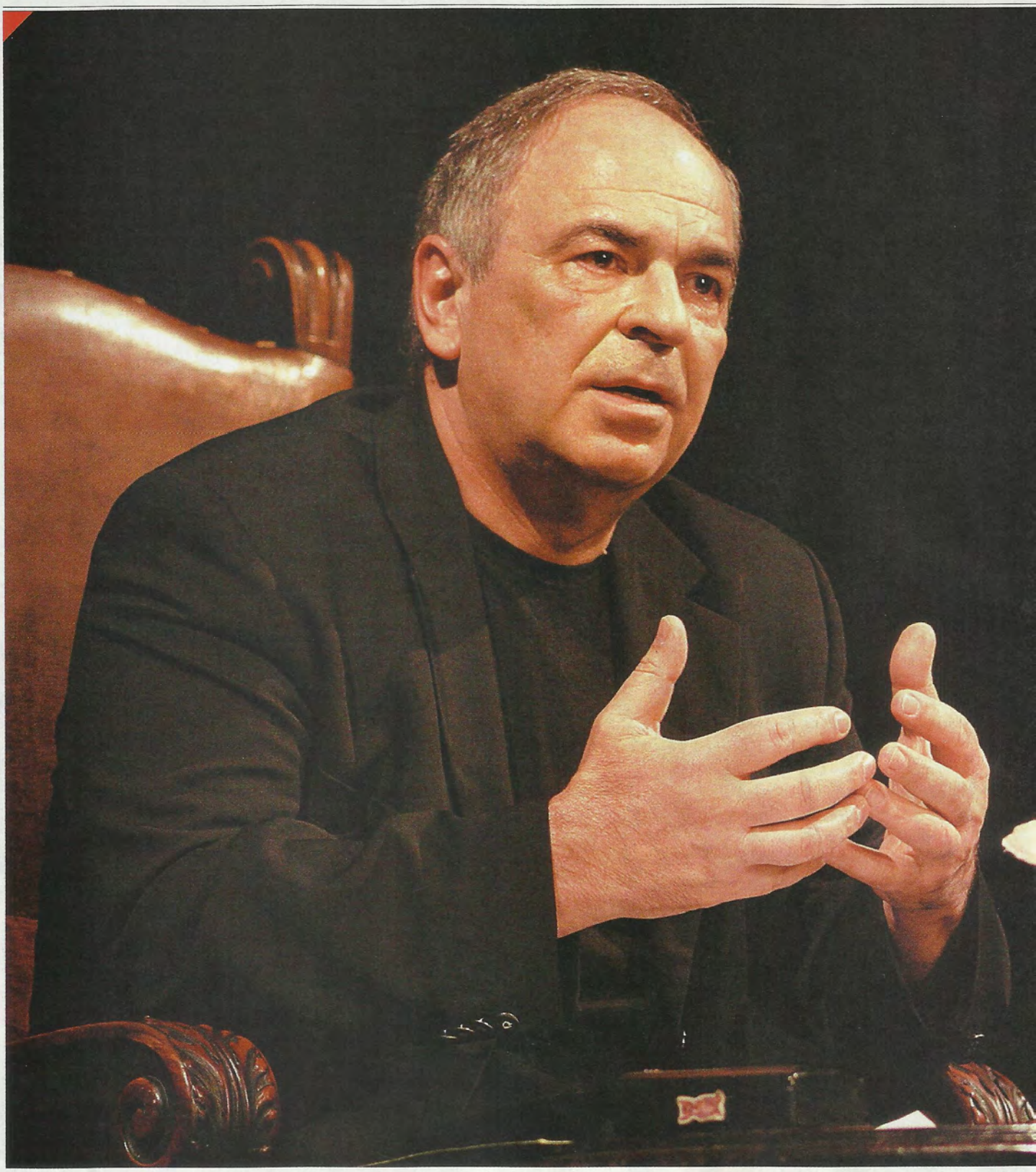

FOTBAL
Și fetele vor la Campionatul European » P.36

FOTO: COTIDIANUL

INTERVIU

Gabriel Liiceanu: Din nou la o răscruce a istoriei

GABRIEL LIICEANU, FILOZOF ȘI scriitor, a vorbit, într-un interviu oferit revistei *Newsweek România,* despre România de după comunism, despre dragoste și ură, despre corectitudine politică, precum și despre experiența Școlii de la Păltiniș.

Newsweek România: **Spuneați, la un moment dat, că „un om care nu înțelege nimic din ce se întâmplă în jurul lui e mai aproape de animal decât de om". Dacă raportăm aceste cuvinte la poporul român, suntem mai aproape de om sau de animal?**

Gabriel Liiceanu: Atât de abrupt m-am exprimat? Ideea era că, așa cum un om e dator să încerce să înțeleagă ceva din trecerea lui prin lume, la fel, fiecare dintre noi are obligația morală de a înțelege istoria pe care o trăiește. E, ca să zic așa, o chestiune de igienă cetățenească. *A înțelege,* a-ți crea premisele pentru a nu te lăsa prostit, e nu numai o chestiune de mândrie, ci și de patriotism. Neînțelegând ce se întâmplă în jurul tău, faci rău societății în care trăiești, pentru că devii manipulabil, devii victima demagogilor profesioniști, iar votul tău, cumulat cu al altora aflați în condiția ta de ignoranță, poate să distrugă societatea. Așadar, se cuvine să fii la înălțimea istoriei trăite, căutând *s-o înțelegi.* E ceea ce a făcut, de pildă, Horia Patapievici, în cartea sa recent apărută, *Anii urii.* E cea mai bună radiografie a perioadei de tranziție din care ne căznim de treizeci de ani să ieșim.

DE

RAMONA URSU
ramona.ursu@newsweek.ro

Despre geniul malefic al PSD

S-a prăbușit PSD după eșecul înregistrat la alegerile europarlamentare și după condamnarea lui Liviu Dragnea? Cum credeți că ar trebui să ne raportăm la starea de anemie a acestui partid care ne-a demonstrat de atâtea ori că nu poate fi, cu adevărat, învins?

PSD cunoaște periodic anemia. Dar se înzdrăvenește de fiecare dată bând sângele prostiei noastre. El îmbină în mod magistral trei strategii:

Prima vizează ținerea electoratului său în captivitate prin – dacă pot să mă exprim așa – *cultivarea sistematică a ignoranței.* A menține întunericul în mintea oamenilor este o tehnică cinică de guvernare. Minciuna pe picior mare, înșelăciunea, populismul, promisiunea deșartă nu se mariază bine cu mințile luminate. Nu o să vă spun asta tocmai dumneavoastră, care ați scris o carte despre politică și întuneric. Noaptea, ați spus, e propice hoților. Or, la PSD, totul se petrece în tenebre, în culise, pe

ascuns, totul e minciună. Am crezut ani de zile că starea deplorabilă a învățământului românesc era o chestiune de neprofesionalism, și nu de „voință politică". De altfel, mi-am zis, când e vorba de instituții și politici publice, nepriceperea e oricum vinovată. Dar acum sunt tot mai convins că a ține populația în întunericul și precaritatea minții este un act politic deliberat. În întuneric *și în sărăcie.* Și chiar dacă îndobitocirea nu s-a făcut deliberat, s-a făcut printr-un instinct politic abject.

Căci doar pe fondul sărăciei – și aceasta e a doua strategie pe care o stăpânește magistral PSD – se poate trece la *mituirea electoratului.* Au creat în mintea oamenilor celor mai sărmani ai țării reflexul lui „se dă". Să ții câteva milioane de oameni în condiția în care se lasă cumpărați de o pungă cu mălai sau făină și de o sticlă cu ulei este, politic vorbind, abject. Nu mai vorbim de mituirea primarilor prin indemnizații speciale votate în Parlament sau de pacturile făcute cu Biserica pentru transformarea preoților în agenți electorali.

În sfârșit, a treia strategie ține de *disciplina de partid,* moștenită, prin FSN, de la vechiul partid comunist. Centrele de putere (baronii locali în locul vechilor secretari de partid), tehnicile de conducere, stilul autoritarist, garantarea capitalului de privilegii etc. – toate au coagulat, într-un nou ceas istoric, sub autoritatea structurilor de putere ale FSN. De aceea, Ion Iliescu rămâne întemeietorul și inspiratorul acestui partid neo-comunist, indiferent de cine se află în fruntea lui. Forța lui de regrupare este remarcabilă. Este ajutată, de altfel, și de așa-zisele partide de opoziție, care, când nu se unesc pe față cu PSD, cum a făcut PNL în 2012, fac toate gafele politice care îi permit acestui partid nociv să revină la putere. Nu vom putea scăpa de această calamitate tentaculară, care-l ține captiv pe cetățean, decât atunci când vom avea la guvernare un partid de centru bine articulat, decis să lucreze spre binele țării

Pacientul a ieșit din comunism având febră, iar cei pe mâna cărora am încăput după '90 n-au făcut decât să ne îmbolnăvească mai tare

și reprezentat de profesioniști autentici. PSD va reuși mereu în rău, câtă vreme „ceilalți" nu vor reuși în bine.

Cum a reușit România ca, la aproape trei decenii de la Revoluție, să adune în fruntea țării o garnitură solidă de proști, de ticăloși și de hoți? Unde credeți că am greșit?

Cine „am greșit"? Dumneavoastră, Ramona Ursu? Eu? Noi toți? Vorbind așa, subînțelegeți de fapt că „poporul român" a greșit. Or, „poporul" în general e un subiect fluu, o noțiune prin care oricine înțelege ce îi convine. E un conglomerat de milioane de indivizi. Poporul nu are identitate proprie. Sau, ca fiecare dintre noi la diferite vârste, are, de-a lungul istoriei sale, identități diferite. Măsurabile, desigur, statistic. În 1990 aveam, statistic vorbind, vârsta ieșirii din comunism. Ceea ce-nseamnă că majoritatea poporului român nu putea gândi *dincolo* de comunism. Cum ar fi putut-o face, când gândirea oamenilor se afla încă *înlăuntrul* comunismului? Câți dintre noi, trăind în comunism, puteau ieși din el înțelegând ce li se-ntâmplă? Contururile unei societăți cât de cât normale se pierduseră în ceața istoriei.

A gândi dincolo de comunism

Ce-nseamnă însă a gândi *dincolo* de comunism? Înseamnă a avea un tip de instrucție care să te facă să porți în minte, ca *reper* politic, ca punct de aspirație istoric, cel mai bun model de societate, în așa fel încât, prin raportare la el, să știi în ce lume trăiești. Altfel spus, să poți gândi concertat dimensiunile *economică, politică și morală ale societății.*

Economică mai întâi. Asta presupune *în primul rând* să devii conștient de sofismul marxist-leninist al celor „cinci moduri de producție". Socialismul, recte comunismul, nu este o „orânduire socială" care închide glorios istoria venind firesc după comuna primitivă, sclavagism, feudalism și capitalism. Alain Besançon, un filozof politic francez, e cel care a observat că dihotomia capitalism-socialism introduce în gândire un fals dialog între termeni cu realități ontologice complet diferite. (Reiau acum ceea ce am spus într-o carte recent publicată.) Sunt puse pe picior de egalitate, spune el, un *regim politic* (socialismul, adică rezultatul acaparării puterii printr-o lovitură de stat bazată pe ideologia terorii și a luptei de clasă), cu o *structură economică* de organizare a societății, capitalismul, apărut în istorie *pe cale organică.* Ca „mod de producție", socialismul, dimpotrivă, este un produs artificial, o creație de laborator care, introdusă cu forța în realitate, generează în mod automat *foametea.* Nu a existat nicio țară devenită comunistă care să nu fi fost însoțită de degradarea totală a ființei umane.

Așadar, câți români, după ce trăiseră patru decenii în comunism, realizau că fuseseră obiectul unui experiment născocit de minți bolnave? Ce mai știam

FOTO: LOUIS MONIER

noi în 1990 despre piața liberă, despre concurență, despre „mâna invizibilă" a lui Adam Smith, despre „geniul capitalismului" și „cavalerii industriei" care, după doar două-trei secole de existență, eliminaseră, prin tehnici de vârf și organizarea producției, marile molime de foamete ale omenirii?

A gândi *dincolo* de comunism mai însemna, *în al doilea rând,* să gândești, *politic vorbind,* în termenii „statului de drept", propriu democrațiilor mature de tip occidental. Mai însemna să ai parte, dincolo de separarea puterilor în stat, de o societate civilă activă. Adică să știi să-ți ceri drepturile de cetățean *reprezentat* și să le pretinzi celor ce fuseseră aleși ca să te reprezinte să dea socoteală pentru felul în care o făceau. Și, de asemenea, mai însemna să beneficiezi de un jurnalism dedicat informării corecte și sancționării rapide a derapajelor puterii.

Or, la sfârșitul anilor '80, românii erau departe de acest ideal social. Visul nostru nu bătea dincolo de „gorbaciovism", iar idealul omului politic al unei mari părți a populației era întrupat de Ion Iliescu. Prin asta, ne instalam în mod fatal *înăuntrul* comunismului. Iliescu va rămâne în istorie ca figură simbolică a blocării noastre în comunism. Iar majoritatea românilor s-au recunoscut atunci, în mod firesc, în limbajul de lemn al activistului care mânuia ca un virtuoz ticurile naționalismului comunist al lui Ceaușescu, la loc de frunte aflându-se, desigur, sloganul „nu ne vindem țara". Cam 80% din populație intra pe-atunci în rezonanță cu lozincile lui Iliescu. În schimb, câți se puteau regăsi în vorbirea pudrată a lui Rațiu și în papionul lui? Iar tehnicile de diversiune, manipulare și compromitere erau, prin acapararea rapidă a „serviciilor" rebotezate SRI, integral în mâna „regimului Iliescu". „Zona liberă de comunism" din Piața Universității a fost creația firavă a câtorva mii de bucureșteni (infiltrată rapid de oameni ai „neo-Securității"), care au rezistat vreo patru luni înainte de a fi spulberați de prima mineriadă.

În sfârșit, a gândi dincolo de comunism însemna să revii la *dimensiunea morală pierdută a societății,* la ideea constanței valorilor de bine și rău, să renunți la ură și la toate urmele lăsate în psihicul colectiv de sinistra teorie marxistă a „luptei de clasă". Mai însemna să știi, ca popor, să-ți formezi și respecți elitele și să le „exploatezi" spre binele tuturor, făcând din *competență* valoarea supremă a vieții sociale. Or, noua societate s-a construit – în jurul vechiului sistem de „relații", clanuri, nepotisme și, în final, mafii bine structurate – pe o *continuitate a răului organizat.* Toate create organic după 1948 și amplificate după Revoluție, dând furtului și privilegiului o nouă anvergură. E drept, după '90, elitele n-au mai fost băgate în pușcării sau ucise, ci doar alungate prin politica suicidară a contra-selecției. În posturile de conducere au fost plasați ticăloșii, incompetenții și hoții, oameni al căror ideal este căpătuiala, și nu truda spre binele comunității. Ei au creat un adevărat imperiu bazat, cu vorbele lui Patapievici din cartea amintită, pe *alianța dintre lumea politicii și lumea afacerilor* și pe coruperea presei din interior în vederea dominării opiniei publice. În nicio țară din Europa banul public (al României sau al UE) nu a fost jefuit cu atâta lăcomie și orientat către bunăstarea personală cu o eficiență mai mare.

Concluzie: „Garnitura solidă de proști, de ticăloși și de hoți" de care vorbiți și sub dominația căreia ne-am trezit are o geneză istorică limpede și un aer de „legitate", cum le plăcea marxiștilor să spună cu un cuvânt creat *adhoc* de materialismul istoric. Ea e datul nostru istoric cu iz de fatalitate și trebuie privită

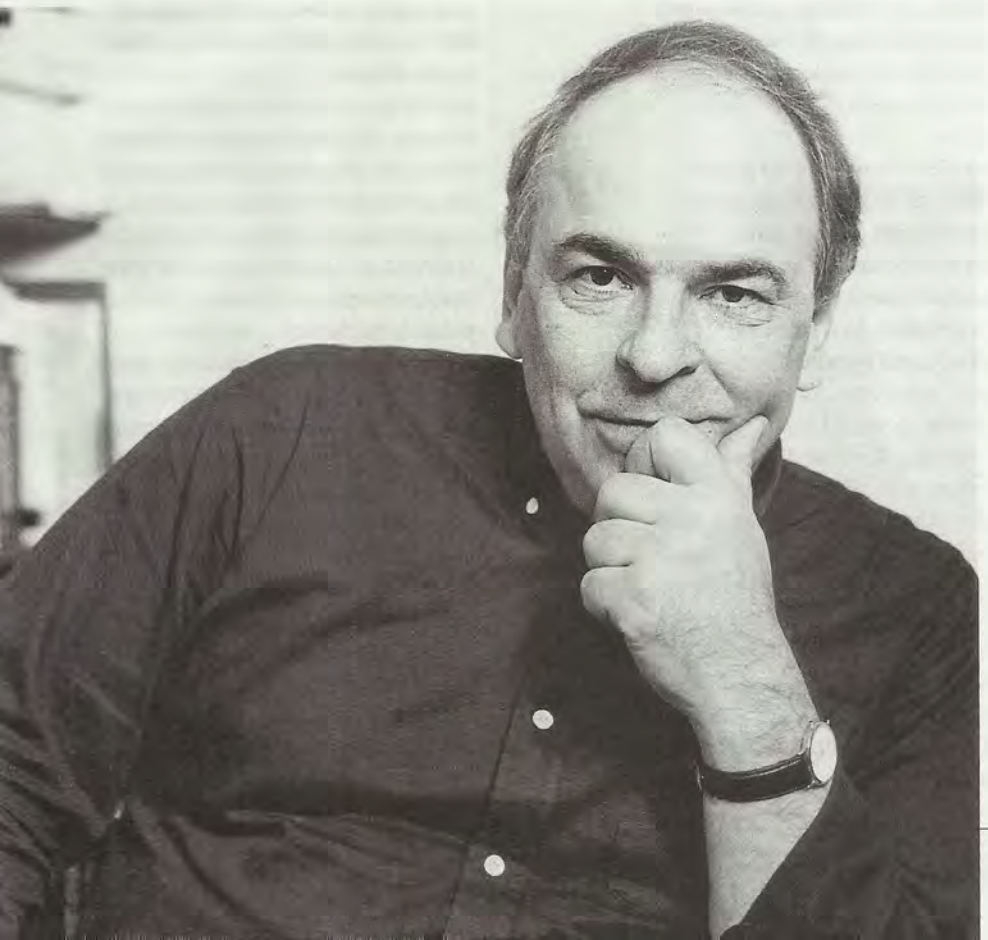

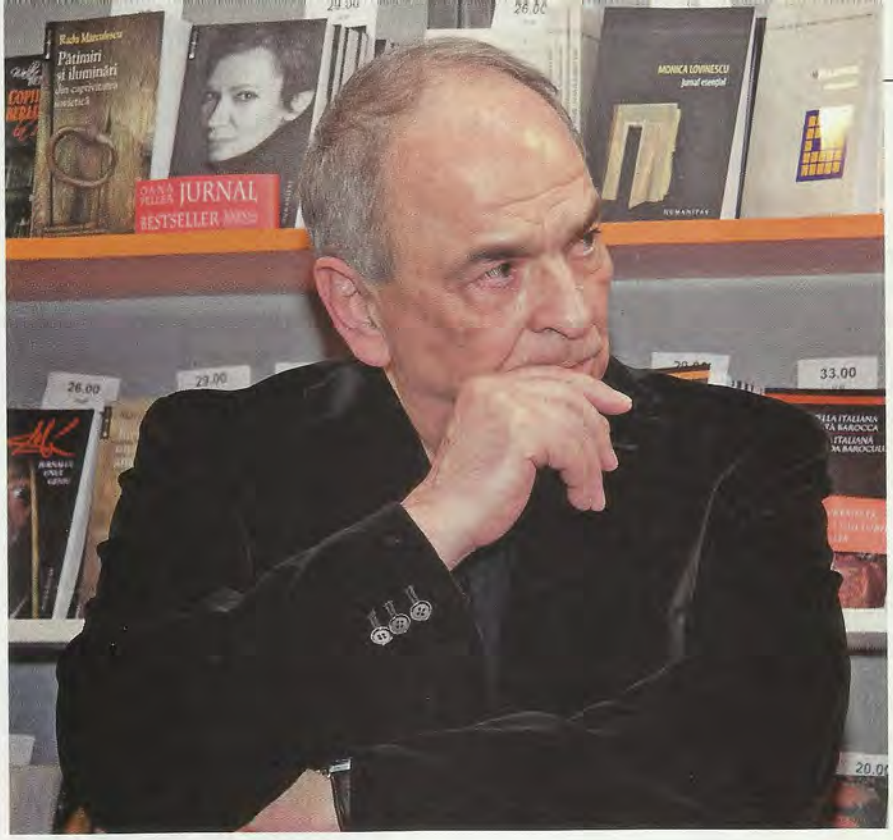

așa cum privești apariția firească a unei boli într-un organism anemiat. Pacientul a ieșit din comunism având febră, iar cei pe mâna cărora am încăput după '90 n-au făcut decât să ne îmbolnăvească mai tare. Ne-au dat să înghițim hapurile lor otrăvitoare. Aveau nevoie de oameni bolnavi, pentru că numai pe spezele bolii noastre puteau prospera ei.

Ne așteptăm în continuare „salvatorul"?

Victoria Convenției Democratice, în 1996, a fost una de proporții a dreptei românești împotriva stângii conduse, atunci, de Ion Iliescu. Cum vedeți opoziția de acum? Are șanse mai mari decât a avut CDR?

Are prin simplul fapt că timpul a trecut și că, acum, suntem în Uniunea Europeană. Indiferent cât de prost ne jucăm rolul de țară membră UE, situându-ne pe ultimul loc la toate capitolele importante ale vieții sociale, intrarea în „club" ne constrânge, ne ține sub nas cu o tablă de reguli și valori de care, de bine de rău, trebuie să ținem seama. De asemenea, a apărut între timp o generație de români obișnuiți să muncească în străinătate, mulți școliți în Occident, care, chiar dacă nu se mai întorc în țară, primenesc în mod inevitabil mentalul românesc. Iar diaspora devine o forță care, când va ajunge să voteze neîngrădit, va ține în șah partidele doritoare să bălțească în trecut.

„Lăsat de «capul lui», un popor nu-și va alege niciodată, prin discernământ, salvatorul". (Gabriel Liiceanu, *Caiet de ricoșat gânduri*) Cum ar trebui să ne ghidăm, în democrație, după această teorie?

Nu prea avem cum. Asta a fost valabil când o elită politică l-a adus pe tronul Principatelor Române pe Carol I. El a fost, pentru România, cu adevărat *un salvator*. Democrațiile nu funcționează prin salvatori, ci prin fortificarea instituțiilor democrației și prin mecanismul lor de autoreglare. Geniul oamenilor constă și în faptul că sunt capabili să creeze forțe sociale supra-individuale, care odată consolidate și devenite mature, funcționează „de la sine". Piața liberă funcționează de la sine (nu e nevoie de indivizi care s-o „planifice"), la fel o justiție cu adevărat autonomă, la fel toate „puterile separate" ale statului. Când aceste instituții impersonale sunt puternice cu adevărat, ele nu mai pot fi la discreția unui individ ajuns în fruntea țării sau a unei grupări politice mafiotizate. Nu el le domină, ci ele, instituțiile, îl obligă la respectarea regulilor. Sau îl rejectează. Avantajul unei democrații mature este că ea e „salvatoare" prin chiar esența ei.

Câte ceva despre „corectitudinea politică"

„Oare care este instanța care ne determină în final pe toți – dar fără consultarea majorității – să fim «corecți politic» și care, dacă refuzăm să fim așa cum ni se cere, ne penalizează sever"? (Gabriel Liiceanu, *Caiet de ricoșat gânduri*) Cum resimțim presiunea acestei polițiii a gândirii? Ce anticorpi avem împotriva ei, dacă avem?

Cel mai greu lucru este să demonstrezi evidența, să subminezi anormalul devenit cuvânt de ordine, să pledezi pentru subînțeles și bunul simț, să fii pus în situația de a dovedi că realul este real. Or, la această cazna îndrăcită, la acest tip de siluire a minții ne obligă corectitudinea politică. Am definit-o undeva ca „sistematizare a nerezonabilului devenită ideologie dominantă". Lumea e întoarsă cu susul în jos și tu ești penalizat că nu poți, sau nu accepți, să stai în cap ca s-o vezi în poziția firească. Corectitudinea politică nu atacă într-o singură direcție, ci propune o răsturnare a gândirii în toate punctele în care, printr-un travaliu de secole, omenirea a găsit consensuri de orientare în viață. Tot ce părea dintotdeauna să aibă o identitate limpede se clatină de la o zi la alta. Afli de la o zi la alta că, de fapt, nu mai știi ce e un bărbat și ce e o femeie, că nu e foarte clar ce în-

seamnă „mamă" și „tată", că toate epocile istoriei trebuie judecate în parametrii minții de azi, că binele și răul sunt oriunde și întotdeauna *relative* (nu mai există principii etice universale), că „elită" e un cuvânt blestemat, că toți, născându-ne cu aceleași drepturi și șanse, suntem și *egali de la natură* (în realitate nimeni nu e „egal de la natură" cu nimeni), că performanța nu e măsurabilă și că eminența e jignitoare. Și așa la nesfârșit.

Și dacă ar fi vorba doar de semantică! Dar nu, corectitudinea politică e *represivă*. Dacă nu accepți sensurile ei schingiuite, cuvintele ei siluite, gândirea ei absurdă, te penalizează, te marginalizează, îți aplică un stigmat și te arată în piața publică drept întrupare a răului. Blocând gândirea, ea te obligă să ascunzi ce crezi, refăcând, în alt context istoric, acea teribilă dedublare a minții din comunism. Căci ce poate fi mai umilitor decât obligația de a-ți ascunde gândurile? Ea scormonește, mânată de o ignoranță răuvoitoare, în tezaurul de idei și cuvinte al istoriei cerându-ne să redefinim tot, să dăm uitării pe cei care au fost marii pedagogi ai omenirii și să-i înlocuim cu patachine la modă, cu exaltați violenți care, cum spune un profesor canadian de sociologie în cea mai recentă carte dedicată corectitudinii politice, „tulbură raportul nostru cu realul".

„Bărbați și femei – spune acest domn – au din ce în ce mai mult impresia că poartă un corset mintal care înăbușă gândirea. Democrația liberală pare să fi devenit străină sieși și grupuscule ideologice radicalizate ajung să ia în stăpânire spiritul public sau, cel puțin, să-l anexeze obsesiilor lor."

Cum te poți apăra de această pestă socială? Cred că numai statul ar putea s-o facă, prin politici educaționale luminate (sau, dacă nu, ar spune Cioran, prin declararea stării de urgență). Dar de ce nu reacționăm „noi"? Pentru că „noi", cei care păstrăm încă o nostalgie a normalității și care avem exigențe de respectabilitate față de noi și de cei din jurul nostru, suntem atomi sociali, suntem indivizi separați, spre deosebire de propagandiștii de meserie care, deși puțini, sunt temeinic organizați și inserați în punctele-cheie ale societății. Vara trecută, mai multe universități franceze în care studiază mii și mii de studenți au fost ocupate și închise în urma unor „puciuri" executate de grupuri de o sută-două de studenți și activiști profesioniști, structurate ca mici batalioane de asalt. Violente și devastatoare. Violența este arma pe care oamenii cu bun simț sau „intelectualii rafinați" n-o pot folosi. Iar statul, pe care-l invocam, nu are voința politică să intervină, pentru că nu puține din instituțiile lui și, separat de ele, mediile mai presus de orice, sunt tributare corectitudinii politice care trece drept redută a „progresismului" și, oricum, drept ceva de *bon ton*.

Anticorpii? Răbufnirea, mai devreme sau mai târziu, a bunului simț global devenit reactiv după o prea îndelungată agresare a lui de către acest cocktail de nebunie și prostie.

Noua societate s-a construit în jurul vechiului sistem de „relații", clanuri, nepotisme și, în final, mafii bine structurate

Timpul, cel mai prețios bun de pe lume

Ce sfat i-ar da filozoful Gabriel Liiceanu omului Gabriel Liiceanu?

Sfatul ar fi mai puțin al filozofului, cât al înțelepciunii care vine odată cu vârsta. Înțelepciunea, ajutată puțin și de filozofie, i-ar spune muritorului Gabriel Liiceanu să-și regleze raportul cu timpul în funcție de realitatea vârstei. Am descoperit la un moment dat că, până pe la 65 de ani, mai toți ne credem nemuritori. În sensul că nu ne *perecepem* încă finitudinea vieții. Sacul vieții pare încă doldora de zile și poți încă extrage din el polițe de viitor. Bagi mâna în sac, scoți un pumn de timp și-l arunci în cele patru zări ale vieții. După 65 de ani, bagi mâna în sacul vieții și începi să dai de fundul lui. Și, din clipa aceea, ai revelația bunului tău celui mai de preț – timpul – și, vorba lui Seneca, îți dai seama că atât cei care ți-l cer, cât și cei care ți-l dau, cer și dau cel mai scump dintre bunuri.

Cu acest gând în cap, am devenit de la o vreme nespus de zgârcit cu timpul meu. Am încă atât de multe de făcut! Majoritatea, lucruri pe care nu le-am făcut „la timp". Iar dacă așa se întâmplă, veți înțelege și de ce am ezitat în fața acestui interviu. Dar n-am putut să vă refuz, pentru că admir felul exemplar în care vă faceți meseria de jurnalist și un anumit fel de a rosti adevărul care mă apropie de dumneavoastră.

Credo-ul meu filozofic

M-am înroșit, drept care trec rapid la următoarea întrebare. Credeți că ați reușit, prin filozofie, să ajungeți la societate, la frământările ei, la aspirațiile ei? Simțiți că v-ați făcut înțeles? Ce ați primit, în schimbul filozofiei, de la societatea românească?

Scrisul meu nu e altceva decât modul meu de *a înțelege* lumea. Pe cât posibil

FOTO: RADU SANDOVICI

în cuvinte limpezi, lipsite de preţiozitate. Dacă cineva vrea să mă însoţească pe acest drum, voi fi fericit. E ca şi cum aş oferi servicii de *ride-sharing* în lumea spiritului. E minunat să călătoreşti cu vehiculele minţii. Filozofia, aşa cum îmi place s-o văd eu, este ne-academică, e un fel prietenos de a-mi da întâlnire cu orice om care ştie să citească. Eu nu scriu, cum spunea un filozof francez, „filozofie pentru filozofi". Şi cred că am făcut tot ce a depins de mine ca să mă duc, prin cuvinte, la întâlnirea cu ceilalţi. Am scris, de la o vreme încolo, după ce am plătit tributul cuvenit filozofiei academice, o „filozofie pentru societate". În fond, e modul meu de a fi recunoscător societăţii care mi-a permis să împlinesc o vocaţie.

Cum aţi defini-o mai exact?

M-am întrebat la un moment dat la ce sunt eu bun pe lume, dincolo de a explica gândirea unui filozof la facultate, de a traduce dintr-un mare autor sau de a scrie articole „filologice". Propunându-mi să înţeleg ce e cu noi pe lumea asta, mi-am dat seama că năzuiam la *dobândirea unei competenţe a sensurilor.* Înţeleasă aşa, filozofia devine un formidabil instrument de şlefuire a minţii, care sfârşeşte cu ceea ce mi-a plăcut să numesc „nebunia de a gândi cu mintea ta". Un om care gândeşte pe cont propriu a ieşit din turmă, „din bancul de heringi", cum spunea un filozof danez. Un astfel de om nu mai poate fi aiurit, „aburit", manipulat. Mintea lui se articulează . El devine un in-divid, un tip instalat în lume pe picioarele lui. Mi-am zis că dacă pot să transmit şi altora, în cele mai variate forme, gândul acesta, voi fi mulţumit.

Unde vă întâlniţi cititorii?

Şi? Care e rezultatul? Aveţi mulţi cititori?

Fac parte dintr-un fericit grup al autorilor Humanitas (unii au scris peste douăzeci de titluri) care au reuşit să împingă eseul filozofic la cote de tiraj de roman, la zeci de mii de exemplare. *Despre frumuseţea uitată a vieţii* a lui Andrei Pleşu, de pildă, s-a vândut de-a lungul anilor în 85.000 de exemplare. *Despre îngeri,* tot a lui, în 67.000 de exemplare, *Parabolele lui Isus* în 53.000 de exemplare. *Politice* a lui Horia Patapievici s-a vândut în 45.500 de exemplare, *Zbor în bătaia săgeţii* în 42.500 de exemplare, *Omul recent* în 29.000 de exemplare. În ce mă priveşte, *Jurnalul de la Păltiniş* s-a vândut în 70.000 de exemplare, *Uşa interzisă,* în 51.000 de exemplare, *Scrisori către fiul meu* în 39.200 de exemplare, *Despre limită* în 35.400 de exemplare, *Declaraţie de iubire* în 33.500 de exemplare.

Per total, la fel ca şi Andrei Pleşu şi Lucian Boia, am reuşit să depăşesc bariera de 500.000 de exemplare. Mircea Cărtărescu, dar „nu se pune" că e literatură !, conduce detaşat topul autorilor Humanitas cu 700.000 de exemplare.

Filozofia, aşa cum îmi place s-o văd eu, este ne-academică, e un fel prietenos de a-mi da întâlnire cu orice om care ştie să citească

Intraţi vreodată în contact cu cei care vă citesc?

La saloanele de carte, la conferinţe, la lansări... Sau prin scrisori. Feedback-ul pe care ţi-l dau cititorii pe viu în timpul sesiunilor de autografe e formidabil. Îţi dai seama că ai un rost pe lume, că n-ai trăit degeaba. De fapt, cred că există un „erotism" al scrisului şi, când cineva îţi mulţumeşte spunându-ţi că „i-ai schimbat viaţa", simţi că, prin cuvinte, se poate intra pe teritoriul iubirii.

Despre iubire prin filozofie

Dacă aţi trece iubirea prin filtrul Şcolii de la Păltiniş, cum aţi descrie-o?

Aşa cum am descris-o deja în cartea recentă, *Caiet de ricoşat gânduri.* Daţi-mi voie să reiau ce-am spus acolo, căci mai bine ca acolo nu pot să spun:

„Ce s-a întâmplat, atunci, la Păltiniş? S-a întâmplat, la mica noastră scară, ceva asemănător cu acea *agápe* paulină a crucii: ne-am iubit, pentru că Noica ne-a iubit egal pe toţi. El murise, mai întâi, pe crucea închisorii lui. Apoi, altfel decât în textul sacru, când a ieşit (fără niciun dinte în gură), «a înviat» ca să ne caute şi să ne strângă pe toţi laolaltă în cercul iubirii lui. S-a numit – vestindu-ne parusia spiritului şi prevenindu-ne că vom fi cu toţii judecaţi la Judecata de Apoi a culturii –, «antrenor cultural». Iar noi l-am iubit pe el *în oglinda* iubirii lui, dar nu spontan şi gratuit ca el, ci *cu recunoştinţa* nemăsuratului dar pe care ni-l făcea. Care era acesta? Era *darul comuniunii în Dumnezeul culturii:* ne-a cerut să *ne pierdem* «în ceva mai adânc decât noi», să uităm de noi şi, astfel, să ne spălăm de supremul păcat al «iubirii de sine», de micul nostru eu vanitos şi lipsit de bătaie spirituală.

La Păltiniş, «am fost învinşi» de iubirea lui Noica: el ne iubise pe noi, ni se împărtăşise şi ne chemase să ne iubim între noi, să comuniem şi să

ne comunicăm unii altora și, tot așa, să-i iubim pe alții mai tineri ca noi, pe «frații» noștri care vor veni după noi, și să-i facem, dându-le iubirea noastră, să se împărtășească între ei. Și, Dumnezeule, acum când am vârsta lui, pot spune că, prin tot ce am făcut, *asta* am încercat să fac."

Și despre intelectualul urât

Dar ura? Intelectualii au fost poate, după Revoluție, cei mai huliți români. Semnalul s-a dat chiar atunci, în 1990, cu „IMGB face ordine!" și „Noi muncim, nu gândim!", și a continuat, într-o formă profesionistă, prin televiziuni precum Antena 3. Nu o dată ați intrat în vizorul acestei mașinării de fabricat ura. Cum ați resimțit ura și cum reușiți să vă protejați de ea?

Ura? Înțelegând-o. După 1990, ura a avut două surse. O sursă politică. Cei care au venit la putere după 1990, în siajul vechiului PCR și al Securității, detestau modelele și reperele morale. „Intelectualul moralist" e cel mai aprig dușman al unei puteri politice corupte, pentru că el încearcă să țină vie în memoria societății valorile legitime ale umanității. Drept care, el trebuie anihilat, compromis, calomniat, târât în noroi, pentru ca oamenii să nu mai perceapă diferența dintre bun și rău. Trebuie să fim toți negri ca pisicile negre într-o cameră întunecată. Toți, maculați. Toți, mânjiți. Toți, pociți.

Al doilea izvor al urii se naște pe linie „colegială", prin invidie. Devastatoare și asta. „Adică eu n-aș fi putut face ce a făcut el?", „De ce ar fi el mai breaz ca mine?" E o boală de care puțini oameni scapă și care îi roade din rărunchi mai ales pe intelectualii frustrați. Oglindirea ulcerată în isprava altuia e devoratoare și îți otrăvește viața. Te schilodește interior, te urâțește.

Ani la rând mi-am spus că nu are rost să intri în dialog cu cei care te urăsc și te calomniază, nici să visezi îndreptățite răzbunări, pentru că însăși ura lor, prin caracterul ei devorator, îi pedepsește. Pe de altă parte, de la o vreme, după ce calomniile au început să plouă peste mine cu o recurență suspectă, mi-am dat deodată seama că „ținuta demnă" înțeleasă ca refuz „de a te cobori" la josnicia practicată sistematic, era total neadecvată. M-a trezit din somnul păgubos al acestei trufii o vorbă a Hannei Arendt. Dreptatea cere, spune ea, ca „ordinea care a fost distrusă să fie restabilită". Și, în plus, „ține de cinstea și onoarea celor vătămați sau lezați ca făptașii să fie pedepsiți".

Cu acest imperativ în minte l-am dat în judecată pe ofițerul de Securitatea care îmi agresase viața în anii '70, și cu acest imperativ în minte am hotărât să-i dau în judecată pe toți cei care îmi murdăreau în mod public imaginea. Pe cei care afirmă că am primit cadou instituții, că am fost agent KGB sau „securist" (mi s-a părut un frumos act de reparație că recent, la prima instanță, judecătorul a hotărât să-l penalizeze pe Mirel Palada cu plata unei despăgubiri morale de 10.000 de euro), că „regimul Băsescu" mi-a șters în două rânduri datoriile la stat, că „am jefuit sute și sute de pagini" din cărțile altora, că îmi băteam nevasta în luna a noua... Calomniatorul e sinistru pentru că, vorba lui Cioran, „te ucide fără să aibă demnitatea unui asasin". De altfel, mânat de ură, ar face și asta, dacă ar ști că nu riscă nimic.

Ei bine, vreau să arăt că, fie și așa, fără să ucidă, ei riscă totuși. Aș vrea ca oamenii să înțeleagă că unul dintre lucrurile cele mai mârșave, calomnia, este un lux, un drog pe care și-l oferă cel ce urăște, dar pentru care, atunci când ți-l permiți, trebuie să ai deja prevăzut un buget.

Interesant e că, fiind o epică murdară, calomnia le furnizează întotdeauna celor care, pentru că nu pot să admire, urăsc explicații oculte (și impure) pentru reușita celui invidiat. În felul acesta netrebnicia invidiosului se mântuie, făcându-i eșecul suportabil. De vreme ce *orice* reușită are o explicație impură, el, invidiosul, în mediocritatea lui, rămâne pur. El va sfârși cel mai adesea prin a intra, punându-se în solda puterii politice corupte, în corul detractorilor tăi.

Altminteri, vă mărturisesc că pe mine ura m-a întărit și mi-a folosit ca indiciu al reușitei în tot ce făceam. Eram urât, deci nimerisem just.

Dacă ați alege un lucru pe care fiecare dintre noi e dator să-l facă în viață, care ar fi acesta?

Ceva pentru ceilalți. Binele. Dar fără surle și trâmbițe. N

Cine este GABRIEL LIICEANU

Gabriel Liiceanu (77 de ani), filozof, scriitor, fondator al Editurii Humanitas și membru al Grupului pentru Dialog Social, este cunoscut drept unul dintre intelectualii cei mai implicați în viața cetății. Fost discipol al lui Constantin Noica, la Școala de la Păltiniș, Gabriel Liiceanu a produs un cutremur în societate, în 1983, când cartea sa, „Jurnalul de la Păltiniș", se vindea pe sub mână în librării. Printre cele mai cunoscute volume ale sale se mai numără: „Epistolar" (1987), „Declarație de iubire" (2001), „Scrisori către fiul meu" (2008), „Despre minciună" (2006), „Despre ură" (2007), „Dragul meu turnător" (2013), „Fie-vă milă de noi! și alte texte civile" (2014), „Nebunia de a gândi cu mintea ta" (2016), „România, o iubire din care se poate muri" (2017), „Caiet de ricoșat gânduri" (2019).

FOTO: COTIDIANUL.

FOTBAL

Și fetele vor la Campionatul European

În toamnă începe o nouă campanie de calificare la Campionatul European dedicat fotbalului feminin. România este în grupă cu Elveția, Belgia, Lituania și Croația.

PRINCIPALUL OBIECTIV ESTE, fără îndoială, obținerea primei calificări la nivel de senioare la un turneu final. Fetele au fost foarte aproape, în 2016, când echipa națională de senioare a jucat barajul de calificare la EURO 2017, cu Portugalia. Deși nu am pierdut în ambele partide, Portugalia s-a calificat datorită golului marcat în deplasare (0-0 în Portugalia și 1-1 la Cluj).

Singura calificare la un turneu final a unei naționale feminine a avut loc în 2012, când reprezentativa Under 19 s-a calificat la Campionatul European dedicat acestei categorii de vârstă.

„Din lot au făcut parte jucătoare care în acest moment reprezintă nucleul primei reprezentative: Andreea Părăluță (portar), Ștefania Vătafu (mijlocaș), Andrea Herczeg (mijlocaș), Adina Giurgiu (fundaș), Mara Bâtea (atacant) sau Andreea Voicu (mijlocaș)", amintește Ciprian Paraschiv, manager pentru fotbalul feminin în cadru Federației Române de Fotbal.

Chiar dacă nu sunt atât de vizibile precum băieții, fetele strâng destui spectatori, de multe ori mai mulți decât la meciurile din Liga 1.

Recordul de asistență la un meci de fotbal feminin a fost atins chiar la barajul cu Portugalia pentru calificarea la EURO 2017. Pe 25 octombrie 2016, pe stadionul „Dr. Constantin Rădulescu", au fost prezenți 7.110 spectatori, cel mai numeros public la un meci de fotbal feminin în România. Cifra este impresionantă și când ne raportăm la toate grupele de calificare la Euro 2017. Din cele 174 de partide disputate, meciul România – Portugalia a avut a 12-a asistență. Totodată, la nivel de națiuni, ne-am situat pe locul 6, după Franța, Anglia, Germania, Suedia și Danemarca.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

Unde joacă

„Obiectivul Federației Române de Fotbal este de a aduce echipele națio-

MECIUL ROMÂNIA – PORTUGALIA de la Cluj a adus 7.110 de spectatori, o audiență record pentru fotbalul feminin de la noi. Antrenament înaintea meciului cu Portugalia

nale pe cât mai multe stadioane din țară", spune oficialul FRF. Naționala feminină a disputat în ultima perioadă meciurile de acasă pe stadioanele din Cluj-Napoca (Dr. Constantin Rădulescu), Botoșani (Stadionul Municipal), Centrul Național de Fotbal Mogoșoaia sau Pitești. Atunci când arena de la Arcul de Triumf va fi gata, acesta va fi stadionul dedicat fetelor atunci când vor juca în București.

Aproape de Liga 1

Fotbalul feminin este într-o continuă dezvoltare la nivel mondial, iar România nu are cum să rămână în urmă. „Cel mai mare proiect al Federației Române de Fotbal dedicat exclusiv fotbalului feminin este «Fotbal și Femininitate», finanțat și premiat de către UEFA, care are drept obiectiv creșterea numărului de practicante. Proiectul a început în anul 2012. În prima fază, cu ajutorul asociațiilor județene de fotbal, sunt selectate cele mai bune 60 de practicante de fotbal, care participă la două centre de pregătire, unde urmează un program de antrenament sub atenția antrenorilor de la loturile naționale. În urma acestor două etape, sunt alese cele mai bune 30 de jucătoare, care vor participa la faza finală din cadrul căreia se vor alege jucătoare pentru echipele naționale de junioare. Este un proiect care se implementează anual, având ca finalitate creșterea ariei de selecție pentru echipele naționale", explică managerul Ciprian Paraschiv.

În plus, la începutul lunii iunie, Comitetul Executiv al FRF a adoptat o decizie prin care cluburile de fotbal masculin din Liga 1 vor fi obligate prin procedura de licențiere să aibe echipe de fotbal feminin, începând cu sezonul 2020-2021.

Trei divizii de senioare

Fotbalul feminin este împărțit în trei eșaloane fotbalistice la nivel de senioare și un campionat național de junioare dedicat categoriei de vârstă sub 15 ani.

Liga 1: 12 echipe care evoluează în sistem tur-retur, cele mai bune 4 echipe calificându-se în play-off

Liga 2: două serii a câte șase echipe (câștigătoarele promovează, cele două de pe locul doi din ambele serii dispută un baraj pentru a decide a treia echipă promovată)

Liga 3: în sezonul precedent a fost formată din 3 serii a câte șase echipe, câștigătoarele promovând în Liga 2. În acest sezon, numărul echipelor poate varia în funcție de înscrieri

Începând din sezonul 2020/2021, toate formațiile din Liga I trebuie să aibă și echipe de fotbal feminin

Universitatea Olimpia Cluj, campioana en-titre a României, a câștigat 9 trofee consecutive în campionat, și reprezintă anual România în grupele Ligii Campionilor. Cel mai bun rezultat în cupele europene a fost calificarea în optimile de finală (2012), iar în ultimii ani, în șaisprezecimile competiției (2015 și 2017).

5.000 de jucătoare legitimate

Conform evidenței, aproximativ 5.000 de jucătoare sunt legitimate în fotbalul feminin din România. Pe lângă campionatele organizate de FRF, există și competiții școlare care se desfășoară în cadrul programului Grassroots al FRF:

- Campionatul Național Universitar
- Olimpiada Națională de Sport Școlar în licee
- Gimnaziada
- Olimpiada Națională de Sport Școlar în clasele primare
- Cupa Tymbark (peste 130.000 de participanți, băieți și fete) la trei categorii de vârstă, Under 8, Under 10, Under 12)
- Interliga
- Împreună Suntem Fotbal în grădinițe.

FOTO: INQUAM PHOTOS / CRISTI VESCAN

Viața în fotbalul feminin nu e ușoară

Florentina Olar-Spânu este căpitanul echipei naționale, a activat în patru campionate, are mai multe titluri câștigate în țări diferite și este absolventă a Facultății de Educație Fizică și Sport „Babeș-Bolyai" din Cluj Napoca.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

CONSTĂNȚEANCA FLORENTINA Olar-Spânu are, la 33 de ani, o carieră profesională de excepție clădită cu pasiune și foarte multă muncă. O rețetă clasică pentru un sportiv de performanță.

Până la 13 ani a jucat fotbal în fața blocului și prin curtea școlii, pentru că nu știa că există o echipă de fete. Înainte să practice fotbalul într-un cadru organizat, a făcut, timp de trei ani, atletism, iar acest lucru a ajutat-o mult în carieră.

La 13 ani, a început aventura fotbalistică în orașul natal, Constanța. Timp de un an a practicat, în paralel, și atletismul, apoi pasiunea pentru fotbal a învins. Apoi totul a mers pe repede înainte.

„Din dorința de a deveni mai bună, m-am transferat la CFF Clujana Cluj, o echipa, cu care am câștigat multe titluri de campioană, Cupe ale României, chiar și Supercupe. A urmat un an în Italia, la Lazio, 4 sezoane în Cipru, la Apollon Ladies, urmate de alte 6 sezoane în Damenarca, la Fortuna Hjørring, unde sunt și acum. Am optat pentru campionatul danez deoarece tot timpul mi-am dorit să mă autodepășesc, să fiu mai bună. După o perioadă frumoasă, cu rezultate bune în Cipru, am decis să accept o nouă provocare știind că fotbalul nordic e oarecum diferit. Aici, fotbalul feminin e mai dezvoltat, mai popular, iar campionatul mult mai puternic", își amintește Florentina.

FLORENTINA OLAR-SPÂNU este autoarea multor faze de joc spectaculoase

Program profesionist de antrenament

Pregătirea unei jucătoare profesioniste de fotbal este foarte riguroasă și nu se deosebește de cea a băieților. Programul săptămânal depinde de perioada de pregătire. „De exemplu, în perioada precompetițională am antrenamente cu echipa: luni, marți, joi ,vineri, sâmbătă. Antrenamente individuale: luni și miercuri, sala de forță - marți și joi, bazin /refacere - miercuri și/sau du-

FOTO: INQUAM PHOTOS / DAM GEORGE PORCUTAN; CRISTI VESCAN

minică. Pot apărea schimbări mici, în funcţie de încărcătura antrenamentelor, de oboseala acumulată.

O săptămâna din perioada competiţională : luni, marţi, joi, vineri - antrenament cu echipa, luni,miercuri - sala de forţă, marţi - antrenament individual, sâmbătă - meci, duminică - bazin/ refacere. Şi aici pot apărea schimbări mici, ideea este că exceptând antrenamentele cu echipa, am fie două antrenamente de forţă pe săptămână şi unul individual, fie invers. Este la latitudinea jucătorului de cele mai multe ori să lucreze suplimentar la capitolul la care nu a excelat în timpul meciului, de exemplu", explică Florentina.

Salariile, mult mai mici ca ale băieţilor

Fotbalul feminin este în dezvoltare şi sportivele încep a fi plătite mai bine.

„Dar din punctul meu nu suficient, gândindu-mă la câtă muncă depunem, la câte sacrificii facem. Nu se compară nicicum cu salariul unui fotbalist. Sunt campionate în care fotbalistele care evoluează acolo pot avea un trai decent. În alte ţări, numai fetele care evoluează la echipe de top au au salariu ok, iar în alte campionate fotbalul feminin este practicat mai mult de plăcere", spune căpitanul echipei naţionale de fotbal.

Florentina Olar-Spânu joacă pe postul de atacant şi este considerată a fi cea mai valoroasă jucătoare a fotbalului feminin românesc

Multe trofee în ţări diferite

Am întrebat-o care au fost cele mai importante rezultate obţinute. Aşa am aflat că a obţinut multe titluri de campioană, în diferite campionate şi, individual, titluri de cea mai bună jucătoare. Cu echipa de club a jucat în sferturile de finală Champions League împotriva celor de la Manchester City, iar cu echipa naţională a jucat barajul pentru calificarea la Campionatul European.

„Sper să-mi adresaţi această întrebare şi după campania de calificări, pentru că sunt pregătită să spun: o calificare istorică la Campionatul European din Anglia – 2021. Aici lucrurile sunt clare! Ne dorim enorm acest lucru", completează Florentina. Aici, se bazează şi pe selecţionerul Mirel Albon cu care se înţelege foarte bine şi în care are mare încredere.

Deşi a trecut mult timp de atunci, încă îşi aminteşte meciul de debut la echipa naţională, în campania de calificări: „Eram o copilă, care doar ce împlinise 16 ani, care tremura şi plângea în momentul intonării imnului. Faptul că toate aceste emoţii s-au dovedit a fi pozitive, reuşind chiar să marchez, mă va face să îmi amintesc mereu momentul".

Aproape de familie

Când vine vorba despre timpul liber al unui sportiv de performanţă, nu mai e demult o surpriză să aflăm că nu prea există.

„Iubesc să îmi petrec timpul liber alături de familie. Nu am foarte mult şi cred că este extrem de preţios. Dacă înainte de a deveni mămică îmi permiteam «luxul» de a mai citi o carte, de a viziona un film, acum lucrurile s-au schimbat. Ieşim la plimbări, la diferite activităţi pentru a-l ajuta pe cel mic să se integreze cât mai bine şi mai repede în societate. Şi vă spun sincer: dacă am 15 minute numai ale mele, vreau să mă relaxez total, fără TV, cărţi, telefon, etc.", spune Florentina.

E conştientă că nu mai are mult până la finalul carierei, dar nu vrea încă să se gândească la acel moment. Deocamdată vrea să dea fotbalului tot ce are mai bun şi să reuşească o calificare istorică. Spune însă că i-ar face plăcere să lucreze în domeniul fotbalului, iar antrenoratul nu este o idee care s-o lase rece.

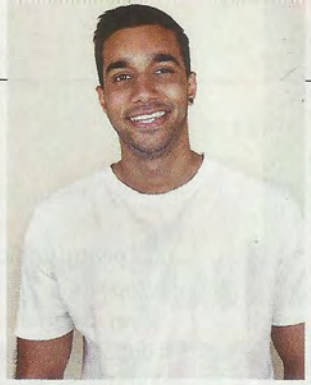

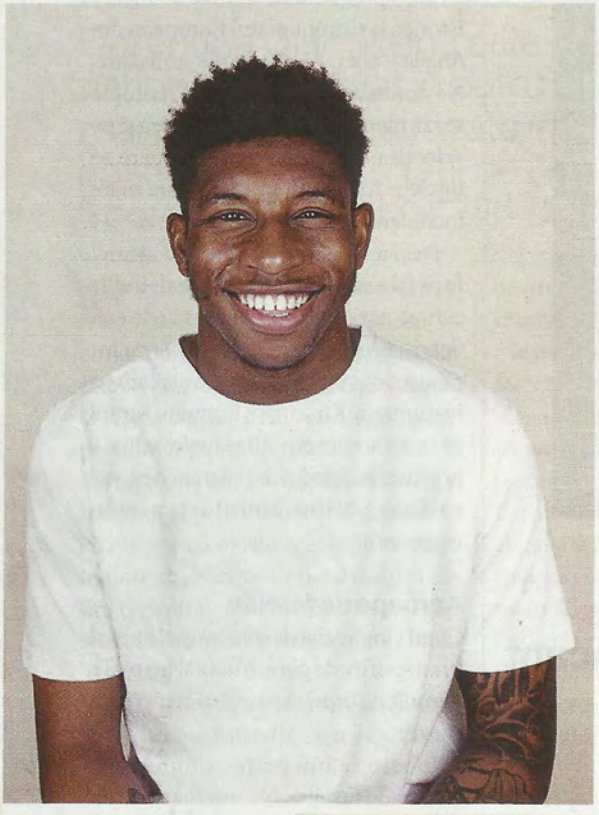

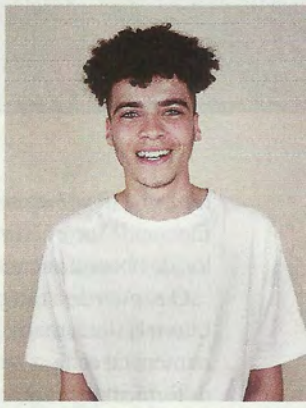

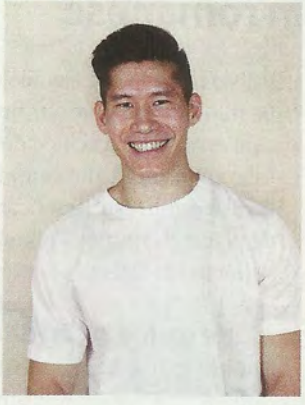

Fotografii
de FlashPop

Schițe
de Alex Fine

GENERAȚIA Z MERGE LA LUCRU

Crescuți de furioșii cinici și martori la prăbușirea economică din 2008, absolvenții de facultate din acest an sunt anxioși, dar întreprinzători și hotărâți să evite **greșelile predecesorilor lor.**

de Adam Piore

POATE CĂ, DACĂ S-AR FI NĂSCUT UN boomer (cei născuți aproximativ în intervalul 1946–1964) sau un Milenial (Generația Y, născuți până la mijlocul anilor 1990 și începutul anilor 2000) și ar fi crescut cu mesajul generației că poți fi orice vrei să fii și că lucrurile vor funcționa, Zack Bauders, în vârstă de 21 de ani, s-ar fi gândit mai mult să urmeze cariera de fotograf profesionist, ca și tatăl său. Cu siguranță, talentul îl are.

Printre performanțele sale se numără instantaneul extraordinar cu Keenan Reynold, fostul fundaș al Marinei, pregătit de aruncare, cu piciorul ridicat și brațul întins. Alte imagini de performanță: o ploaie de meteoriți surprinsă de pe munte și un izvor. A colaborat în mod regulat la reviste locale, în orașul său natal din Philadelphia.

Dar Bauders nu a absolvit luna trecută la Universitatea din Texas cu o diplomă în fotografie sau ceva legat de artele vizuale. În schimb, el a ales știința statisticii - o vocație, crede el, care îi va asigura întotdeauna o slujbă bine plătită analizând riscul și calculând ratele pentru companiile de asigurări. Pentru el, garanția muncii viitoare a fost una dintre atributele cele mai atrăgătoare ale carierei. „Dacă mi-ai fi spus că aș putea ajunge un fotograf portretist sau peisagist de succes, asta m-aș fi făcut-o într-o clipită", spune el. „Dar nu este sigur. Știam că sunt bun la matematică și m-am gândit că dacă aș utiliza această abilitate aș fi răsplătit mai bine".

Acum, că membrii Generației Z (GenZ) își termină cursurile - cea mai acceptată definiție spune că această generație s-a născut după 1995, mai mult sau mai puțin un an - atenția asupra lor a crescut constant în ultimele săptămâni. GenZ sunt pe cale să umple străzile în căutare de joburi, pe o piață a forței de muncă cu mult mai strictă decât a fost în ultimele decenii. Iar angajatorii din SUA planifică să angajeze aproximativ cu 17% mai mulți absolvenți în acest an decât în ultimul an, potrivit unui sondaj efectuat de Asociația Națională a Colegiilor și Angajatorilor. Toată lumea vrea să știe cum acești oameni, care se vor așeza curând în acele birouri goale ale companiilor, vor fi diferiți de cei care au fost înaintea lor.

Dacă „îndreptățiți" este termenul cel mai comun, corect sau nu, aplicat milenialilor (cei născuți între 1981 și 1995), cuvintele-definiție pentru GenZ sunt practici și prudenți. Potrivit consilierilor de carieră și experților care îi studiază, GenZ sunt pragmatici din punct de vedere economic și alerți. În ciuda faptului că au absolvit în cea mai bună economie din ultimii 50 de ani, GenZ știu cum arată o epavă economică. Ei au fost copiii sensibilizați în timpul prăbușirii economice din 2008, când mulți dintre părinții lor și-au pierdut locurile de muncă sau economiile de viață sau ambele. Ei nu sunt interesați să apuce orice șansă se ivește. Economia în plină expansiune pare să fi influențat prea puțin sentimentul generalizat de necesitate anxioasă, în special pentru cei care au datorii din timpul studiilor.

Împrumuturile pentru studii în S.U.A. se ridică acum la un record de 1,5 trilioane de dolari, potrivit Rezervei Federale. Un sondaj realizat de Accenture a constatat că 88% dintre absolvenții seniori din acest an și-au ales materia de bază cu un loc de muncă în minte. Într-un studiu din 2019 la Universitatea din Georgia, Oficiul pentru cariere a constatat că ceea ce-și doresc cel mai mult studenții este un viitor angajator care să aibă capacitatea de a oferi locuri de muncă sigure (urmat de dezvoltarea și formarea profesională și la urmă o carieră la inspirație). Stabilitatea a fost cel de-al doilea cel mai important obiectiv al carierei. O slujbă care să le ofere echilibrul dintre viața profesională și cea personală a fost în top, urmat de imboldul de a te dedica unei cauze sau de a obține satisfacție profesională servind unui bine general, cuprinzător.

STUDENȚII REALITĂȚII
Reprezentanții Generației Z vor absolvi anul acesta cu un munte de împrumuturi pentru studii de achitat. Mulți dintre ei își amintesc că părinții lor și-au ppierdut slujbele și economiile de-o viață în timpul prăbușirii pieței din 2008. Iar acum își doresc cariere stabile. De sus în jos: un broker la Bursa din New York, unul dintre cele mai lucrative domenii pentru noii absolvenți; studenții de la Universitatea Washington din St. Louis protestează împotriva datoriilor mari pentru studii; absolvenții Școlii de Administrație F. Kennedy de la Universitatea Harvard sărbătoresc la ceremonia din mai.

DE SUS: JOHANNES EISELE/AFP/GETTY; PAUL J. RICHARDS/AFP/GETTY; LANE TURNER/THE BOSTON GLOBE/GETTY

Aceasta este o schimbare mare față de generația anterioară. „Milenarii au dorit o mai mare flexibilitate în viața lor", notează Tanya Michelsen, director asociat al YouthSight, un manager de marcă cu sediul în Marea Britanie, care efectuează cu regularitate sondaje „60-de-zile" asupra tinerilor britanici. Aceste rezultate se pot aplica la fel de bine tineretului american. „Generația Z caută mai multă siguranță și stabilitate, din cauza creșterii economiei gig (care prevede ca până în anul următor, 40% dintre angajați să fie contractori independenți). Ei au probleme în a-și vedea un viitor financiar și au aversiune pentru risc".

Ce înseamnă asta pentru viitorul absolvenților din acest an? Incertitudinea și schimbările rapide îi vor transforma într-o generație pierdută de neurotici nerăbdători, îngroziți de a-și pierde locul într-o lume a instabilității politice și inegalității veniturilor? Vor fi prinși între speranțele și visurile înalte ale părinților și realitatea unei economii în scădere și a unei catastrofe climatice? Sau vor constrânge aceste temeri ca să devină cea mai industrială și mai performantă generație în decenii? Va fi una sau alta - sau ambele? Aceasta este contradicția Generației Z.

Anxioși și nesiguri

Alyson Pisarcik, în vârstă de 22 de ani, a absolvit luna trecută de la Penn State cu diplomă în analiza riscului de securitate și un secundar în tehnologia informației. Ea spune că sumele tot mai mari ale împrumuturilor pentru colegiu au determinat-o să renunțe la timp la „obsesia" e i pentru științe politice și la visul de a lucra pentru ONU, odată ce a aflat ce salariu mic ar putea avea. Acum, deși și-a asigurat un loc de muncă la Accenture, o mare companie de consultanță, datoria pe care o are de plătit rămâne o sursă constantă de îngrijorare pentru ea.

„Acum, când părăsesc colegiul, sunt stresată 24 de ore din 24, în toate zilele săptămânii și mă gândesc că trebuie să plătesc diverse lucruri lunar, oare am destui bani pentru a mă muta în oraș? Și toate chestiile astea care se află acum în viața mea, ce fac cu ele? Știu că împrumuturile vor fi întotdeauna acolo. Dar asta te face să fii și mai stresat".

„Acum, când părăsesc colegiul, sunt stresată 24 de ore din 24, în toate zilele săptămânii și mă gândesc că trebuie să plătesc diverse lucruri lunar, oare am **destui bani** pentru a mă muta în oraș? Și toate chestiile astea care se află acum în viața mea, ce fac cu ele? Știu că împrumuturile vor fi întotdeauna o opțiune. Dar asta te face să fii și mai stresat". ——— Alyson Pisarcik

Sănătatea mintală pare a fi o temă predilectă. Seniorii Generației Z absolvenți de colegii par să fi declarat, într-un sondaj din toamna trecută al Asociației Americane

de Psihologie, cea mai gravă stare de sănătate mintală a oricărei generații: 91% dintre tineri au spus că au avut sau au simptome fizice sau emoționale asociate stresului, cum ar fi depresia sau anxietatea. Ei și-au dus această anxietate la locul de muncă. Aproximativ 54% dintre lucrătorii cu vârste sub 23 de ani spun că s-au simțit îngrijorați din cauza stresului din ultima lună – mai mulți decât milenarii rontăitori de pâine prăjită cu avocado (40%) și mai mulți decât media națională de 34%.

Procentele ar putea indica o creștere a problemelor de sănătate mintală din cauza stresului de trăi în această lume instabilă. Sau ar putea avea de-a face cu o dorință nouă de a vorbi despre sănătatea mintală. Experții pot fi găsiți în ambele tabere, ceea ce înseamnă că ambii factori sunt, probabil, la lucru.

„Una dintre colegele mele de cameră trece printr-o depresie", spune Pisarcik. „Cealaltă a avut-o în adolescență și spune că nu vrea să-i revină. Oamenii sunt cu siguranță foarte deschiși să vorbească despre starea lor mintală, mai mult pentru că simt că toată lumea trece prin stres și nu mai simți că ești un ciudat dacă treci prin așa ceva".

În colegiile din întreaga națiune, lucrătorii din domeniul serviciilor medicale sunt asediați de studenții stresați care au nevoie de sprijin pentru sănătatea mintală. Consilierii pentru carieră spun că sunt mai ocupați decât au fost vreodată. Scott Williams, director executiv al Serviciilor de carieră de la Universitatea din Georgia, a observat că studenții caută consultanță mai devreme pentru carieră, participând și la târguri de joburi.

Bob Orndorff, care conduce biroul de servicii pentru cariere de la Universitatea de Stat din Pennsylvania, a înregistrat o creștere semnificativă a cererilor de consultanță. Pe parcursul ultimilor doi ani universitari, spune el, înscrierile la coaching în carieră s-au apropiat de limita maximă.

„Elevii vin devreme, încă de la începutul primului an, cu un sentiment de urgență. Ei răspund la stresul creșterii așteptărilor. Acum se presupune că studenții vor căuta să participe la un stagiu de intern devreme, poate chiar la mai multe".

O mare parte din această anxietate provine, fără îndoială, de la părinți, care par mai îngrijorați ca niciodată să obțină tot ce pot pentru copii, pentru investiția lor în învățământul superior. Personalul de consultanță în carieră este din ce în ce mai mult solici-

> Prăbușirea economică din 2008 a produs o „atitudine **pesimistă** sănătoasă", întrucât „lucrurile nu merg întotdeauna bine".
>
> — Kyle LeScoezec

DURERI ÎN CREȘTERE Absolvenții de astăzi au probleme serioase pe cap. De sus în jos: O fată și un câine pentru terapie la Liceul Marjory Stoneman Douglas, locul atacului armat din 2018; Stockton, California, care a avut un procent mare de executări silite.

DE SUS: MATT MCCLAIN/THE WASHINGTON POST/GETTY; KIMBERLY WHITE/CORBIS/GETTY; AURORA SAMPERIO/NURPHOTO/GETTY

tat la diverse evenimente în vederea admiterii în colegii pentru a vorbi cu părinții și, de asemenea, ca parte a unei noi strategii studențești, spune Orndorff, un veteran cu 30 de ani de experiență. În turul prin universități, elevii și părinții folosesc deseori termeni precum rentabilitatea investiției (ROI) sau returnarea investițiilor, care ar fi generat priviri ciudate cu o generație în urmă.

Cu o rată de absolvire a facultății mai mare decât înainte și o concurență pentru slujbele „cu guler alb" mai feroce ca oricând, o diplomă de colegiu nu mai este suficientă pentru a asigura un loc de muncă de vis.

„Cred că vremurile în care se spunea «ei bine, dacă mă duc la facultate, sunt aranjat» s-au dus", spune Orndorff. „Acum, s-au trezit că frații și surorile lor mai mari termină colegiile având o mulțime de datorii și intră pe o piață dificilă a locurilor de muncă și cred că dacă nu fac un stagiu sau două, trei, de interni, undeva, nu vor reuși".

Opiniile despre ce se află în spatele acestei creșteri generale a anxietății variază foarte mult. Dar majoritatea este de acord că o combinație de factori sunt în joc. Roberta Katz, cercetător științific la Universitatea Stanford, care a petrecut ultimii doi ani studiind Generația Z, spune că insecuritatea pare a fi una dintre trăsăturile definitorii ale acestei generații și este un rezultat al ritmului mai rapid al schimbării și al faptului că această schimbare este neîncetată. De exemplu, economia gig face mai greu de prevăzut unde vor sfârși și cât vor rămâne la locul de muncă prezent. Iar companiile din ce în ce mai conectate și diversificate la nivel global au schimbat cultura tradițională a birourilor, făcând astfel locul de muncă să pară portabil și mai puțin permanent. „Suntem în mijlocul transformării societății noastre", spune Katz, „și se întâmplă foarte repede și într-un mod foarte dezordonat".

Aceste probleme au avut un impact asupra Generației Z. „Trebuie să-i respectăm pe acești copii pentru că se confruntă cu preocupări mai mari decât am apreciat", spune ea. „Ei cresc într-un mediu diferit. Sunt foarte conștienți de schimbările climatice și se confruntă cu amenințări armate, care sunt foarte reale. Și ritmul schimbării este ceva ce n-am mai experimentat până acum".

Kelley Bishop, șef al serviciului pentru cariere de la Universitatea din Maryland, spune că cel mai important factor care diferențiază viziunea copiilor pe care îi vede astăzi de cei care au fost înaintea lor are de a face cu atitudinea părinților. Cei mai mulți dintre milenialii i-au avut ca părinți pe boomeri, o generație care s-a simțit privilegiată și îndreptățită, crescând după al Doilea Război Mondial, pregătită să fie generația „Eu".

Caracterul boomerului este evident în filmul reprezentativ „The Graduate" (1967), în care protagonistul de 21 de ani, Benjamin Braddock (interpretat de Dustin Hoffman), absolvent de colegiu de la care părinții așteptau lucruri măreațe, se îndrăgostește de fiica amantei sale, soția partenerului de afaceri al tatălui. Dar găsește soluția în cele din urmă, stricând nunta fetei și fugind împreună, aruncând în aer prudența și stilul de viață convențional al părinților.

Părinții boomeri le-au transmis copiilor mesajul că pot face tot ceea ce vor și că totul e bine, fiecare copil are un trofeu, fie de câștigă, ori pierde.

Dar Generația Z nu a fost crescută de boomeri. Ei sunt copiii furioșilor din Generația X, o generație de cinici cu o viziune diferită de cea a celor dinaintea lor. Starea de spirit a Generației X a fost bine surprinsă în filmul „Reality Bites", filmul realizat în 1994 de Ben Stiller, cu Wynona Rider și Ethan Hawke, în care tineri proaspăt absolvenți încearcă să se adapteze la o nouă realitate, joburi care-i demoralizează, îngrijorați de propria sexualitate sau de posibilitatea să contracteze virusul HIV.

„GenX este despre copiii crescuți cu cheia de gât, maturizați devreme", spune Bishop. „Copii care au fost crescuți cu îndemnuri ca: Trebuie să fii rezistent, trebuie să înveți cum să-ți faci loc, trebuie să fii prudent, trebuie să fii conștient, pentru că s-ar putea să fii serios dezamăgit".

El notează că, spre deosebire de mileniali, mulți din generația următoare „nu au aceeași încredere totală în adulți că vor rezova totul și încearcă să se asigure ei înșiși că totul funcționează perfect".

Epava prăbușirii economice

Dacă-i întrebați pe membrii Generației Z, aceștia sunt cei mai în măsură să ofere un răspuns pentru anxietate și precauție: resemnarea generată de urmărirea cu încetinitorul a dezastrului care i-a cuprins pe absolvenții milenari, hrăniți de părinții boomeri cu speranțe și visuri, năruite când s-au ciocnit cu realitatea.

Bauders, care își petrece mult timp pe Reddit, declară că abordarea lui față de colegiu și pregătirea pentru carieră a fost modelată de povestirile despre „catastrofa care i-a cuprins pe milenari și cum aceștia s-au rătăcit și cât de groaznic le-a fost unor tineri de doar 20 de ani în acele vremuri".

„Dacă m-aș fi dus la facultate fără absolut niciun plan, atunci nu aș fi dezvoltat nicio abilitate ca să o ofer pe piața muncii și acum m-aș duce acasă să locuiesc cu mama mea și să muncesc la un magazin alimentar", spune el.

Aceasta ar putea fi o supraestimare în economia fierbinte de astăzi. Dar nu ar fi fost departe de adevăr cu câți-

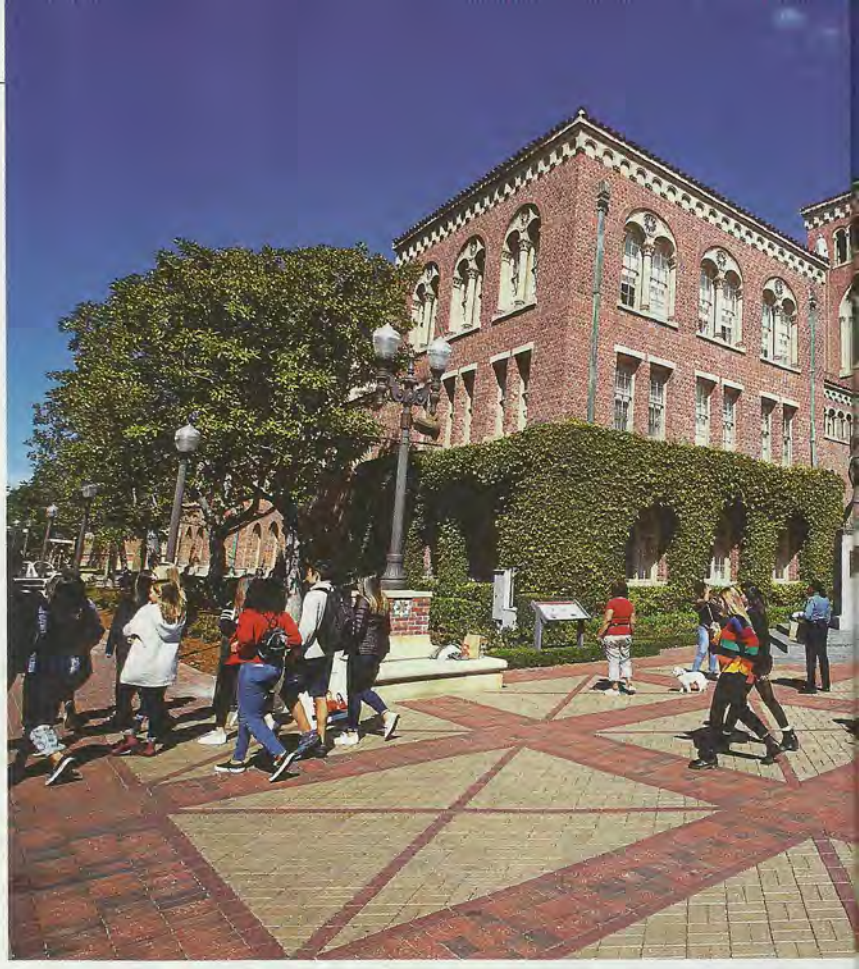

va ani în urmă. Mulți mileniali au intrat în pâine în plină recesiune economică. „Și efectele pe termen lung ale acestui început lent pentru milenari a fost un factor important în societatea americană timp de decenii", a scris Michael Dimock, președinte al Centrului de Cercetare Pew, într-un articol din ianuarie anul trecut, comparând condițiile în care GenZ se va confrunta cu frații și surorile mai mari.

Doar în cazul în care a fost uitat cum arăta spectrul care bântuie tineretul de astăzi, Dimock a arătat un raport Pew din 2012 care a cuantificat disproporția mizerabilă cerere-ofertă pe piața muncii pe care au suportat-o milenarii. Doar 54% dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani erau angajați, cel mai mic nivel de când guvernul a început să culeagă date în 1948. Cei care aveau locuri de muncă au înregistrat cea mai mare scădere a câștigurilor săptămânale decât orice altă grupă de vârstă în patru ani anteriori. Iar diferența dintre ocuparea forței de muncă între tinerii adulți și ceilalți mai în vîrstă era de 15% - cel mai mare procent din istoria înregistrată. Aproximativ jumătate din milenialii chestionați au declarat că și-au luat slujbe pe care nu le voiau doar pentru a-și plăti taxele, mai mult de o treime au spus că s-au întors la școală din cauza economiei și unul din patru a declarat că s-a mutat înapoi cu părinții.

„Climatul economic sărac le-a afectat alegerile de viață, câștigurile viitoare și intrarea în maturitate într-un mod care ar putea să nu fie cazul fraților mai mici", a scris Dimock.

Kyle LeScoezec, care a absolvit Universitatea de Stat din Ohio, cu o diplomă principală în afaceri și una secundară în inginerie, în luna mai, apreciază că evenimentele din 2008 au produs o „atitudine pesimistă sănătoasă", întrucât „lucrurile nu merg întotdeauna bine". Avea 10 sau 11 ani la acel moment și își amintește că tatăl său, care a fost consilier financiar, nu dormea nopțile și era în permanență la limita răbdării. Mulți dintre clienții săi îl sunau întruna să-l întrebe „ce se va întâmpla cu toți banii lor".

Când a ajuns în campus câțiva ani mai târziu, LeScoezec, originar din Cleveland, avea deja o idee despre ce voia să facă, alegând Universitatea Ohio, pentru că îi permitea să studieze atât afacerile, cât și ingineria, prin programul integrat Business&Engineering. A făcut mai multe stagii - inclusiv în companii mari. Și, în ultimul an și jumătate, a fost intern la o firmă de tehnologie în centrul orașului Columb care i-a asigurat un loc de muncă full-time după absolvire.

Chiar și mulți dintre cei care au decis să urmeze vocații aparent mai riscante, se pare, au un plan de rezervă. Stând la mașina de gheață din holul din fața terenurilor de baschet de la Universitatea din Bridgeport, Connecticut, Katrell Thompson-Nickey, în vârstă de 22 de ani, ne vorbește despre visul său de a-și fructifica diploma sa în muzică într-o carieră lucrativă ca inginer de sunet și compozitor. În cazul în care nici asta nu funcționează, o să facă un masterat în educație muzicală.

„În mod ideal, toată lumea dorește să aibă o carieră în care să se simtă fericită, dar și una care să îi ofere stabilitate", spune el. „Amândouă ar fi slujba ideală. Pot să urmăresc cu adevărat ceea ce vreau să fac după aceea. Dar trebuie să am acum această rezervă, în loc să încerc să fac acest lucru după 20 de ani, când am o familie și mai multe responsabilități".

O altă generație mare

Există un avantaj al acestei generații precaute și pragmatice. GenZ se poate dovedi a fi cea mai competentă, mai productivă și mai performantă generație pe care am văzut-o în ultimul timp. În afară de a fi cea mai diversă generație din istoria americană, ei sunt, de asemenea, pe cale să fie cei mai educați.

În multe privințe, aceleași abilități care i-au determinat să-și aleagă colegiile urmărind o anume carieră, având în vedere un job stabil, îi vor face foarte eficienți la locul de

SENTIMENTE NEGATIVE
Spre deosebire de idealiștii boomeri, părinții absolvenților de azi sunt cunoscuți pentru cinismul lor. De sus în jos: părinții bogați au fost prinși încercând să le cumpere copiilor lor locul în școli de top cum ar fi Universitatea Californiei de Sud; anii 1950, o eră a creșterii veniturilor și a stereotipului privind viața stabilă de familie, par acum la o lume distanță; filmul din 1994 "Reality Bites", cu Ethan Hawke și Winona Ryder, este un film emblematic pentru Generația X, acum părinți ai viitorilor studenți de colegiu.

„În mod ideal, toată lumea dorește să aibă o carieră care să o facă fericită, dar și ceva în care să se simtă **stabilă**. Am nevoie de un plan de rezervă acum, în loc să încerc să fac acest lucru peste 20 de ani, când o să am **o familie** și mai multe responsabilități".

—— Katrell Thompson-Nickey

DE SUS: ALLEN J. SCHABEN/LOS ANGELES TIMES/GETTY; H. ARMSTRONG ROBERTS/CLASSICSTOCK/GETTY; UNIVERSAL/GETTY

muncă. GenZ poate fi precaută, dar nu este în niciun caz neputincioasă. Mulți dintre ei sunt conștienți și optimiști în ceea ce privește impactul pe care îl pot avea. Mai mult decât în cazul milenarilor, angajatorii raportează că „misiunea" este importantă pentru recenții absolvenți iar potențialii angajatori trebuie să se asigure că au ce oferi în acest sens - fie posibilitatea de a rezolva problema cancerului pentru Merck, fie să construiască rachete și arme pentru a proteja securitatea națională pentru Lockheed Martin sau să inoveze tehnologie pentru a îmbunătăți viața celor din lumea în curs de dezvoltare și pentru a rezolva problemele de la IBM.

McKinsey & Company, firma de consultanță, a efectuat cercetări ample privind generația actuală a absolvenților, cu câțiva ani în urmă, pregătindu-se pentru sosirea lor ca posibili angajați. „În ansamblu, erau plini de speranță, simțeau că au un rol în schimbarea lucrurilor pe care ei le considerau nedrepte sau greșite - și au simțit că au diligența de a contribui la aceste schimbări", spune Caitlin Storhaug, directorul Global Recruiting Communications & Marketing.

Angajatorii sunt optimiști cu privire la „recolta" actuală a potențialilor angajați. Odată ce GenZ își atinge obiectivul de a avea un job stabil, începe să apară un spirit de explorare și aventură, potrivit lui Storhaug și altor potențiali angajatori. Ei raportează în mod constant dorința de a explora diferite zone, de a-și dezvolta cariera și abilitățile și mai ales de a avea mobilitate în cadrul oricărei companii în care se află.

GenZ aduc, de asemenea, o cunoaștere tehnologică la locul de muncă. Dacă milenialii sunt cunoscuți drept utilizatorii timpurii ai rețelelor sociale și ai altor facilități ale erei digitale - și probabil au schimbat și informațiile personale în detrimentul lor - GenZ sunt primii „nativi digitali". Ei au învățat pericolele digitale și cele de pe online urmărindu-i pe frații și surorile mai mari. Și sunt mai atenți în privința personalizării digitale și a utilizării acesteia pentru a-și construi un brand.

Mulți dintre prietenii săi de la UT, notează Bauders, au două conturi Instagram, unul disponibilă publicului care poate fi văzut de viitorii angajatori și un cont privat sub un

ABSOLVENȚI ÎNGRIJORAȚI ÎN CĂUTARE DE AVENTURĂ

Corporațiile încearcă să atragă Generația Z cu promisiuni de ceva mai mult decât o muncă sigură. *by* ADAM PIORE

→ **Poate că Generația Z (GenZ - cei** născuți la mijlocul anilor 1990, 2000) este cunoscută pentru pragmatism și pentru o dorință de stabilitate, dar corporațiile încearcă să îi ademenească pe reprezentanții săi cu promisiunea unei aventuri și a unei „misiuni".

Merck și Genentech au oportunitatea de a vindeca boli. Cel care recrutează pentru Lockheed Martin le vând absolvenților de inginerie șansa de a servi națiunea - și poate că vor contribui la amartizarea primului astronaut pe Planeta Roșie. Iar, la IBM, marketerii subliniază posibilitatea de a ajuta la combaterea schimbărilor climatice, la introducerea tehnologiei digitale în îngrijirea sănătății și la modernizarea coloanei vertebrale a serviciilor financiare.

Doar pentru că cei din GenZ doresc stabilitate nu înseamnă că nu-și doresc mai mult, la fel ca și frații și surorile lor mai mari. Angajatorii s-au pliat pe aceste tendințe și s-au străduit să pună accentul pe „misiune" și oportunități în interviurile pentru recrutare.

La Merck, sute de interni din GenZ mișună prin sediul central, iar ceea ce vor să audă este „despre cum se rezolvă cancerul și ce se poate face pentru orbirea cauzată de paraziții ce trăiesc în râuri", spune Tracey Franklin, vicepreședinte însărcinat cu recrutarea talentelor pentru Merck. „Ei cred că pot schimba lumea și vor să lucreze pentru o companie care schimbă lumea. La fel ca și milenarii (generația anterioară, GenY). Dar par să manifeste o atracție mai puternică decât anteriorii".

GenZ au crescut „într-o lume dominată de conectivitate tehnologică și acces la informații", spune Connie White, șef recrutare de talente universitare la Genentech. „Ei sunt extrem de conștienți de provocările socio-economice și de mediu. Și sunt dornici să aibă un impact pozitiv asupra lumii".

Companiile mari, de regulă, nu folosesc politica în mesajele lor de recrutare, dar unele au făcut-o pentru a atrage GenZ. IBM, de exemplu, a evidențiat politica sa în opoziție cu cea din Carolina de Nord și Texas, care interzice transsexualilor să folosească toaletele publice, și în privința soluțiilor pe care le propune pentru schimbările climatice, în dorința de a atrage GenZ, făcând apel la conștiința socială și la ideea de „misiune".

Big Blue nu trebuie să muncească din greu pentru a convinge recruții potențiali că le poate oferi stabilitatea pe care o doresc - la urma urmei, compania are în jur de 108 ani, spune Obed Louissaint, vicepreședinte însărcinat cu recrutarea talentelor la departamentul de resurse umane (HR) al IBM. Compania primește aproximativ 9.000 de aplicații noi pe zi și angajează aproximativ 45.000 de persoane pe an.

Lockheed Martin, antreprenorul aerospațial mamut și contractor în industria Apărării, subliniază posibilitatea de a servi națiunii și aliaților săi și a contribui la trimiterea oamenilor în spațiu, spune Patricia Lewis, vicepreședinte al HR la Lockheed Martin. Mai mult de 40% din forța de muncă este formată acum din GenZ și milenari, iar compania recrutează în mod activ în special talente în inginerie spațială și tehnologie.

GenZ „sunt foarte aplecați spre misiuni", spune Lewis. „În general, doresc să lucreze pentru o companie care contribuie la îmbunătățirea societății. În cazul nostru, ei aplică în respect pentru ceea ce facem noi pentru națiunea noastră și pentru aliații noștri din întreaga lume. Construim, de asemenea, nave spațiale cu aliații pentru ca NASA să trimită astronauți pe Lună și pe Marte. Acestea sunt genul de misiuni care îi atrag pe acești tineri. Asta e foarte incitant pentru ei".

O altă miză mare pentru absolvenții de anul acesta de studii superioare este flexibilitatea locurilor de muncă și abilitatea de a se dezvolta și de a participa la aventuri. Caitlin Storhaug, directorul departamentului de recrutare, comunicare și marketing pentru firma de consultanță în management McKinsey & Company, afirmă că cercetările sale au constatat chiar și în cadrul unor companii mari că GenZ caută ceea ce ea numește „autonomia în carieră", posibilitatea de a nu urma calea clasică, dar să lase ușile deschise.

„Explorați - a fost cuvântul important în cercetarea noastră", spune ea. „Și consultanța este cea care croiește calea spre explorare. Există o varietate incredibilă de funcții".

Lewis de la Lockheed, de asemenea, spune că firma sa oferă o varietate de oportunități, prin rotație, în cadrul companiei pentru angajații mai tineri, deoarece astfel cresc șansele de a-i păstra.

„La fiecare câțiva ani, ei doresc o nouă oportunitate de a-și continua cariera", spune Lewis. „Vor să treacă

„Dacă lucrezi pentru altcineva, în orice moment **poți fi concediat**. Companiile își reduc personalul. Dacă lucrați pentru voi înșivă, sunteți responsabili de asta".

Elizabeth Danna

de la zona de afaceri generale la zona de afaceri în interiorul corporației sau vor să experimenteze cât mai mult, să câștige «experiența de a experimenta». Asta îi caracterizează, îi motivează, experimentarea, este foarte importantă pentru ei".

„Este ceva la care lucrăm", este de acord Franklin de la Merck. „Cum vă asigurați că avem această învățare continuă în cadrul companiei, că poți alege și învăța să faci lucruri diferite?".

Louissaint de la IBM observă că la evenimentele de recrutare, cum a fost cel de UC Berkeley, au fost chemați șapte oameni de la companie pentru a povesti despre experiența lor, având o vechime de la doi ani la 37.

„Ați putea să gândiți că ascultând pe cineva cu 37 de ani de muncă în aceeași companie îi sperie pe acești tineri - la urma urmei, vorbești cu cineva care a lucrat aproape dublul vârstei tale", spune Louissaint. „Dar asta cred că ajută la transmiterea stării de stabilitate, iar împreună cu ceilalți vorbitori pot descrie experiența mai multor cariere și zeci de locuri de muncă". N

VOR MAI MULT

Poate că sunt pragmatici, dar reprezentanții Generației Z vor de asemenea slujbe care să le dea un scop. Companiile mari care pot oferi locuri de muncă stabile se luptă pentru a bifa și la capitolul acestui gen de idealism. Sus: Rubi Solis a început ca intern la Lockheed Martin, contractorul din industria aerospațială și de apărare, iar acum lucrează cu normă întreagă ca inginer de navete spațiale. Personalul de recrutare de la Lockheed pun accent pe spațiu și serviciile aduse apărării naționale. Deasupra: McKinsey & Company, importanta firmă de consultanță, îi lasă pe angajații săi să lucreze pro bono în India și oriunde altundeva în lume. Încearcă să îi cucerească și pe cei care vor să aibă mai multe opțiuni de carieră.

DE SUS: PATRICK H. CORKERY; COURTESY OF MCKINSEY & COMPANY

nume fals pe care îl împărtășește doar cu câțiva prieteni selectați. Practica este atât de comună, există chiar și un nume pentru aceasta. GenZ numesc conturile lor private „finstas", un amestec confuz de conturi false Instagram.

„Asul" pentru angajatori este să știe în ce măsură GenZ va alege o cale antreprenorială, mai degrabă decât una corporatistă. Corporațiile, care nu au scrupule când reducerea personalului le aduce un avantaj, nu mai reprezintă o ofertă stabilă. Mulți din GenZ, precum Elizabeth „Ella" Danna, de 22 de ani, au început deja să-și desfășoare propriile afaceri.

În mod tipic pentru GenZ, Danna și-a construit deja propria afacere până a absolvit, anul acesta, cu un dublu master în film și televiziune, plus media și limba italiană la Fairfield University. În ultimii doi ani, ea a luat o serie de măsuri pragmatice și bine planificate pentru a se asigura că nu va ajunge să locuiască în subsolul casei părinților săi. Și-a construit o listă de clienți independenți, care furnizează acum fluxul de numerar pentru compania ei, Ella Creative, care se concentrează asupra managementului social media, a creării de conținut video și servicii de brand pentru companii mici.

Cei mai mulți dintre prietenii Dannei caută locuri de muncă tradiționale cu program 9-17 pentru a plăti datoriile studențești. Dar mulți „creativi" au ales în schimb să-și urmeze carierele alese ca o „alternativă imediată". Danna, care nu s-a împrumutat pentru studii, preferă să își construiască o afacere proprie, parțial pentru că simte că este mai stabilă pe termen lung. „Ideea că o muncă de la 9 la 17 va oferi stabilitate este un mit", spune ea.

Danna și-a format această impresie ascultând emisiuni și prin experiența personală. Unchiul ei a lucrat la General Electric în Connecticut iar acum trebuie să se deplaseze mai mult de o oră în fiecare zi în New York City, deoarece compania a decis să se mute. Mătușa Dannei nu a avut serviciu timp de un an, când compania a redus personalul.

„Dacă lucrați pentru altcineva, mulți oameni cred că, oh, este sigur, am un loc de muncă, unul de la 9 la 17, care va fi mereu acolo", spune ea. „Dar, în orice moment, poți fi concediat. Poți fi eliberat din funcție. Companiile își reduc personalul. Dacă lucrați pentru voi înșivă, sunteți responsabili de asta. Voi vă dați de lucru, voi sunteți responsabili de ceea ce lucrați. Evident, trebuie să găsiți domeniul de lucru. Dar, în orice moment, dacă lucrați pentru o companie, ei vă pot concedia și locul de muncă a dispărut".

Evaluarea Dannei este cu certitudine clară și pragmatică și are un plan de acțiune pentru a se realiza. Sună tipic pentru GenZ. N

SĂNĂTATE

Cum ne afectează metalele grele

Intoxicația cu metale grele putea părea, în urmă cu câțiva ani, o poveste fantastică demnă de romanele cu spioni străini expuși voluntar la diferite substanțe toxice. Astăzi, realitatea este cu totul alta.

DE DR RADU ȚINCU

METALELE GRELE AU FOST prezente încă de la începuturile Terrei. Erupțiile vulcanice, incendiile de pădure sau prezența unor roci pot fi surse naturale de contaminare. Din păcate, proporția cu adevărat importantă, care are un impact negativ major asupra sănătății, o reprezintă sursele industriale de poluare cu metale grele. Perioada revoluțiilor industriale și perioadele care au urmat au produs o contaminare a mediului înconjurător extrem de importantă, cu creșterea secundară a nivelului global de metale grele.

Circuitul metalelor grele

Indiferent de sursa de proveniență, fie naturală, fie industrială, metalele grele sunt poluanți ai mediului înconjurator, fiind prezente atât în apă, sol, cât și în aer. Din momentul în care au fost eliminate în mediul înconjurător, vor intra într-un ciclu natural, care va sta la baza unui cerc vicios. Metalele grele sunt poluanți persistenți ai mediului înconjurător. Această caracteristică le conferă capacitatea de a fi în permanență transferați între diferitele medii (aer, apă, sol), folosind ca puncte de staționare fauna sau vegetația, dar din nefericire și omul.

Din punct de vedere statistic, cele mai frecvențe metale grele care contaminează omul sunt: mercurul, plumbul, aluminiul, arsenicul și cadmiul.

Metalele grele sunt caracterizate de două proprietăți importante: bio-acumularea în organism și bio-accelerare. Bio-acumularea de metale grele în organism apare ca urmare a timpului de înjumătățire foarte lung al acestora, dar și din cauza faptului că organismul nu posedă capacități fiziologice de eliminare. În acest fel, expunerea la metale grele devine cumulativă, inițial fiind asimptomatică. În momentul în care nivelul de metal bio-depozitat este suficient de mare, încep să apară progresiv semnele și simptomele, care vor fi proporționale cu gradul de expunere al organismului. Simptomatologia este foarte individuală, astfel încât la un nivel similar de expunere pot exista simptome diferite. Această individualitate a simptomelor se pare că este modulată genetic și are la bază capacitățile de detoxificare fiziologică diferite, de la persoană la persoană. Al doilea element este reprezentat de bio-accelerare. Acest fenomen constă în faptul că aceste metale grele se acumulează în organism proporțional cu evoluția lanțului trofic.

Poluarea excesivă și alimentația nesănătoasă sunt principalii factori care afectează populația. Contaminarea apelor mărilor și oceanelor cu mercur a determinat un fenomen de acumulare a acestui metal în viețuitoarele din aceste zone. Fenomenul de bio-accelerare a fost descris pentru prima dată la nivelul peștilor. Ca urmare a acestui proces, cu cât peștele este mai evoluat pe lanțul trofic, cu atât cantitatea de mercur acumulată este mai mare. Făcând o comparație între o sardină și un rechin, putem concluziona că acesta din urmă are o cantitate de peste 300 de ori mai mare de mercur, cunoscând că rechinul a ingerat toate speciile de pești contaminate la rândul lor cu mercur, aflate sub nivelul lui trofic.

Expunerea de joasă toxicitate

În prezent, nu mai putem vorbi de intoxicații acute cu metale grele, decât în rândul lucrătorilor din industria de profil sau în cazul unor accidente industriale sau ecologice. Însă, astăzi, discutăm despre o nouă patologie asociată metalelor grele, care este reprezentată de expunere de joasă toxicitate. Acest tip de expunere particulară este caracterizată de nivele ale metalelor grele situate în apropierea ariei de normalitate. Însa determinările efectuate pentru stabilirea nivelului de expunere din sânge, urină sau unele țesuturi, printre care cel mai utilizat este părul, nu oferă o imagine completă, reală și exactă a cantităților bio-depozitate. Spre exemplu, metil-mercurul se depozitează la nivelul creierului, fiind extrem de dificil de apreciat cantitatea depozitată acolo. Tocmai această caracteristică definește și explică nivelele de joasă toxicitate, care în mod normal nu ar trebui să producă simptome, dar care în realitate produc efecte negative resimțite de către pacient. În cadrul acestor expuneri de joasă toxicitate apare o inactivare enzimatică preponderentă la nivelul selenoenzimelor sau a enzimelor ce posedă grupări tiolice. În acest mod, zeci de enzime esențiale în homeostazia organismului sunt inactivate, determinând un haos în funcționarea diferitelor aparate și sisteme.

Mercurul

Mercurul organic reacționează cu grupările sulfhidril din organism,

POLUARE
Revoluția industrială a produs și o cotaminare importantă cu metale grele.

interferând în acest mod cu funcțiile celulare și subcelulare. Modifică sinteza proteinelor și transcripția acizilor nucleici, în special a ADN-ului. Aceste modificări stau la baza unor ipoteze actuale care plasează mercurul în rândul toxicelor cu potențial carcinogen. Mercurul are un efect toxic și la nivel subcelular, afectând mitocondria, integritatea membranelor celulare, intensifică producția de radicali liberi de oxigen și stresul oxidativ, modifică neurotransmisia la nivelul sistemului nervos. Poate determina leziuni atât la nivelul creierului, dar și în sistemul nervos periferic. Reduce capacitatea imună, cu afectarea unor celule implicate în apărarea imunitară. Principala manifestare a expunerii la mercur este reprezentată de neurotoxicitate. Manifestări banale, cum ar fi: scăderea capacității de atenție, concentrare, o oboseală nervoasă nejustificată pot fi primele semne ale intoxicației cu mercur. Prezența semnelor periferice de toxicitate reprezentate de parestezii, furnicături la nivelul membrelor pot de asemenea să completeze tabloul clinic.

Cea mai des întâlnită intoxicație este cea cu mercur

Plumbul

Plumbul este o particulă toxică care are afinitate pentru sistemul osos. În plus își exercită efectul toxic asupra sintezei de hemoglobină, determinând anemie. Acumularea de plumb în organism va determina afectarea funcției renale, cu scăderea progresivă a ratei de filtrare glomerulară.

Arsenicul

În afara romanelor polițiste scrise de Agatha Christie în care arsenicul era utilizat ca armă a crimei, toxicitatea arsenicului reprezintă o problemă de sănătate la nivel global. Doar arsenicul inactivează peste 200 de enzime implicate în funcționarea organismului. O mare parte dintre aceste enzime sunt dedicate unor funcții importante, cum ar fi: căile de energie la nivel celular, sinteza proteică și repararea acizilor nucleici (ADN). Expunerea cronică la arsenic este o boală multisistemică, afectând întreg organismul. Ca și mercurul, arsenicul este cunoscut ca fiind o particulă capabilă să inducă procesele de carcinogeneză. Sursele de expunere sunt reprezentate de apa contaminată cu arsenic, dar și de eșantioane de orez provenind din zone poluate.

Cadmiul

Expunerea la cadmiu a crescut semnificativ în urma evoluției tehnologice. Este utilizat în industria bateriilor, a vopselurilor, proceselor de electroplacare, producția de plastice cu clorură de polivinil. Cadmiul se leagă la nivel mitocondrial, blocând respirația celulară. Produce depleția unor molecule esențiale în apărarea antitoxică, printre care: glutationul, dar și a unor enzime antioxidante cum ar fi: catalaza, superoxide-dismutaza.

Expunerea cotidiană la poluare, dar și alimentația plină de chimicale a determinat în ultimii o explozie a numărului de pacienți simptomatici care au nivele anormale de metale grele. În acest context, cauza diferitelor boli trebuie regândită, iar cauza toxică trebuie să reprezinte un element ce este necesar a fi investigat. În plus toxicologia alimentației trebuie să devină un punct de sprijin important în strategiile de sănătate publică, iar oamenii să manifeste o mai mare preocupare pentru alimentația sănătoasă. N

DR. RADU ȚINCU
este medic primar ATI și șef lucrări la UMF „Carol Davila"

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

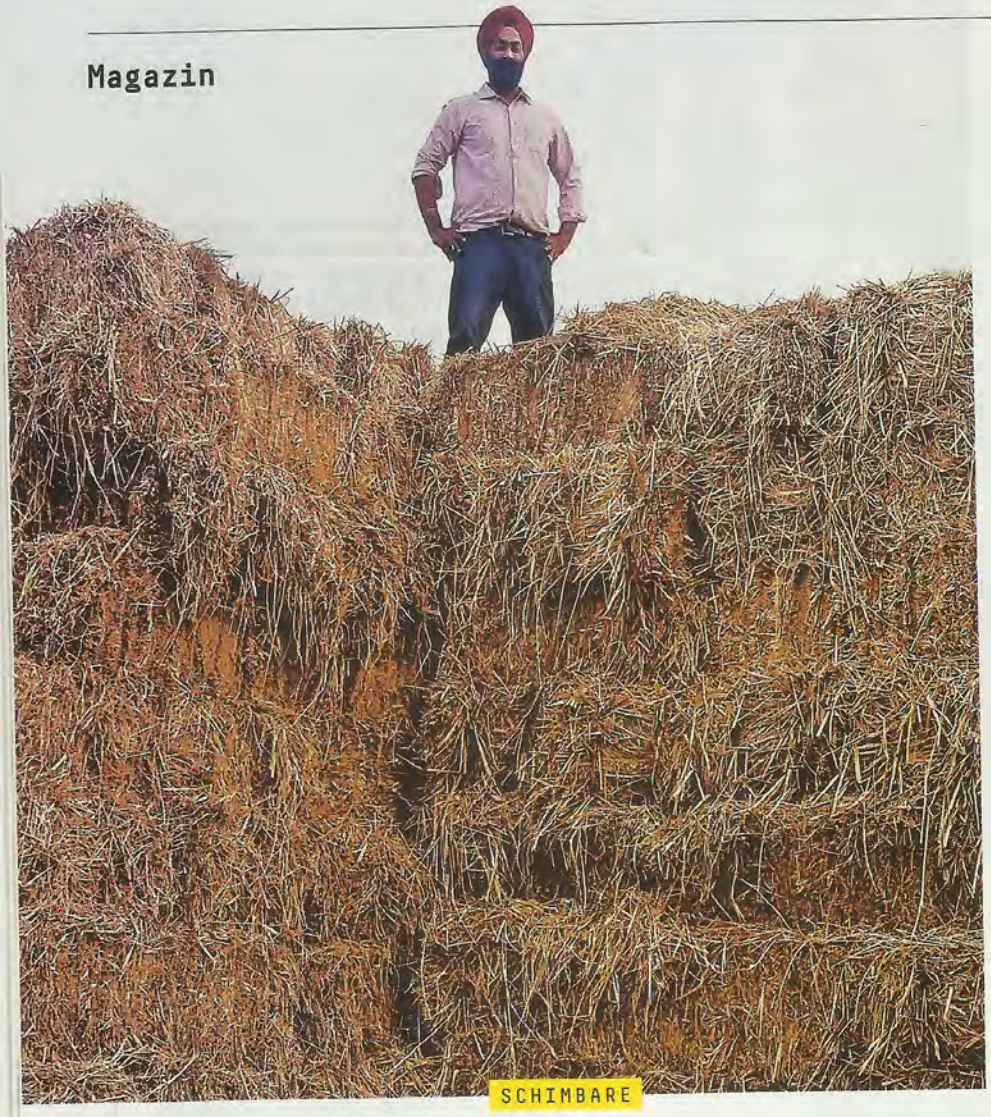

TRANSFORMÂND PAIELE ÎN COMBUSTIBIL
Singh vrea să folosească paiele care le rămân fermierilor, transformându-le, din poluant, în bun valoros și sustenabil.

SCHIMBARE

Purificarea aerului

Antreprenorul Sukhmeet Singh cumpără paiele pe care agricultorii indieni le folosesc pentru arderea ogoarelor și le transformă în combustibil și alte produse - reducând dramatic poluarea în acest proces.

***ÎN AȘTEPTAREA CELEI DE-A 50-A ANIVERSĂRI DE LA ASELENIZAREA** astronauților NASA, Newsweek pune accentul pe pionierii în știință și tehnologie care își lansează propriile invenții și cum speră ei să schimbe lumea.*

Sukhmeet Singh, fondatorul companiei A2P Energy, care reprezintă Agricultura 2 Power, abordează o mare problemă de mediu în Asia de Sud-Est: arderea paielor. După recoltare, fermierii dau foc paielor de grâu și de orez rămase pe câmp, pentru a face loc următoarei culturi. Arderea este cel mai ieftin mod de curățare a câmpurilor, dar contribuie în mare măsură la poluarea masivă a aerului în locuri precum New Delhi. Singh și A2P Energy cumpără paie de la fermieri și le procesează într-o gamă de peleți care pot fi arși drept combustibil, pot folosi ca nutreț pentru animale sau ca îngrășământ pentru sol. Finalisă a concursului „Inițiativa Mohammed bin Rashid pentru o Provocare Globală privind Energia Durabilă", dotat cu premii de până un milion de dolari pentru finanțarea antreprenorilor, lansat de prințul din Abu Dhabi, Singh spune că deja a împiedicat peste 500 de tone de CO_2 să fie eliberate în atmosferă.

DE
JULIANA PIGNATARO
@julie_pignataro

Care este „Luna" ta?

În fiecare an, în septembrie și octombrie, în nordul Indiei sunt arse 35 de milioane de tone de paie. Vreau să transform aceste paie în combustibil curat pentru industrie.

Care este inspirația din spatele acestei idei?

Toate paiele arse au un impact negativ semnificativ. New Delhi a fost catalogat ca având cea mai slabă calitate a aerului din lume în 2018. Aerul are de 20 de ori mai multe particule poluante decât recomandă Organizația Mondială a Sănătății. Și copiii din Delhi au plămâni mai mici decât copiii din S.U.A. din cauza poluării aerului. Costurile economice și de sănătate sunt estimate la 30 de miliarde de dolari într-un singur an, de 1,5 ori bugetul indian pentru sănătate și educație.

Cum funcționează A2P?

Fabricăm diferite produse. În primul rând, combustibil - este făcut din paie și înlocuiește combustibilul convențional, cum ar fi lemnul și cărbunele. Alte produse sunt peleții din paie de orez nedecorticate, asemănători celor pe care îi găsiți în magazinele Ikea. De asemenea, facem cărbune bio, care este un înlocuitor mai ecologic pentru cărbune, pe care îl folosim și ca nutrient de sol.

DE LA STÂNGA: COURTESY OF SUKHMEET SINGH; NARINDER NANU/AFP/GETTY; COURTESY OF SUKHMEET SINGH

Cum implicați agricultorii?
Guvernele doresc ca fermierii să lase paiele pe câmpuri, în loc să le ardă, dar agricultorii nu vor să facă acest lucru pentru că încurcă următoarea recoltă și pot spori prezența dăunătorilor. Dacă guvernele ar vrea să utilizeze cumva paiele, le-ar strânge. Dar nu există terenuri disponibile pentru depozitare. Am decis să cumpărăm paiele de la fermieri pentru a-i ajuta să obțină venituri suplimentare și apoi să fabricăm produse care au o valoare ridicată pentru industrie. De asemenea, îi ajutăm să cumpere mașini pentru colectarea paielor.

Cum stabiliți cu care fermieri să vă asociați?
Folosim datele din satelit de la NASA, care ne permit să vedem cum și unde se ard paiele. Scanăm imaginile, aplicăm un algoritm și aflăm ce câmpuri au paie mereu și continuă practica arderii lor.

Ce ați învățat de la oamenii care încearcă să abordeze probleme similare?
Există motive pentru care alte persoane nu fac acest tip de muncă. Paiele sunt foarte greu de procesat pe orice mașină. Co-fondatorul meu și eu ne-am pus la treabă experiența căpătată în mediul academic și industrie, am făcut ample cercetări pe această temă.

Cât de aproape sunteți de un succes general?

„Din cauza poluării aerului, copiii din Delhi au plămânii mai mici decât cei din SUA“

În sfârșit, avem modelul perfect în ceea ce privește mașinile. Acum trebuie să ne extindem. Avem nevoie de mai multe fabrici pentru a justifica costurile și pentru a obține mai mult succes.

Care este cel mai mare obstacol în calea ta?
Finanțarea. Întreprinzătorilor capitaliști nu le plac acest gen de afaceri în care construim fabrici; timpul până când vor începe să câștige este mult mai mare decât își doresc. Avem nevoie ca oamenii să înțeleagă valoarea a ceea ce încercăm să construim. Nu suntem doar o organizație axată pe profit.

Cum crezi că va fi lumea peste 20 de ani, dacă reușiți?
Văd o lume în care agricultorii câștigă venituri suplimentare, în care avem aer curat în Delhi și unde copiii pot respira normal. N

AER CARE ÎMBOLNĂVEȘTE
Pentru a curăța câmpurile, agricultorii indieni ard mirиștile de paie rămase în urma culturilor de orez; Singh îi plătește pe agricultori pentru paie, pe care le transformă în biocombustibil.

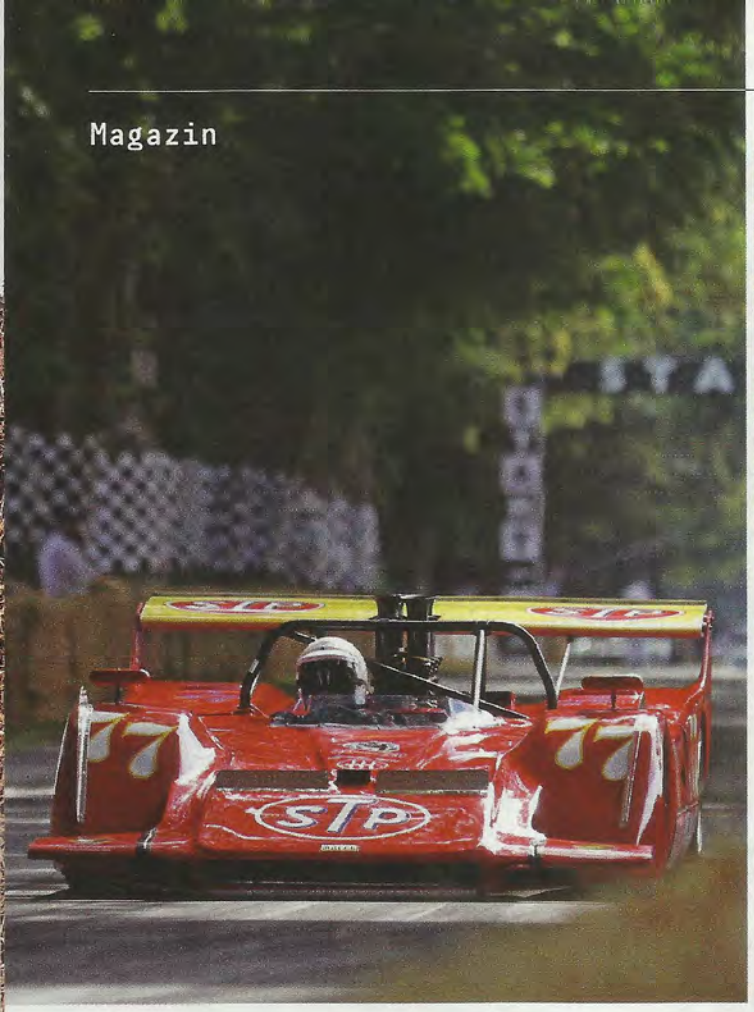

1

GOODWOOD FESTIVAL OF SPEED

Locul în care caii trecutului întâlnesc armăsarii prezentului

LEGENDE PE PATRU ROȚI, concepte, monoposturi de Formula 1, „monștri" de drift sau de raliu, camioane de competiție, automobile prezentate în premieră, curse de viteză în coastă și demonstrații spectaculoase, piloți și personalități care au făcut și fac istorie în lumea automobilului și a motorsportului.

De 26 de ani, toate aceste „ingrediente" se reunesc anual în cadrul Goodwood Festival of Speed (FoS), la cea mai mare petrecere în grădină a cailor putere, organizată în curtea domeniului Ducelui de Richmond din Goodwood House, West Sussex, Marea Britanie. Și, cu fiecare ediție, evenimentul a căpătat și capătă și mai multă amploare, fiind vizitat de zeci de mii de pasionați și devenind un adevărat „catwalk" și o rampă de lansare pentru vedetele motorizate.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU

razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Laitmotivul de anul acesta a fost împlinirea a 70 de ani de la prima cursă de la Goodwood la care a luat parte Aston Martin, statuia nonconformistă ridicată în curtea castelului având în vârf un Aston Marin DBR1. Iar petrecerea desfășurată de-a lungul a patru zile, între 4 și 7 iulie, a fost marcată de mai multe aniversări - 100 de ani de la fondarea Bentley și Citroen și 20 de ani de la apariția Pagani –, lansări și recorduri.

La volanul supercar-ului 100% electric Volkswagen ID.R, pilotul francez Romain Dumas a spulberat recordul de timp pe faimoasa coastă de la Goodwood, stabilit cu 20 de ani în urmă, în 1999, de pilotul de F1 Nick Heidfeld cu un McLaren MP4/13 (41,18 secunde), parcurgând cei 1,86 de kilometri și nouă viraje în 39,9 secunde. Noul și spectaculosul Ford GT MkII a scos și el un timp bun (52,03 secunde), iar Porsche a ales să defileze în premieră la FoS cu un model electric – Taycan.

2

1. Legendarul pilot de F1 Jackie Stewart; **2.** Noul supercar De Tomaso P72; **3.** Noul Porsche 911 RSR; **4.** Monoposturile septuplului campion de F1 Michael Schumacher.

3

4

Evident, însă, nemţii nu au ratat ocazia de a dezvălui noul 911 RSR.

Printre noutăţile prezentate la FoS 2019 s-au numărat şi a doua generaţie Land Rover Defender, Lexus LC Convertible, Mercedes-AMG A45 sau Radical Rapture. Dar vedeta evenimentului a fost De Tomaso P72, model ce marchează renaşterea mărcii ce făcea istorie în urmă cu circa 40 de ani.

Fanii Formulei 1 au avut parte de un tratament special, putând admira şi auzi monoposturile septuplului campion de F1 Michael Schumacher: un Van-Diemen-Ford RF88 (1988, prima sa maşină de curse), Benetton-Ford-ul B194 cu care a câştigat primul titlu mondial în 1994 şi Ferrari-ul F2004 cu care a obţinut ultimul titlul mondial în 2004. De asemenea, la FoS 2019 a fost sărbătorit şi Jackie Stewart, campionul de F1 din 1969, 1971 şi 1973, care luna trecută a împlinit 80 de ani. N

FOTO: NEWSPRESS.

OPEL ZAFIRA

De la monovolum, la utilitară multifuncțională business, în 20 de ani

ÎN 20 DE ANI, INTERESUL PENTRU monovolume a scăzut direct proporțional cu ofensiva SUV-urilor, SUV-uleților și a crossover-elor. Prin urmare, a patra generație Opel Zafira a abandonat platforma de Astra și a trecut pe una de utilitară, pentru a impune un nou etalon de confort, rafinament și tehnologie în segmentul autovehiculelor multifuncționale.

Din 1999 până în 2017, cele trei generații ale MPV-ul compact (Multi Purpose Vehicle) Opel Zafira s-au bazat pe Astra G, Astra H și Astra J. Acum însă, pentru a trece la un nou nivel, cea de-a patra generație a optat pentru platforma folosită de Citroën SpaceTourer, Peugeot Traveller și Toyota ProAce Verso. Astfel, Opel Zafira Life, cum îi spune acum monovolumului transformat în utilitară multifuncțională business, oferă trei lungimi de caroserie, mică (Small) de 4,60 metri, medie (Medium) de 4,95 metri și lungă (Large) de 5,30 metri, fiecare cu până la nouă scaune, inclusiv îmbrăcate în piele dacă se dorește, interioare mai încăpătoare și versatile și, în premieră, opțiunea de a alege un sistem de tracțiune integrală semnat de Dangel. În cazul versiunilor cu tracțiune față, mașina este echipată cu sistemul avansat de control al tracțiunii IntelliGrip testat pe SUV-ul Opel Grandland X.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU

razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Ca idee, Opel Zafira Life „Small" este cu aproximativ șase centimetri mai scurt decât predecesorul său Zafira C (4,66 metri), însă oferă confort și spațiu interior net superioare pentru întreaga familie sau activitățile zilnice. Iar Opel Zafira Life „Large" este cu circa 65 de centimetri mai lung decât Zafira C și, prin urmare, aproape la fel de mare ca duba Vivaro Combi, varianta pentru pasageri, fiind un cărăuș desăvârșit. Volumul de încărcare ajunge până la aproximativ 4,500 de litri. Nu vă speriați, majoritatea variantelor mo-

delului Zafira Life au înălţimea sub 1,90 metri, putând astfel să intre în spaţiile de parcare subterane tipice.

Lounge pe roţi

În funcţie de lungimea caroseriei, Zafira Life poate concura lejer MPV-urile compacte, care încă se mai află pe piaţă, MPV-urile medii, din segmentul „D" şi chiar autoutilitarele de transport elegante cu până la nouă locuri şi multe dotări pe partea de confort. De pildă, cum acest ultim tip de vehicul a început să fie la mare căutare, Zafira Life „Large" poate fi amenajat ca un adevărat lounge pe roţi: scaune cu masaj şi încălzire în faţă, patru scaune îmbrăcate în piele, mobile, în partea din spate, cu o lăţime a pernei şezutului de 48 cm, masă pliabilă şi priză de 230 V. Astfel, pasagerii pot sta faţă în faţă, bucurându-se de un spaţiu mare pentru picioare.

Bineînţeles, versiunile „Small" şi „Medium" oferă şi ele scaune îmbrăcate în piele pe şine din aluminiu, care permit ajustarea completă şi facilă, sau priză. Iar în cazul tuturor modelelor, accesul pe locurile din spate este facilitat de două uşi glisante controlate de senzori, care pot fi operate electric, printr-o mişcare de picior similară celei efectuate pentru deschiderea hayon-ului electric a majorităţii break-urilor şi SUV-urilor care se respectă.

Tehnologie la cel mai înalt standard

Chiar dacă nu mai este un monovolum clasic, Opel Zafira Life dispune de toată tehnologia şi sistemele de siguranţă şi infotaintment oferite pe automobilele constructorului german. De exemplu, o cameră video şi senzori radar monitorizează zona din faţa autovehiculului. Sistemul recunoaşte chiar şi pietonii care traversează şi poate iniţia o manevră de frânare de urgenţă la viteze de până la 30 km/h. Tempomatul inteligent adaptează viteza în funcţie de vehiculul care rulează în faţă, decelerează automat şi poate reduce viteza automat, până la 20 km/h, dacă este necesar. Iar asistentul pentru menţinerea benzii de circulaţie şi sistemul de detectare a somnolenţei şoferului îl avertizează pe acesta dacă a petrecut prea mult timp la volan şi are nevoie de o pauză. O dotare unică în acest segment, aflat între monovolum şi autoutilitară de persoane, este head-up display-ul color care afişează pe parbrizul lui Zafira Life viteza, distanţa faţă de vehiculul din faţă şi instrucţiunile sistemului de navigaţie.

De asemenea, în cursul anului 2019, Zafira Life va oferi noul serviciu de telematică Opel Connect. Funcţiile utile, cum ar fi navigaţie live cu informaţii în timp real din trafic, legătură directă cu serviciul de asistenţă rutieră şi apel de urgenţă, oferă şoferului şi pasagerilor mai multă siguranţă şi confort.

Sistemele de infotainment Multimedia şi Multimedia Navi sunt prevăzute cu un ecran tactil de dimensiuni de 7,0 inch. Ambele sisteme permit integrarea smartphone-ului cu ajutorul Apple CarPlay şi Android Auto. Iar, în plus, Multimedia Navi include hărţi de navigaţie europene cu mod de vizualizare 3D. Un sistem audio de top este disponibil pentru toate nivelurile de echipare. Datorită celor zece difuzoare, pasagerii celei mai performante variante se bucură de o acustică de primă clasă. N

CĂLĂTORII

Aventură și relaxare, pe „insula de chihlimbar"

Supranumită „insula de chihlimbar a Caraibelor", Republica Dominicană este atât o destinație exotică romantică, cât și una în care aventura pândește mai ales din adâncul apelor, fiind perfectă pentru o vacanță de vis.

PLAJE CA ÎN FILME, CU NISIP fin, umbrite de palmieri uriași și scăldate de ape cristaline, de culoarea smaraldului, peisaje care îți taie respirația și variante noi de distracție la tot pasul. Aventurierii vor aprecia, cu siguranță, o plimbare cu o ambarcațiune tradițională cu vele sau un iaht, iar amatorii de scufundări, snorkeling sau pescuit vor fi fascinați de bogăția lumii subacvatice. Iar tarifele sunt, în mare, comparabile cu cele ale vacanțelor de tip „All Inclusive" în Turcia sau Grecia, de exemplu, tarifele pentru o săptămână de răsfăț la un hotel de patru stele din Punta Cana pornind de la circa 800-900 de euro, cu zbor inclus din Madrid sau Frankfurt, de exemplu, dacă vă faceți din timp planurile.

Mai mult, „Mica Spanie", așa cum îi plăcea lui Cristofor Columb să numească Dominicana, nu se rezumă la plajă, soare și lagune cristaline. Parcul Național de Est, de pildă, este una dintre cele mai mari rezervații marine din Caraibe, adăpostind peste o sută de specii de păsări și câteva sute de animale. Locul este, de asemenea, plin de peșteri ce așteaptă să fie descoperite. Iar cu o ambarcațiune se poate ajunge, în câteva minute, pe spectaculoasa Insulă Saona, descoperită de Columb în 1494.

În Laguna Enriquillo, un lac sărat uriaș, puteți admira păsările flamingo în toată splendoarea lor, precum și iguane sau crocodili. Iar la Punta Espada e paradisul jucătorilor de golf. Punta Espada Golf Course este unul dintre cele trei terenuri de golf concepute de Jack Nicklaus, alias „ursul de aur", cel mai mare jucător de golf din toate timpurile, cu un palmares de 18 titluri la turneele internaționale. Complexul este situat la circa 14 kilometri de Punta Cana.

Apoi, la Boca Yuma aventurierii pot porni pe urmele vestitului pirat Roberto Cofresi de Arellano, care era spaima Mării Caraibelor în anii 1800. Se spune că în peșterile din această zonă Roberto și-ar fi ascuns mai multe comori încă nedescoperite.

Dacă vă plac drumețiile, kiteboarding-ul, surful, înotul sau

DE
RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

săriturile în apă cristalina, Iguana Mama este locul perfect. Situat în nordul insulei, la câteva minute de Aeroportul Puerto Plata, ansamblul se întinde pe Valea Cibao, de-a lungul râului Jamao și pe Munții Cordillera Septentrional.

Tot în Puerto Plata se află și Muzeul Chihlimbarului, piatra-simbol a Republicii Dominicane. Amplasat într-o clădire în stil victorian, muzeul are și un magazin de suveniruri din care, cu siguranță, nu veți ieși cu mâna goală.

Nu în cele din urmă, o vacanță în Dominicană nu trebuie să se termine fără o porție de merengue. Oriunde vă veți duce, la orice terasă, bar sau club pe plajă, ritmurile de merengue răsună în difuzoare, iar localnicii vă vor provoca la dans.

TEHNOLOGIE

40 de ani: Gadget-ul care a schimbat modul în care ascultăm muzică

Walkman-ul, gadget-ul portabil inventat de Sony, a împlinit 40 de ani.

DE

RĂZVAN SCĂEŞTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

LUMEA MELOMANILOR S-A schimbat complet începând cu data de 1 iulie 1979, după ce Sony a lansat pe piaţă primul player ultra-portabil de muzică. Radiocasetofoanele portabile erau la modă în anii 1970, după ce Philips a inventat caseta cu bandă magnetică în 1963, dar erau, totuşi, destul de mari, de incomode şi imposibil de utilizat fără asistenţă, fără a auzi prietenii sau vecinii, de exemplu. Aşa că Walkman TPS-L2 a generat o adevărată „revoluţie", deschizând o nouă eră pentru cei care îşi doreau să asculte melodiile preferate şi în afara casei, în autobuz, tramvai, pe plajă sau în timp ce alergau în parc.

Puţin mai mare decât o casetă audio, un mediu de stocare despre care, probabil, „generaţia Z" nici nu a auzit, primul mini-casetofon Sony avea carcasă metalică, funcţiona cu două baterii de tip „AA", era dotat cu două mufe de 3,5 milimetri, de tip „jack" (mufe folosite până de curând şi de cele mai avansate smartphone-uri), pentru a permite utilizatorului să asculte muzică la căşti alături de un prieten, şi avea doar funcţie de redare, fiind ridiculizat de mulţi la acea vreme pentru că nu putea şi înregistra.

Iniţial, planul japonezilor prevedea vânzarea a circa cinci mii de unităţi pe lună. Însă, în primele două luni de la lansare, au fost comercializate peste 50.000. Apoi, de-a lungul timpului, Walkman-ul a evoluat, integrând şi funcţie „REC" sau radio, iar până la începutul anului 2009 Sony a vândut peste 385 de milioane de unităţi, cifră la care se adaugă şi milioanele de aparate similare făcute de toţi ceilalţi producători de aparatură audio mai mari sau mai mici (Philips, Panasonic, Sanyo, Hitachi, JVC, Toshiba, Aiwa etc.).

În 1984, Sony a mai încercat o revoluţie muzicală portabilă cu Sony D-5/D-50, primul CD player portabil botezat „Discman". Dar impactul a fost mult mai mic. Următorul gadget care a schimbat din nou modul în care ascultăm muzică a apărut în 2001, fiind semnat de Apple – iPod.

Ceasul-tabletă, cu ecran din opt module

IBM nu produce gadget-uri, smartphone-uri, smartwatch-uri sau tablete, dar acest aspect nu l-a împiedicat pe pionierul calculatoarelor personale să patenteze un ceas inteligent, cu ecran pliabil, care se transformă într-un fel de mini-tabletă.

Tehnologia pentru realizarea unui display modular atât de complex încă nu există. Samsung şi Huawei au lansat abia recent primele smartphone-uri cu ecran pliabil (Galaxy Fold şi Mate X), iar pentru moment fiabilitatea lor este pusă sub semnul întrebării. Dar, cum tehnologia avansează cu paşi mari aproape în fiecare zi, ideea SF a IBM ar putea să prindă destul de repede contur.

Patentul înregistrat de IBM se referă la un smartwatch cu carcasă destul de înaltă şi display fără ramă, mai mare decât ale ceasurilor inteligente ale momentului, capabil să afişeze icon-urile a patru aplicaţii simultan, precum şi date despre starea vremii. Vorbim despre display-ul în stare pliată. Apoi, într-o primă fază, când ecran-ul este întins, rabatat, într-un mod care nu este descris, acesta ajunge la dimensiunile unui smartphone, fiind alcătuit din patru module şi oferind suficient spaţiu pentru afişarea a nouă aplicaţii, plus un câmp de căutare pe Internet şi datele meteo.

În a doua fază de rabatare, ecran-ul gadget-ului IBM se dublează şi ajunge aproape cât cel al unei tablete, fiind alcătuit din opt module. Spaţiul de afişare este suficient pentru 16 icon-uri de aplicaţii, newsfeed, meteo şi search bar.

Valizele indestructibile, din titan

Dacă tot suntem în plin sezon al vacanţelor şi, cu siguranţă, de-a lungul timpului, v-aţi recuperat un geamantan spart sau rupt în urma unui zbor cu avionul, producătorul francez de articole lux Louis Vuitton vine cu o ofertă de nerefuzat: valiza indestructibilă.

Gama de geamantane Louis Vuitton Bisten Monogram Titan este realizată dintr-un aliaj de titan extrem de rezistent şi oferă un design metalic de pe care nu lipseşte legendara monogramă „LV" gravată cu laser. Mânerul şi colţurile geamantanelor sunt realizate din piele fină, iar lucrurile sunt asigurate de o încuietoare cu cheie.

Bisten 50 Monogram Titane are 50 x 37 x 18 centimetri şi costă 41.000 de dolari. Geamantanul mediu, Bisten 55 Monogram Titane are 55 x 39 x 18 centimetri (43.500 de dolari), iar Bisten 60 Monogram Titane ajunge la 60 x 42 x 18 centimetri şi la un preţ de 46.500 de dolari.

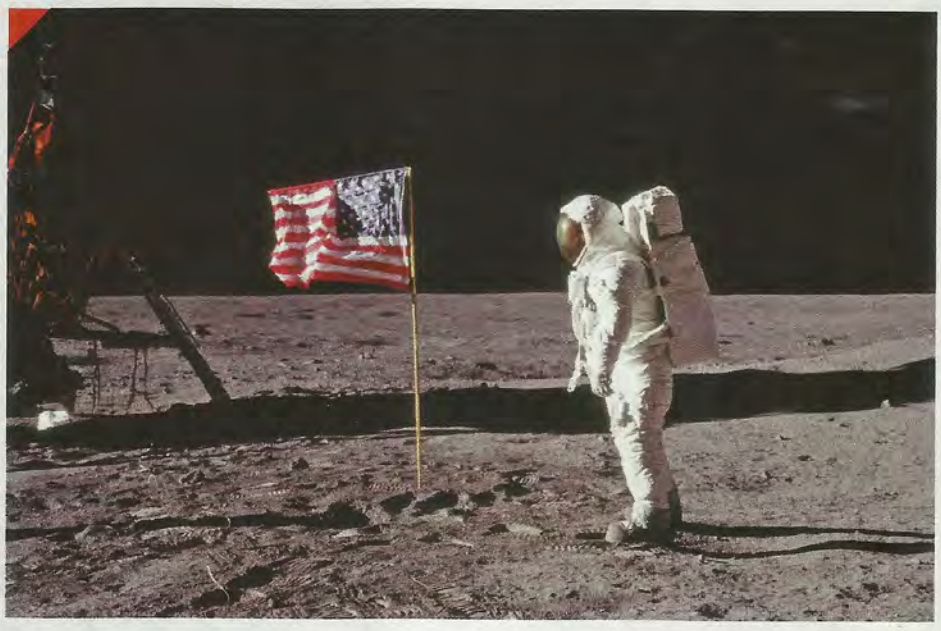

„Un salt uriaș pentru omenire"

21 IULIE 1969: ASTRONAUȚII AMERICANI NEIL ARMSTRONG ȘI EDWIN „Buzz" Aldrin devin primii oameni care păşesc pe Lună, în timpul misiunii Apollo 11 (20 iulie, în America de Nord).

„Un pas mic pentru om, un salt uriaș pentru omenire", a spus Armstrong, un pilot de 38 de ani și șeful misiunii Apollo 11, la șase ore de când a coborât cu modulul lunar Eagle (Vulturul - n.r.) pe suprafața Lunii.

Misiunea Apollo 11 a fost lansată în 16 iulie 1969, de la centrul spațial Kennedy, avându-i la bord pe Armstrong, Aldrin și Michael Collins. În 19 iulie, misiunea a ajuns pe orbita Lunii. Collins a rămas în navetă, iar Armstrong și Aldrin au coborât cu Eagle. Când a ajuns pe suprafața Lunii, Armstrong a transmis centrului de comandă din Texas faimosul mesaj: „The Eagle has landed".

Astronauții americani au petrecut pe Lună 21 de ore. Au înfipt steagul american în solul lunar, au vorbit cu președintele Nixon, au prelevat probe și au făcut fotografii. La plecare, au lăsat următoarea plăcuță: „Aici, oamenii de pe planeta Pământ au pus pentru prima dată piciorul pe Lună – iulie 1969 A.D. Am venit în pace, în numele omenirii". În 24 iulie 1969, cei trei s-au întors în siguranță acasă.

Cercetările pentru misiunile Apollo au început în 1966, la cinci ani de la discursul președintelui Kennedy, care, în plin Război Rece și în cursă cu URSS (Iuri Gagarin a fost primul om trimis în spațiu, în 1961), a propus ca un om să ajungă pe Lună, înainte ca decada să se încheie. Misiunile Apollo au fost sistate în 1972, fiind extrem de costisitoare: programul a costat 24 de miliarde de dolari și a angrenat peste 400.000 de cercetători și ingineri.

„We are going to the Moon to stay" este motto-ul NASA la lansarea misiunilor Artemis, prin care vor fi trimiși din nou oameni pe Lună. Deocamdată, au fost anunțate trei misiuni, prima în 2020. Două vor fi fără echipaj uman, iar în cea din 2024 vor fi trimiși astronauți.

19-25 IULIE

Mihai Viteazul își scrie CV-ul

23 iulie 1601: Mihai Viteazul dictează un memoriu către marele duce al Toscanei, Fernando I de Medici, păstrat numai în traducere în italiană, document considerat prima autobiografie din literatura română. „Oricine poate vedea câtă muncă și osteneală am îndurat șapte ani (...) și câtă slujbă am făcut creștinătății, căci am dobândit de la turci 100 de tunuri și (...) din Țara Românească, Ardeal și Moldova am făcut gata de slujba Măriei Sale Împăratului 200.000 de oameni de luptă", își prezintă domnitorul faptele de vitejie.

Prima femeie care păşeşte în Cosmos

25 iulie 1984: Cosmonautul sovietic Svetlana Savitskaya a devenit prima femeie din lume care a ieșit în afara capsulei spațiale și a păşit prin spațiul cosmic. În cele aproape patru ore în care s-a aflat în afara capsulei Soyuz T-12, ea a tăiat și a sudat metale. Tatăl ei era Evgheni Savitsky, pilot decorat în Al Doilea Război Mondial și mareșal al URSS. Svetlana Savitskaya a fost aleasă, din 1996 până azi, deputat în Duma de Stat a Rusiei, din partea partidului comunist.

Turcia intervine în Cipru

20 iulie 1974: Începe ocupația turcească a Ciprului de Nord. Aceasta a fost reacția turcă la lovitura de stat organizată de junta militară din Grecia împotriva președintelui cipriot Makarios. Într-o primă etapă, forțele turce au ocupat doar 4% din insulă. În august a urmat o nouă invazie, iar Turcia a preluat 40% din Cipru, teritoriu pe care se află acum Republica Turcă a Ciprului de Nord.

FOTO: NASA.

Magic FM
always great music
magicfm.ro
Download on the App Store
GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:

- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

ROMÂNIA Newsweek

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament / Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

Vrancart®

Aproape de tine, aproape de natură

rompaper

Producem cu mândrie, în ROMÂNIA:
- hârtie pentru carton ondulat
- carton ondulat și ambalaje din carton ondulat
- hârtii igienico-sanitare

Suntem prietenoși cu natura:
- colectăm la nivel național peste 30% din deșeurile din hârtie și carton

ROMANIAN GOOD - BUN ROMÂNESC

Produs în ROMÂNIA

Strada Ecaterina Teodoroiu 17, Adjud - VN
T: +40 (237) 64 08 00, F: +40 (237) 64 17 20
www.vrancart.ro | office@vrancart.com

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2026

AVENTURA

SCORPIONUL

COLECȚIA SFINX

fondată în 1895 bpt serie nouă

COLECȚIA SFINX